

Reaccions a la pastoral contra el terrorisme d'ETA

El terrorisme d'ETA ha esdevingut l'amenaça més greu contra la pau.

**El text de la CEE
insta a la conversió
dels cors com a únic
camí cap a la pau**

La LXXIX Assemblea Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE) va finalitzar el 22 de novembre després de cinc dies d'estudi dels diversos temes inclosos en l'ordre del dia, com l'aprovació de la instrucció pastoral *Valoració moral del terrorisme a Espanya, de les seves causes i conseqüències*. Aquest text, que condemna el terrorisme d'ETA i insta a la conversió dels cors com a únic camí cap a la pau, s'ha vist envoltat per la polèmica, sobretot en el seu capítol cinquè. En aquest sentit, Mons. Joan-Enric Vives i Sicília ha volgut puntualitzar que la Conferència Episcopal Tarraconense (CET) no ha encarregat com a tal un informe tècnic sobre el controvertit capítol, «si bé això no treu», ha precisat el bisbe secretari de la CET, que «tot volent-se informar sobre temes complexos de doctrina social de l'Església, un o diversos bisbes a títol individual hagin demanat assessorament tècnic».

Pàg. 6

TEXT
INTEGRE

«VALORACIÓ MORAL DEL TERRORISME A ESPANYA, DE LES
SEVES CAUSES I CONSEQÜÈNCIES»

Pàg. 7-10

en primer pla

**Per una nova
cultura de la
distribució del
temps**

**Un estudi presenta les difi-
cultats que actualment tenen
moltes famílies per conciliar
els horaris familiars, escolars
i laborals**

«Per una nova cultura de la distribució del temps» és el lema d'un informe que presenta les dificultats que actualment tenen moltes famílies per conciliar els horaris familiars, escolars i laborals. Encarregat per la Generalitat de Catalunya a un equip de sociòlegs de la Universitat Autònoma de Barcelona, encapçalat per Salvador Cardús i Ros, l'estudi *Per a la conciliació d'horaris familiars, escolars i laborals* estableix quinze objectius generals i cinquanta propostes d'actuació, com són constituir serveis de llar d'infants i infermeries infantils en àrees de gran concentració empresarial, reduir el període de vacances escolar d'estiu a dos mesos o afavorir uns bons hàbits alimentaris i de son. «En aquests moments, els temps familiars es transformen molt fàcilment en temps nocius per a l'educació de les persones», afirma Cardús. «D'altra banda», afegeix, «com que el vespre és un temps important per a la programació televisiva i per a tota la indústria del consum, ens prenen unes hores nocturnes que necessitem per al descans però també per a la convivència».

Pàg. 2, 3, 4 i 5

Presentada la Convenció de Cristians per Europa

Aportar la visió cristiana de la persona i de l'ordre social a la construcció europea és l'objectiu amb què neix la Convenció de Cristians per Europa, organitzada per l'associació E-Cristians i l'Associació Catòlica de Propagandistes i amb el suport del cardenal Ricard M. Carles, arquebisbe de Barcelona. La constitució i primera sessió de la Convenció de Cristians per Europa tindrà lloc del 6 al 8 de desembre a Barcelona i reunirà uns 120 dirigents procedents dels àmbits polític, educatiu, cultural i eclesial. Josep Miró i Ardèvol, president d'E-Cristians, el cardenal Ricard M. Carles i Pablo Nuevo López, en representació de l'Associació Catòlica de Propagandistes, van ser els encarregats de rebre els mitjans de comunicació en roda de premsa el 26 de novembre passat.

Pàg. 18

El saló noble de l'arquebisbat de Barcelona va acollir la roda de premsa.

**Cinc segles i
mig de monges
carmelites**

La família carmelitana celebra
joiosa la incorporació de la branca
femenina i dels laics a l'orde

Pàg. 20 i 21

Sumari

- Pàg. 17 Tres nous sacerdots per a la diòcesi de Barcelona
- Pàg. 23 Solsona: Mn. Morlans imparteix tallers sobre l'anunci de Jesucrist
- Pàg. 25 Festa de la Mare de Déu del Claustre a Tarragona
- Pàg. 26 Pessebres de Terra Santa a la fira de Santa Llúcia
- Pàg. 30 Homenatge de Montserrat a Verdguer

Cada setmana
visita la
nostra web

www.catalunyacristiana.com

Editorial

Horaris gens familiars

La imatge d'algunes ciutats a altes hores de la matinada ha canviat sensiblement en aquests darrers anys. Ja no és només un territori de noctàmbuls i amants de la gresca o del descontrol. Avui dia a aquestes hores hi ha molts ciutadans i ciutadanes honrats en el seu lloc de treball. Molts establiments i empreses tenen horaris continus durant tota la nit i, en conseqüència, hi ha d'haver persones que atenguin les possibles demandes. No només estem parlant de serveis d'urgència com poden ser hospitals, farmàcies de guàrdia o policia, sinó de tendes on es pot comprar qualsevol tipus de producte, o d'oficis relativament recents com els guàrdies de seguretat privats. D'aquesta manera el nombre de persones que treballen a la nit augmenta progressivament, i és normal preguntar-se davant de tants casos com aquests: quin tipus de vida familiar pot fer una persona amb uns horaris completament invertits als de la resta dels components de la seva llar?

Però, aquest exemple és només una anècdota, la veritat és que avui dia conciliar els horaris de tota la família és missió impossible. Cada membre fa el que pot i a vegades hi ha cases que s'acaben convertint en petits hotels d'on n'entra i en surt gent contínuament i on cadascú menja i dorm a hores diferents.

La solució davant d'un problema com aquest sembla que no hauria de ser tan complicada: simplement procurar que els horaris de tota la família fossin compatibles i no es trenqués l'ambient de convivència. Però aquesta solució en la majoria dels casos és una simple utopia. La persona treballadora no pot escollir normalment l'horari que més s'adequa a les seves necessitats familiars, sinó que s'ha de conformar amb el que li donen, i com que cada empresa o institució sol mirar només segons la seva productivitat, no es tenen en compte sentiments com ara la felicitat a la feina, la realització personal o l'amor a la família.

L'accés de la dona al món laboral ha significat un avanç social en la igualtat entre sexes, però ha deixat al descobert unes necessitats familiars que ningú no cobreix: ni l'escola, ni les empreses, ni l'Estat. Només en alguns casos alguns avis o familiars es fan càrrec dels infants quan aquests tenen el

pare i la mare en ple horari laboral. Certament, no és la solució encara que cal agrair a les persones grans la disponibilitat per ajudar les seves famílies, tot i que a vegades es produeixen abusos injustificats, com avis que acaben sent els pares reals dels seus néts, ja que pràcticament aquests últims no veuen els pares biològics en tota la setmana.

Les escoles tenen també un paper important en aquest entramat. Els horaris de les nostres escoles no solen propiciar la relació familiar, a més, els famosos tres mesos de vacances provoquen més d'un maldecap a molts pares per trobar solucions per poder tenir «col·locats» durant tant de temps els seus fills: És cert que moltes escoles tenen activitats extraescolars que afavoreixen que el nen no s'hagi d'estar sol a casa davant l'absència dels seus pares, però aquestes activitats s'han de pagar, igual que el menjador escolar, o les hores dels «cangurs». I tenim moltes famílies que econòmicament no es poden permetre gaires luxes perquè els seus fills estiguin ocupats en activitats on es trobin entretinguts i satisfets.

A tots aquests aspectes encara n'hem d'afegir un altre que s'acaba convertint en el recurs fàcil davant d'aquesta problemàtica: la televisió. Està clar que aquest electrodomèstic sol desunir més que no pas unir, els infants es passen llargues hores davant de la pantalla, fins i tot en molts moments on la programació no és gens recomanable, però no hi ha ningú per controlar-los o per indicar-los què és el que han de veure o no veure. El summum de tot això seria la família que inverteix el poquíssim temps que té de convivència en tres habitacions diferents: el pare veient el futbol al menjador, la mare, les telesèries a la cuina, i el fill, suposadament veient programes infantils a la seva habitació. Això només és un exemple fictici, però que amb petits matisos es repeteix cada dia en moltes de les nostres llars.

Les famílies cristianes s'han de prendre molt seriosament aquesta realitat i buscar solucions, encara que els poders públics no hi donin la importància que es mereix. El futur de les noves generacions i en certa manera la pau familiar dependrà molt de com s'afronti aquest tema.

CATALUNYA CRISTIANA

Director: Mn. R. Octavi Sánchez

Sotsdirectora: Gna. Gemma Morató

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Guillem Farré, GIRONA; Guillem Ferrer, ILLES BALEARS; Jordi Curcó, LLEIDA; Marçal Sarrats, MADRID; Lluís Serra i Miriam Díez, ROMA; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Ramon Estany, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Joaquim Blanc i Roman Casanova, TORTOSA; Fàtima Alemany, VIC

Col·laboradors externs: Gmà: Adrià, Pilarín Bayés, Joan Carrera, Francesc Gamissans, Enric Graupera, Joan Guiteras, Joan Antoni Mateo, Francesc Nicolau, Cristóbal Sàrrias, Pere Tena, Ferran L. Tognetta, P-J Ynaraja, Joan Manuel Gutiérrez

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 820

E-mail: catcris@ibernet.com

Pàgina web: www.catalunyacristiana.com

Gerent: Jaume Vinyals

Publicitat: Josep Harris

Promoció: Alfons Miralles

Secretaria i subscripcions: Victòria Camps, Antònia Canals

Administració i comptabilitat: Isabel Giralt i Montserrat Altamirano

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP

International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra,

Gibraltar i Portugal: 80,60 €

Resta d'Europa: 146,74 €

Amèrica i Àfrica: 178,30 €

Àsia i Oceania: 243,82 €

LA TIRA

Per Pilarín

en primer pla

Conciliar família, escola i feina

■ Un estudi de la Generalitat advoca per una nova cultura de la distribució del temps

La feina i l'escola prevalen per sobre de la família, i la família és la més perjudicada per les exigències laborals. Amb aquestes dues conclusions ben contundents s'ha presentat l'estudi *Per a la conciliació d'horaris familiars, escolars i laborals*, un informe encarregat per la Generalitat de Catalunya a un equip de sociòlegs de la Universitat Autònoma de Barcelona.

L'informe, que té com a lema «Per una nova cultura de la distribució del temps», planteja les dificultats que tenen actualment moltes famílies per conciliar els horaris familiars, escolars i laborals i, en aquest sentit, estableix quinze objectius generals i cinquanta propostes d'actuacions. A partir d'ara, el govern de la Generalitat elaborarà un pla estratègic amb l'objectiu de dur a terme l'aplicació i seguiment de les recomanacions que recull l'informe. El pla comptarà amb la participació d'un equip representant dels diferents agents socials implicats (empreses, sindicats, organitzacions familiars i món de l'ensenyament, entre d'altres) i estarà liderat per la Secretaria de la Família del Departament de Benestar Social. També està previst que compti amb representants de l'Observatori de la Família, del Consell Econòmic i Social i del Consell Escolar de Catalunya.

Crear un certificat d'empresa social-

Una de les propostes és crear llars d'infants als centres de treball.

Foto: Anna S. Mir

ment (o familiarment) responsable; constituir serveis de llar d'infants i infermeries infantils de dia d'atenció a infants amb malalties lleus en àrees de gran concentració empresarial; reduir el període de vacances escolars d'estiu a dos mesos; establir períodes sabàtics i permisos per a formació continuada del professorat; donar suport econòmic a famílies de rendes baixes per a les activitats extraescolars sota control públic; afavorir la creació de bancs de temps per a l'intercanvi gratuït de temps entre els membres de la comunitat; exigir una actuació responsable dels mitjans de comunicació públics en la programació

que condicioni horaris infantils, especialment a l'hora d'anar a dormir; possibilitar de forma reconeguda permisos laborals especials —sense remuneració— en cas de fills malalts... Aquestes són algunes de les propostes més arriscades que presenta l'informe i que caldrà anar concretant.

En aquest sentit, el conseller en cap de la Generalitat de Catalunya, Artur Mas, ha anunciat que ha encarregat als departaments de Benestar Social, d'Ensenyament i d'Economia «un estudi per conèixer fins a quin punt les escoles podrien voluntàriament obrir de 8 a 9 del matí». Durant aquesta franja horària, les AMPA (Associacions de Pares i Mares d'Alumnes), amb el suport del Departament d'Ensenyament, serien les encarregades de gestionar uns espais per acollir els alumnes. En la mateixa línia de compromisos per afavorir la família, cosa que ha rebut el suport explícit del GEC (Grup d'Entitats Catalanes de la Família), el conseller en cap també ha dit que la Generalitat estudia aplicar incentius fiscals a les empreses que facin programes per afavorir la conciliació d'horaris. A més, s'estudia la possibilitat que l'Institut Català de Finances concedeixi crèdits a les empreses que instal·lin llars d'infants. (C.M.)

Objectius generals de l'informe

1. Introduir a la cultura d'empresa el valor de la responsabilitat social, no entesa com una càrrega, sinó com una oportunitat de futur
2. Afavorir les mesures de conciliació d'horaris empresa-família en la perspectiva d'una correcta valoració del cost dels recursos humans
3. Proposar un canvi en la cultura del treball que, en la perspectiva de millorar la productivitat, busqui l'eficiència, i no la disponibilitat il·limitada
4. Garantir la qualitat de l'ensenyament a través d'unes estructures d'organització horària eficients
5. Millorar les condicions de treball dels docents i la salut laboral
6. Fer possible la formació continuada del professorat
7. Facilitar la comunicació amb les famílies
8. Oferir serveis complementaris a les famílies
9. Incrementar la disposició de temps per a la vida personal i familiar
10. Equilibrar els temps de treball domèstic entre els membres de la família i, en general, afavorir la igualtat de gènere
11. Millorar les relacions dels pares amb l'escola
12. Crear serveis per atendre persones dependents en horaris de treball
13. Afavorir uns bons hàbits alimentaris a través d'uns horaris adequats
14. Afavorir uns bons hàbits de son a través d'uns horaris adequats
15. Fer possible una correcta atenció mèdica en les malalties lleus dels infants

El projecte de l'Escola Cristiana

Treballar perquè l'acció educativa sigui de debò una acció compartida entre família i escola és l'esforç que aviat farà dos anys que va engegar el Secretariat de l'Escola Cristiana de Catalunya amb el programa FEAC (Família/Escola, Acció Compartida). Per això un dels objectius de l'estudi *Per a la conciliació d'horaris familiars, escolars i laborals*, el de millorar les relacions dels pares amb l'escola, té ja un referent important en el treball fet fins ara pel Secretariat de l'Escola Cristiana de Catalunya, que engloba 436 centres arreu del país amb 255.000 alumnes i que està dirigit pel P. Francesc Riu. Conscients de la importància que té establir un nou estil de relacions de col·laboració entre les famílies i l'escola on s'eduquen els seus fills, el programa FEAC s'ha proposat crear un clima de relació continuat entre mestres i professors i pares i mares.

En complir-se el primer any de funcionament, la coordinadora del programa Família/Escola, Acció Compartida, Anna Ramis i Assens, manifestava: «Si socialment no es canvien determinades circumstàncies que avui es donen en la família —i aquesta no és una responsabilitat ni de l'escola ni dels pares—, si socialment no s'assumeix que el temps és finit i que no es pot fer tot alhora, i si no es posen mitjans perquè hi hagi més temps de convivència en família, això pot empitjorar. I això és molt dolent, no únicament per a l'escola, que ha d'assumir responsabilitats que no li són pròpies, sinó per a la família mateix, perquè es desdibuixa l'horitzó del que és el límit familiar. Ara bé, aquí entren una colla de factors polítics, econòmics, socials, empresarials, que han d'afavorir el temps de convivència familiar.» I afegia: «La família es fa a base de convivència, no amb el llibre de família o amb la inscripció al registre.»

Ja en el document del V Congrés de l'Escola Cristiana de Catalunya, *L'escola cristiana en el llindar del tercer mil·lenni*, s'albirava que el futur de l'escola passa per «ser una escola molt oberta a l'entorn social i cultural i superar l'estructura organitzativa rígida que sol tenir en l'actualitat, condicionada per les exigències pròpies dels ensenyaments reglats que imparteix». I sobre això afegia Anna Ramis, pedagoga i mare de família: «L'escola del futur passa per donar una colla de serveis que vagin més enllà del que és el programa obligatori d'ensenyament. L'escola del futur passa, doncs, per ser un centre educatiu complet on hi hagi molts professionals diversos que puguin atendre no únicament els infants i els joves, sinó també les famílies, i passa per assumir que la formació de tots plegats és una cosa que té un horari molt més llarg. Això no vol dir, però, que tota aquesta càrrega hagi de recaure en un mateix mestre, sinó que cal posar un conjunt de professionals capaços d'oferir una colla de serveis molt diversos.»

Centre d'Estudis Pastorals **CEP** de les diòcesis catalanes

el professor SALVADOR PIÉ NINOT
amb el tema **Teologia Fonamental**

Mn. Pié farà la tercera sessió d'aquest curs de reciclatge teològic-pastoral de l'apartat «On passem de...». Serà el dimecres 11 de desembre a les 11 h del matí, als locals del CEP.

Per a més informació prog. o inscripcions podeu dirigir-vos al CEP (c/ Rivadeneyra, 6, 3r - Tel. 933 174 858).

Un equip de sociòlegs del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona ha treballat durant deu mesos en l'elaboració de l'estudi *Per a la conciliació d'horaris familiars, escolars i laborals*. Salvador Cardús i Ros ha estat al capdavant de l'equip, integrat també pels sociòlegs

Sergi Morral i Carmen Pérez. La metodologia seguida es pot dividir en dues etapes. D'una banda, van recollir d'una manera sistemàtica i extensa tot el treball fet fins ara pels diferents instituts de recerca europeus. De l'altra, van mirar de concretar en el cas català quins eren els punts de màxima fricció en la qüestió de la

desorganització horària. Per això van organitzar grups de discussió temàtics en què van prendre part homes i dones d'origens molt diferents, per tal de localitzar exactament els punts de més desacord o que creaven més malestar. Tot aquest treball ha desembocat en un estudi que preveu quinze objectius i cinquanta propostes d'actuació.

El sociòleg Salvador Cardús és coordinador de l'estudi «Per a la conciliació d'horaris familiars, escolars i laborals»

—Quinze objectius i cinquanta solucions?

—No són cinquanta solucions. Les solucions en molts casos han de ser el resultat precisament de la discussió dels diferents actors que han de resoldre el problema. És a dir, és ridícul que un estudi com aquest hagi de dir què han de fer les famílies, les escoles o els empresaris, perquè aquest no n'és l'objectiu. Del que es tracta és de cinquanta propostes de treball per tal que d'aquí a un període de quatre o cinc anys, mitjançant un pla estratègic, tinguem una situació més flexible i més adequada a les necessitats actuals.

—Aquesta preocupació és símptoma que vivim una revalorització de la família?

—Aquesta seria una manera molt positiva de parlar. Potser per no caure en un optimisme excessivament ingenu, diria que avui dia el malestar en la família és tan gran que per això mirem de trobar-hi solucions. Les tensions que ha produït aquest esberlament d'horaris quotidians; ara que hem passat a ser una societat fonamentalment de serveis i que la dona s'ha incorporat d'una manera accelerada al món del treball, han anat a recaure sobre la vida familiar. En aquests moments, doncs, més que donar molta importància a la família, el que veiem és que hi ha un gran malestar, i molta inquietud i preocupació dels pares envers els fills. El problema és com recuperar aquests espais de convivència, i no parlo només del món estrictament familiar, sinó també del personal i del de parella, de tot el que genera aquesta sensació d'ofec per uns horaris terriblement irracionals.

—Estem gaire allunyats de la resta d'Europa en qüestió d'horaris?

—Hi ha elements distintius que fan referència a l'organització quotidiana, als hàbits diaris, de manera que els horaris d'altres països europeus són més racionals i més adequats a les noves realitats econòmiques i socials del moment. Han tingut, doncs, la capacitat d'adequar-se més bé en aquestes noves exigències. Per exemple, pel que fa als horaris escolars, pràcticament enlloc més d'Europa les vacances no es concentren durant els tres mesos d'estiu, sinó que tenen una redistribució més racional al llarg del curs. Aquí vivim una aturada llarguíssima i insensata, i això és un element distorsionador familiar però també del mateix ritme de treball dels escolars.

Salvador Cardús i Ros.

«El malestar en la família és tan gran que per això mirem de trobar-hi solucions»

Continuant en el mateix pla dels costums quotidians, un altre tret que ens diferencia d'altres països d'Europa són les tres hores de descans al migdia, cosa que fa que la jornada aquí s'acabi molt

més tard. En una situació en què la gent treballava a prop de casa i podien dinar plegats i, fins i tot després, fer una mica de migdiada, les tres hores de descans al migdia tenien un sentit, però en una situació com l'actual, en què els pares ja no dinen a

casa i els fills ho han de fer a l'escola, aquestes tres hores incrementen les despeses personals amb uns àpats exagerats, creen dificultats en la productivitat laboral a la tarda i resten possibilitats de temps de convivència familiar al vespre. Això a

Europa no es dona, i no és una qüestió de clima, com de vegades es diu, perquè a França, sense anar més lluny, a les dotze del migdia dinen i a les set ja sopen.

—Quins beneficis socials aportaria una família «sana»?

—A banda dels avantatges morals, el punt de partida són els beneficis en la salut. En aquests moments, una tercera part dels nens no dorm les hores que hauria de dormir i, per tant, la salut i el rendiment escolar se'n ressenten. D'altra banda, aquesta desorganització horària influeix de manera extraordinària sobre els hàbits alimentaris, fins al punt que en aquests moments hi ha molts nens que no fan ni un sol àpat a casa. Tot això, doncs, té repercussions molt greus sobre la salut, però també sobre l'educació i l'aprenentatge de la convivència. De bon matí, si féssim un cop d'ull a la manera com es lleven moltes famílies, podríem fer-ne una radiografia prou aclaridora.

—Què ens trobaríem?

—Veuríem com és aquest primer contacte matinal: si es lleven amb son perquè no han dormit prou; si no tenen temps

«En aquests moments, els temps familiars es transformen molt fàcilment en temps nocius per a l'educació de les persones»

d'esmorzar perquè s'han llevat tard; si surten de casa de mal humor perquè per culpa d'un o de l'altre tots fan tard a les respectives ocupacions... Tot plegat és un estil de vida que acaba deteriorant les formes de relació personal i que és profundament deseducatiu, perquè no eduquem en el respecte, ni en la tolerància, ni emotivament o afectivament desenvolupem hàbits correctes d'interrelació. En aquests moments, els temps familiars es transformen molt fàcilment en temps nocius per a l'educació de les persones. D'altra banda, com que el vespre és un temps important per a la programació televisiva i per a tota la indústria del consum, ens prenen unes hores nocturnes que necessitem per al descans però també per a la convivència. Trobem, doncs, unes tensions que la família, en aquests moments, no sap administrar adequadament per manca de criteris educatius: a quina hora ha d'anar a dormir el nen?, quins programes de televisió pot i no pot mirar?, què pot menjar? Aquesta situació de manca de criteri és perfecta per al mercat, que se'n menja de viu en viu i ens imposa els seus criteris.

—Quin és el model majoritari de família catalana a començaments del segle XXI?

—En aquests moments és difícil imaginar un model de família, perquè conviuen des de models que podríem qualificar de clàssics o convencionals fins a famílies monoparentals o parelles sense fills. De quina família estem parlant si ens referim a un matrimoni que el diumenge al vespre deixen el seu fill a casa dels avis i no el van a buscar fins al vespre del divendres següent? Damunt del paper i segons els models que preveuen les estadístiques, parlariem d'una família nuclear, però i en el dia a dia? Una cosa, doncs, és el que diuen les estadístiques i una altra

és l'organització real de cada dia, i això està canviant moltíssim. D'altra banda, estem en una situació en què totes les formes que tenim són formes de transició. Per exemple, avui dia encara hi ha moltes àvies que es fan càrrec dels néts perquè són dones que mai no han tingut una feina remunerada, però en el futur aquesta disponibilitat que tenim ara amb les àvies ja no hi serà perquè fins i tot elles treballaran fora de casa.

—Per què l'estudi preveu «estudiar l'actual repercussió sobre els avis del desordre horari per si es detecten situacions de risc i abusos»?

—Perquè s'estan produint abusos importants. Tenim avis que amb una edat elevada es veuen obligats a atendre criatures quan no tenen ni les energies ni l'humor necessaris per ocupar-se'n, cosa que fa que finalment optin per posar-los de cara al televisor. D'altra banda, aquesta mena de situacions també crea molts conflictes entre avis i fills pels mateixos criteris educatius a seguir. Avui dia els avis han arribat a l'edat de jubilació amb unes oportunitats extraordinàries de fer coses i no poden assistir a una conferència perquè és l'hora d'anar a buscar els néts a l'escola...

—Molts avis diran que ho fan amb molt de gust.

—El problema de l'abús no depèn de si s'hi troben més o menys a gust; no parlem de satisfaccions subjectives, sinó d'un abús objectiu. Els avis poden estar contents de tenir cura dels seus néts, però,

«Els horaris de l'escola no poden viure al marge de les necessitats de l'entorn»

objectivament parlant, no els toca tenir-los.

—La incorporació de la dona al mercat laboral ha estat la principal causa d'aquesta explosió del model de família?

—Sí, però això no hauria de modificar necessàriament l'estructura familiar. Amb uns horaris raonables, no és un obstacle fonamental. El problema és l'estil de treball i l'organització d'aquest treball.

—La família, però, continua sent cosa de dones?

—Sí, realment és així. La qüestió del gènere és fonamental en aquest debat perquè, probablement, un dels obstacles no confessats per a la modificació d'aquests estils de vida sigui la resistència dels homes a incorporar-se a les responsabilitats domèstiques, i no parlo només de rentar plats o de fer el menjar. Quants homes hi ha que allarguen la jornada laboral per retardar el moment d'arribar a casa i estalviar-se així el temps de relació amb els fills? Efectivament, el que s'amaga darrere d'aquestes tensions

El sociòleg, al seu despatx de la Universitat Autònoma de Barcelona.

és un problema de discriminació de gènere, però això es pot capgirar.

—Com?

—Si fins ara tot el camí de presa de consciència, de fer veure als homes la necessitat de la igualtat de gèneres, no ha donat gaires resultats, potser l'interessant seria fer aquest camí però invertit. És a dir, afavorir un tipus d'horaris que generés una nova cultura de la vida familiar. El que caldria modificar serien les condicions estructurals perquè aleshores la consciència s'hi adaptés.

—Els mestres constaten que els pares cada cop deleguen més responsabilitats en l'escola. Amb la proposta de «convertir els centres escolars en espais educatius "totals"», no augmentaria encara més aquesta delegació?

—Quan parlem de l'escola, parlem de la instal·lació, no dels mestres. L'escola d'ensenyament reglat hauria de ser una activitat matinal, en general, si més no a l'àrea metropolitana de Barcelona. Els escolars haurien d'entrar a l'escola a les 8 o a les 8.30 h i acabar a les 13 h. Haurien de dinar amb una hora i, en acabat, el més raonable fóra que les Associacions de Mares i Pares d'Alumnes organitzessin al mateix espai escolar les activitats extraescolars. A més, aquest espai «total» estaria pensat per estar obert a la ciutat, de manera que, per exemple, la biblioteca de l'escola fos una biblioteca de barri. És econòmicament ridícul que les escoles a partir de les cinc o de les sis de la tarda no serveixin per a res, o que durant tres mesos estiguin tancades.

D'altra banda, els horaris de l'escola no poden viure al marge de les necessitats de l'entorn. En el cas d'enclavaments turístics, haurien de tenir escoles flexibles que, per exemple, fessin classe durant l'estiu, quan els pares tenen més feina, i vacances durant els mesos de menys activitat turística. En una societat

complexa, no podem pensar en una solució igual per a tothom. Per això cal introduir mecanismes de flexibilitat i d'adequació a la realitat.

—La involucració de l'empresa és clau per avançar en la conciliació família-feina: flexibilitat d'horaris i de vacances, possibilitat de crear llars d'infants al mateix centre de treball, introduir permisos... Quin és el camí a seguir per assolir els objectius que proposa l'estudi?

—Cal convèncer els empresaris, però també els sindicats, que cal assumir una nova cultura del treball en què l'important no sigui només la productivitat i esmerçar-hi moltes hores. Les conseqüències socials, econòmiques i polítiques d'aquestes tensions i incompatibilitats són gravíssimes. Si no més ho mesurem a curt

termini, potser sí que a una empresa li interessa que el treballador estigui totalment dedicat a la feina i es desentengui de la família, però amb una perspectiva més llarga de temps aquesta mateixa empresa reclamarà mà d'obra ben preparada i ben educada, persones ben formades però també que puguin treballar i actuar responsablement i que, per tant, hagin hagut de tenir una vida familiar adequada. És contradictori demanar alhora als pares que no facin de pares i als fills que facin de bons fills. Els primers que pagaran una societat maleducada seran les mateixes empreses, que trobaran una mà d'obra absolutament indisciplinada i desmotivada en les qüestions que són fonamentals per fer anar una activitat productiva. Si volen tenir un capital humà ben format, fidel, competent i que no se'ls escapi de les mans, cal que comencin a afavorir una conciliació.

—Amb tot, de quina base partim?

—De moment, estem al començament. Hi ha empreses avançades que han experimentat en aquest sentit, però generalment són multinacionals que tenen més possibilitats perquè tenen molt personal concentrat en un mateix centre de treball. Pel que fa a les petites i mitjanes empreses, cal buscar altres fórmules. En aquest camp, les solucions són més difícils però els problemes també són més directes. En una empresa de mil treballadors, si els en fallen tres perquè

tenen els fills malalts a casa, això és molt fàcil de resoldre, però en una empresa de quatre o cinc treballadors aquests problemes els afecten molt més directament i, per tant, els costos són més elevats. L'únic que cal és mostrar als empresaris fins a quin punt aquesta desorganització horària té uns costos a mig termini que els fa poc competitius. Fins i tot des del punt de vista de la incorporació a Europa, això resta molta productivitat a les nostres empreses.

—Tornant a Europa, també tenim diferències a l'hora de treballar?

«És contradictori demanar alhora als pares que no facin de pares i als fills que facin de bons fills»

—En el món anglosaxó, en general, la cultura del treball és molt diferent de la nostra. Així, per a ells el treball té valor per ell mateix, hi ha una concepció positiva que fa que la qualitat del treball sigui fins i tot més important que la quantitat d'hores de dedicació. En una multinacional a Amsterdam, posem per cas, quan són les cinc de la tarda tothom plega i si algú s'hagués de quedar fins més tard estaria mal vist, perquè voldria dir que no ha tingut la capacitat de fer la seva feina en el temps previst i que, per tant, és ineficient en la realització del seu treball. Aquí, en canvi, tenim una cultura intensiva, on l'important és passar moltes hores a la feina. Així, si l'exemple de la multinacional d'Amsterdam l'apliquem aquí, ens trobem que el treballador que està mal vist és el qui plega puntualment a les cinc, perquè sembla com si no li importés l'empresa.

—En conclusió, quins beneficis socials aportaria una nova cultura de la distribució del temps?

—Ciutadans més complets, més asserenats, amb més capacitat reflexiva, amb més bona relació interpersonal i amb millor relació afectiva amb el seu entorn.

—Augmentaria la demografia?

—Possiblement sí, perquè en bona part els problemes de creixement demogràfic tenen a veure amb aquest malestar i amb aquesta dificultat d'afrontar les possibilitats de tenir fills. No de manera espectacular, perquè també hi intervenen altres factors, però tots coneixem gent que voldria tenir més fills però que no s'hi veuen amb cor a causa de les dificultats de conciliar família, escola i feina.

Reportatge: Carme Munté

Fotos: Jaume Sabaté

LLAR D'ANCIANS P. MIRALLES

ambient i tracte famiari

Trafalgar, 39, 5è - 08010 Barcelona

NIF: G-08862781. - Tel. 932 681 867 - Fax 932 684 356

www.residenciapmiralles.org

e-mail: persones@teleline.es

Amb gran goig us anunciem

DEL 29 DE DESEMBRE AL 3 DE GENER DEL 2003

TERRA SANTA

El país de Jesús

**Preus
especials**

**Pelegrinatge
especial de
solidaritat
amb els
nostres
germans**

Places limitades

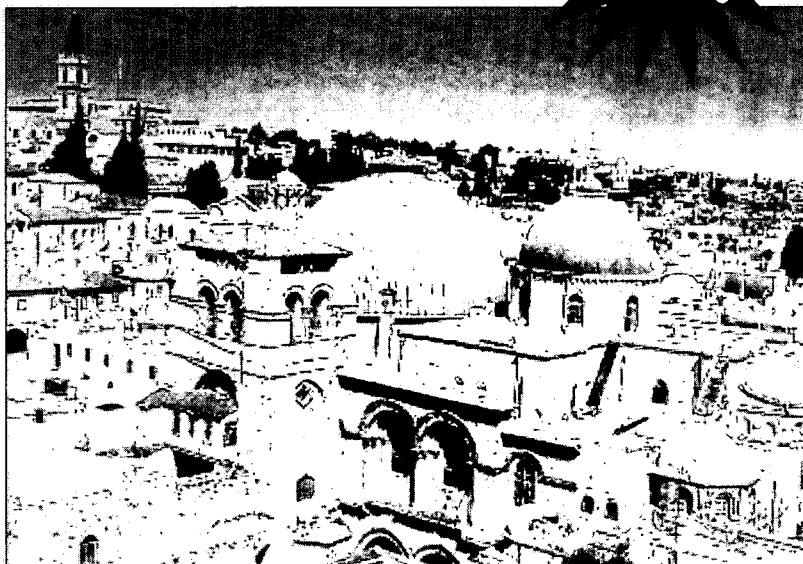
*Al·leluia! Som a la casa del Senyor.
Quina alegria quan em van dir:
«Anem a la casa del Senyor!»
Ja han arribat els nostres peus
al teu llinar, Jerusalem (Salm 121).*

VISITAREM:

Jerusalem (Sant Sepulcre, via Dolorosa, cenacle,
muntanya de les Oliveres)
Betània, Betlem, Natzaret, Cafarnaüm:
(llac de Galilea, riu Jordà, el mont Tabor).

**Guiatge religiós a càrrec de
Mons. Joan E. Jarqué i Jutglar.**

Com a «pelegrins de la Paraula»

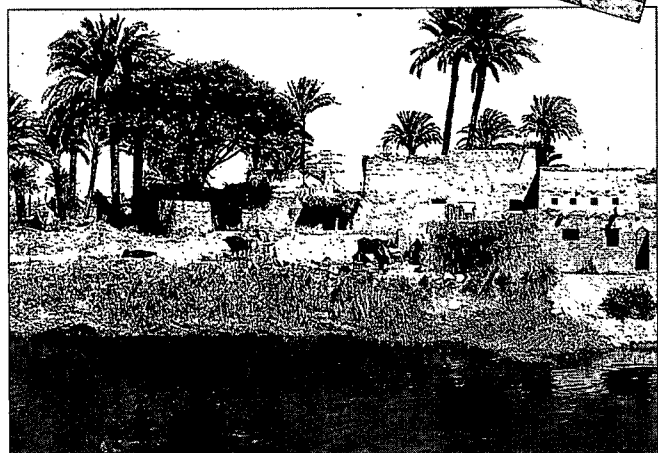
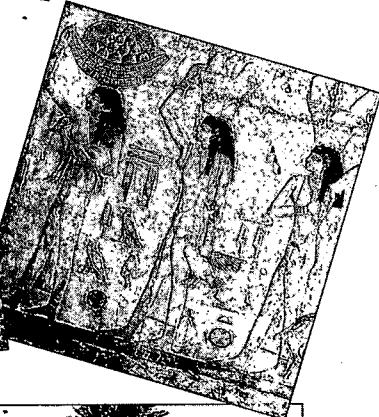

AVANÇAMENT DE LA PROGRAMACIÓ PER AL 2003

Egipte i creuer pel Nil

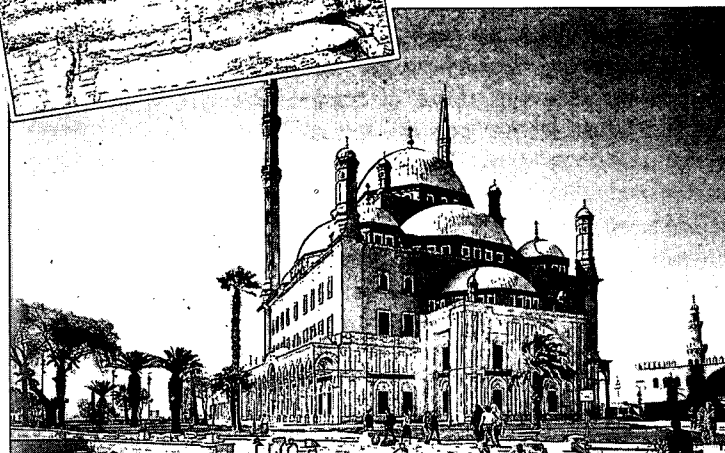
del passat faraònic al cristianisme primitiu

del 24 de febrer al 7 de març del 2003

VISITES:

- El Caire
- El Minià
- Tell-el-Amarna
- Memfis
- Sakara
- Gizeh
- Tebes
- Luxor
- Karnak
- Monestir de Sant Simeó
- Esna
- Udfu
- Kom Ombo
- Aswan
- Abu Simbel

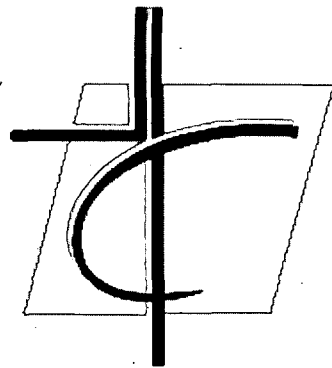
AMB L'ASSISTÈNCIA TÈCNICA DE

MERCATRAVEL S.A.

DEMANEU INFORMACIÓ A: AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA
c/ Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona, Tel. 934 092 700 - Fax 934 092 701

Valoració moral del terrorisme a Espanya, de les seves causes i conseqüències

LXXIX ASSEMBLEA PLENÀRIA DE LA CONFERÈNCIA EPISCOPAL ESPANYOLA

INTRODUCCIÓ

Per viure en llibertat, Crist ens ha alliberat (Ga 5,1)

1 Proclamar l'Evangeli a tots els pobles, sense distinció de llengua, raça o nació (cf. Ap 5,9), i portar tots els homes i dones a l'encontre amb Crist, *Camí, Veritat i Vida* (Jn 14,6), és la missió de l'Església en el món. Els cristians, que saben que en Crist hi ha la vida i que la vida és la llum dels homes (cf. Jn 1,4), senten com a propis els goigs i els patiments de tota persona humana. «No hi ha res veritablement humà que no trobi ressonància en el seu cor» [1]. Per això, quan la dignitat de la persona queda ultratjada perquè s'atempta contra la seva vida, contra la seva llibertat o contra la seva capacitat per conèixer la veritat, els cristians no poden callar. Els bisbes, com a successors dels apòstols, tenim de manera singular la responsabilitat d'oferir a tots els homes, creients o no, la llum de l'Evangeli, i anunciar que *per viure en llibertat, Crist ens ha alliberat* (Ga 5,1). Alliberats per Ell del pecat, que divideix els homes, tots podem trobar-nos en una convivència veritable: Jesucrist és la nostra pau (Ef 2,14). Des d'Ell discernim i judiquem els camins de l'autèntica pau així com la violència i injustícia que la fan impossible.

2 A l'Estat espanyol, el terrorisme d'ETA s'ha convertit des de fa anys en l'amenaça més greu contra la pau perquè atempta cruelment contra la vida humana, coarta la llibertat de les persones i encega el coneixement de la veritat, dels fets i de la nostra història. Sobre aquest tema tan dolorós, aquesta Assemblea Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola, en comunió amb el Sant Pare, Joan Pau II [2], i en continuïtat amb les anteriors intervencions de la mateixa Conferència i de diversos membres de l'episcopat espanyol [3], ofereix la present Instrucció Pastoral als catòlics i a tots els que desitgin prestar-li atenció. Donem així compliment a una de les accions previstes en el Pla Pastoral de la Conferència Episcopal Espanyola per al quadrienni 2002-2005 [4] i encoratgem tothom a treballar sincerament, segons les possibilitats de cadascú, per eliminar la xacra social del terrorisme i consolidar la convivència en la llibertat i el respecte dels drets humans [5].

3 El profeta Isaïes adverteix del perill de l'enfosquiment de la consciència pel que fa a la seva capacitat de discernir el bé: *Ai dels qui tenen el mal per bé, i el bé per mal; canvien la tenebra en llum, i la llum en tenebra!* (Is 5,20). El mateix Jesucrist avisa: *si allò que en tu ha de ser llum és fosc, que en serà de gran la fosc!* (Mt 6,23). Davant d'un dilema moral, adoptar intencionadament una actitud ambigua tanca el

camí a la determinació de la bondat o de la maldat d'una realitat o d'una conducta. L'Església considera una de les seves obligacions bàsiques il·luminar les consciències, com a mestra i testimoni de l'Evangeli, perquè puguin aconseguir amb seguretat i sense error la veritat moral capaç de guiar la vida [6].

En procedir ara a l'anàlisi moral del terrorisme, en particular del d'ETA, desitgem prestar aquest servei a l'Església primer, i alhora a la societat. Malgrat les reiterades condemnes que la immensa majoria de persones i grups socials fan de la violència terrorista, de vegades s'observen ambigüitats que oculten el judici moral coherent de l'associació terrorista.

4 Presentem una *valoració moral del terrorisme d'ETA* que va més enllà de la condemna dels actes terroristes, mirant de descobrir-ne les causes profundes. Ens ho exigeix el nostre ministeri pastoral, una de les tasques principals del qual és ajudar a la formació de la consciència dels cristians i de totes les persones que busquen en l'Església una llum per a la vida. Ho esperen amb raó els qui se senten angoixats i indefensos davant del problema més greu de la nostra societat.

Analitzem el terrorisme d'ETA a la llum de la Revelació i de la Doctrina de l'Església, i el titllem de realitat intrínsecament perversa, mai justificable, i com un fet que, per la forma ja consolidada en què es presenta ell mateix, resulta una estructura de pecat. Emetem un judici moral sobre el nacionalisme totalitari que es troba en el rerefons del terrorisme d'ETA, perquè no es pot entendre l'un sense l'altre.

I. EL TERRORISME, FORMA ESPECÍFICA DE VIOLÈNCIA ARMADA

5 Entenem per *terrorisme* el propòsit de matar i destruir indistintament homes i béns, mitjançant l'ús sistemàtic del terror amb una intenció ideològica totalitària. En parlar de *terror* ens referim a la violència criminal indiscriminada que procura un efecte molt més gran que el mal directament causat, mitjançant una amenaça dirigida a tota la societat. Les accions terroristes no es refereixen només a un acte o a algunes accions aïllades, sinó a tota una *estratègia* complexa posada al servei d'un fi ideològic. Joan Pau II ha assenyalat que: «No podem tancar els ulls a una altra plaga dolorosa del món actual: el fenomen del terrorisme, entès com a propòsit de matar i destruir indistintament homes i béns, i crear precisament un clima de terror i d'inseguretat, sovint fins i tot amb la captura d'ostatges. Fins i tot quan s'addueix com a motivació d'aquesta acció inhumana qual-sevol ideologia o la creació d'una societat millor, els actes del terrorisme no són mai justificables» [7].

Aquesta aproximació ens permet captar que la maldat del terrorisme és més pro-

funda que la dels seus actes criminals, ja de per si horribles. Existeix una intenció inscrita en aquests actes que busca un efecte més gran amb la finalitat de terroritzar una societat i avui, fins i tot, el món sencer. El terrorisme busca una «utilitat» més enllà dels seus crims; intenta que un grup molt reduït de persones mantingui en tensió tota la societat, i obtenir així una àmplia repercussió política, potenciada per la publicitat que obtenen les seves nefastes accions. Els terroristes compten amb el fet que la seva activitat criminal és «rendible» en termes polítics i, per això, la justifiquen com a «necessària» en virtut dels seus propis objectius. No poden ocultar la naturalesa lamentable de les seves accions, però miren de donar-los un «sentit» polític que les faria, en la seva opinió, legítimes.

El recurs al terror, juntament amb l'intent de la seva justificació política davant de la societat a la qual es terroritza, és el que dóna un caràcter específic a la violència terrorista que la distingeix d'altres tipus de violència.

6 La naturalesa del terrorisme és, per tant, *diferent de la guerra o de la guerrilla*. Aquesta diferència ha estat reconeguda per diversos organismes internacionals que entenen que fins i tot en la guerra han de ser perseguits els actes terroristes [8]. Si les accions de guerra, mai desitjables, poden ser reconegudes en algun cas com a resposta legítima, quan aquesta sigui proporcionada davant de l'agressió injusta, el terrorisme no podrà ser mai considerat com una forma de legítima defensa, precisament perquè no és una resposta proporcionada, sinó l'exercici indiscriminat de la violència contra tota classe de persones. És, per principi, una amenaça per a tothom, perquè tothom és, de fet, considerat «culpable», i podria ser sacrificat d'acord amb objectius polítics «superiors». Per això no es pot acceptar de cap manera l'equiparació del terrorisme a l'acció de guerra. Tal equiparació no correspon a la realitat i no és justa.

7 El terrorisme és, també, *diferent de la mera delinqüència organitzada*. Les organitzacions terroristes solen mantenir contactes amb diverses agrupacions delictives. Però, mentre altres grups de delinqüents només tenen com a fi el propi lucre, el terrorisme té fonamentalment una finalitat política que presenta com a justificativa de les seves accions, a les quals intenta donar la publicitat més gran possible, a diferència del que fa la delinqüència ordinària.

8 Dins de la ideologia marxista-revolucionària, a la qual s'adscriuen molts terrorismes, entre ells el d'ETA, és normal voler justificar les seves accions violentes com la resposta necessària a una pretesa violència estructural anterior a la seva, exercida per l'Estat. Al seu judici, la violència d'Estat seria la violència originària,

veritable culpable de la situació conflictiva, en la mesura que és anterior a totes les altres i pot ser exercida amb més mitjans. Cal denunciar sense ambigüitats aquesta concepció iniqua, contrària a la moral cristiana, que pretén equiparar la violència terrorista amb l'exercici legítim del poder coactiu que l'autoritat exerceix en el desenvolupament de les seves funcions. A la vegada s'ha de manifestar també la immoralitat d'un possible ús de la força per part de l'Estat, al marge de la llei moral i sense les garanties legals exigides pels drets de les persones.

II. L'OBJECTE DEL JUDICI MORAL: TERROR CRIMINAL IDEOLÒGIC

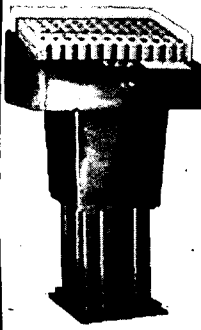
9 Una vegada definit el fenomen del terrorisme, podem constatar en què consisteix la seva maldat específica i última, a saber: a atemptar contra la vida, la seguretat i la llibertat de les persones, de forma traïdora i indiscriminada, amb l'objectiu d'arribar a imposar el seu projecte polític, presentant els seus actes criminals —el terror— com a justificables per la seva interpretació ideològica de la realitat. El terrorisme no nega que les seves activitats siguin violentes ni que estiguin carregades de conseqüències lamentables, però les justifica com a necessàries en virtut de la suposada grandesa del fi que es persegueix. És una explicació ideològica de la violència criminal en el pitjor sentit de la paraula «ideològica», és a dir, encoberidora de quelcom injustificable [9]. El terrorisme persegueix l'extensió del terror per produir una situació de debilitat de l'ordre polític legítim, que li permeti imposar els seus criteris per la força, a costa de l'abús dels drets humans més elementals, com són el dret a la vida i a la llibertat. Aquest fi no pot ser mai compartit.

10 Per tot això, és molt important titular amb precisió una organització com a *terrorista*. A causa de la rellevància de la ideologia present en tota associació terrorista, aquestes agrupacions s'encaminen a fer plausible una argumentació ideològica mitjançant la *deformació del llenguatge*, usant un discurs que, en ser difós sistemàticament, dificulta en gran mesura l'anàlisi serena de la realitat del terrorisme i el reconeixement de l'objecte moral en qüestió. Cal «dir les coses pel seu nom» [10] i parlar amb claredat i precisió del

LAMPADARIS
ELECTRÒNICS

Fàbrica i oficines
a Sabadell

S.A.T. a tot Catalunya
Tel. 937 276 676
937 276 822

terrorisme, com d'un problema específic irreductible. Cal tenir una idea clara de què és el terrorisme per poder fer-se'n un judici adequat de la seva moralitat.

III. JUDICI MORAL SOBRE EL TERRORISME

11 *Que potser sóc el guardià del meu germà?* (Gn 4,9). Amb aquesta frase Caïn es nega a acceptar la responsabilitat de la sort d'Abel i amaga la tragèdia d'un assassinat que vol ocultar. Si Adam va buscar amagar-se de Déu després d'haver pecat, Caïn busca escapar de la responsabilitat davant del seu crim. Un element fonamental de l'activitat terrorista és intentar eludir el judici moral de les seves accions justificant-les ideològicament. Això es fa, en particular, mitjançant el mètode que s'anomena de *la transferència de la culpa*, que consisteix a culpabilitzar els qui s'oposen al terrorisme de ser els causants de la violència que els terroristes mateixos exerceixen.

La Doctrina de l'Església ens dona llum en aquest punt i ens permet qualificar netament el terrorisme com una realitat perversa en ella mateixa, que no admet cap mena de justificació i apel·la a altres mals socials, reals o suposats. És més, fa possible que apreiem fins a quin punt el terrorisme és una estructura de pecat generadora ella mateixa de mals nous i greus [11].

a) El terrorisme és intrínsecament pervers, mai justificable

12 El Magisteri de l'Església és unànimement a declarar que el terrorisme, tal com l'hem definit anteriorment, és *intrínsecament dolent*, i que, per tant, no pot ser mai justificat per cap circumstància ni per cap resultat [12]. En aquest sentit, tornem a repetir la condemna que vam fer el 1986, en la Instrucció Pastoral *Constructors de la pau*: «El terrorisme és intrínsecament pervers, perquè disposa arbitràriament de la vida de les persones, atropella els drets de la població i tendeix a imposar violentament l'acovardiment, la submissió de l'adversari i, en definitiva, la privació de la llibertat social» [13].

El terrorisme mereix la mateixa qualificació moral absolutament negativa que l'eliminació directa i voluntària d'un ésser humà innocent, prohibida per la llei natural i pel cinquè manament del Decàleg: *no mataràs* (Ex 20,13). Els catòlics saben que no poden negar, o passar per alt, aquest judici sense contradir la seva consciència cristiana i, en conseqüència, sense anar contra la lògica de la comunió de l'Església [14].

Denunciar la immoralitat del terrorisme forma part de la missió de l'Església com una manera de defensar la dignitat de la persona en un assumpte de la màxima repercussió social. No es pot acceptar en el cas del terrorisme la possibilitat reconeguda per la Doctrina Social de l'Església de la legitimitat d'una revolució violenta quan se la considera l'únic mitjà de defensa davant d'una opressió sistemàtica injusta i prolongada [15].

13 La qualificació moral del terrorisme, absolutament negativa, s'estén, en la proporció pertinent, a les accions o omissions de tots aquells que, sense intervenir directament en la comissió d'atemptats, els fan possibles, com els qui formen part dels comandos informatius o de la seva organització, encobreixen els terroristes o hi col·laboren; els qui justifi-

quen teòricament les seves accions o verbalment les aproven. Ha de quedar molt clar que totes aquestes accions són objectivament un pecat gravíssim que *clama al cel* (Gn 4,10) [16].

L'anomenat «terrorisme de baixa intensitat» o *kale borroka* mereix igualment aquest judici moral negatiu. En primer lloc, perquè els seus agents actuen moguts per les mateixes intencions totalitàries del terrorisme pròpiament dit. En segon lloc, perquè les actuacions d'aquest terrorisme de baixa intensitat estan freqüentment coordinades amb les del terrorisme d'ETA, ja que en la lluita de carrer es preparen els seus futurs agents, com ho demostra l'experiència, i amb la lluita es destrueix abusivament el patrimoni comú, es pertorba la pau dels ciutadans i s'amenaça la seva seguretat i llibertat. Cap consideració no pot justificar aquesta forma de violència, mantinguda artificialment, amb la finalitat de sostenir la influència del terrorisme i estendre socialment les seves idees.

14 La presència de raons polítiques en les arrels i en l'argumentació del terrorisme no pot fer oblidar a ningú la *dimensió moral del problema*. És aquesta la que ha de guiar i il·luminar la *raó política* a afrontar el problema del terrorisme. L'oblit de la dimensió moral és causa d'un greu desordre que té conseqüències devastadores per a la vida social. Sempre existiran *raons polítiques* preteses o reals que resultin capaces de seduir el judici d'alguns i presentin com a comprensible i fins i tot plausible el recurs al terrorisme. Però el que cal aclarir és que no pot existir mai cap mena de *raó moral* per al terrorisme. El qui, rebutjant l'actuació terrorista, volgués servir-se del fenomen del terrorisme per als seus interessos polítics cometria una gravíssima immoralitat. Això suposaria acceptar una vegada més el principi immoral: «El fi justifica qualsevol mitjà» [17] (cf. Rm 3,8).

15 Tampoc no és admissible el *silenci* sistemàtic davant del terrorisme. Això obliga tothom a expressar responsablement el rebuig i la condemna del terrorisme i de qualsevol forma de col·laboració amb els qui l'exerceixen, o el justifiquen, particularment els qui tenen alguna representació pública o exerceixen alguna responsabilitat en la societat. No es pot ser «neutral» davant del terrorisme. Voler-ho ser resulta una manera d'acceptació d'aquest terrorisme i un escàndol públic. La necessitat moral de les condemnes no es mesura per la seva efectivitat a curt ni a llarg termini, sinó per l'obligació moral de conservar la dignitat personal pròpia i la d'una societat agredida i humiliada.

b) El terrorisme és una estructura de pecat

16 En emetre el judici de moralitat sobre el terrorisme, cal precisar —com hem fet— que es tracta d'un acte intrínsecament pervers. Però amb aquesta afirmació no està encara prou explicitada la maldat moral del terrorisme. La multiplicació i continuïtat d'accions criminals, l'intent de justificar-les mitjançant la propaganda política i la transferència de la culpa, que pretén presentar aquestes accions com a resposta a una violència originària, donen lloc a una estructura de violència moralment perversa. Aquesta conjunció entre el terror i la ideologia va més enllà de les accions criminals concretes que els terroristes perpetren. A més, persegueix i, malauradament, aconsegueix

amb freqüència, una *perversió sistemàtica de les consciències*. Per tant, en parlar del terrorisme hem d'entendre'l com una *estructura de pecat*. «Les estructures de pecat són expressió i efecte dels pecats personals. Indueixen les seves víctimes a cometre al seu torn el mal. En un sentit analògic, constitueixen un *pecat social*» [18]. Seguint la doctrina de Joan Pau II, una estructura de pecat és el resultat d'una intenció efectiva d'abast social que es dirigeix no només a la comissió d'actes intrínsecament dolents, sinó que busca la deformació generalitzada de les consciències per a l'extensió de la seva maldat de manera estable. O, en paraules del mateix Papa, estructura de pecat és: «La suma de factors negatius, que actuen contràriament a una veritable consciència del *bé comú* universal i de l'exigència d'afavorir-lo, i sembla que creen, en les persones i institucions, un obstacle difícil de superar.» [19]

17 Més en concret, es poden aplicar al terrorisme les següents afirmacions de Joan Pau II, referides a la «cultura de la mort», reiteradament denunciada per ell. La maldat del terrorisme no es circumscriu només als actes que realitza, «també es qüestiona, en cert sentit, la «consciència moral» de la societat. Aquesta n'és d'alguna manera responsable, no tan sols perquè tolera o afavoreix comportaments contraris a la vida, sinó també perquè alimenta la «cultura de la mort», i arriba a crear i consolidar veritables i autèntiques «estructures de pecat» contra la vida. La consciència moral, tant individual com social, està avui sotmesa, a causa també de la forta influència de molts mitjans de comunicació social, a un *perill gravíssim i mortal*, el de la *confusió entre el bé i el mal* en relació amb el mateix dret fonamental a la vida» [20]. La presència del terrorisme difon al voltant seu una veritable «cultura de la mort» en la mesura que menysprea la vida humana, trenca el respecte sagrat a la vida de les persones, compta amb la mort injusta i violenta de persones innocents com un mitjà profitós per aconseguir uns objectius determinats i impulsar d'aquesta manera un desenvolupament fals de la societat. La vida humana queda així degradada a un mer objecte, el valor del qual es calcula en relació amb altres béns suposadament superiors [21]. En definitiva, el terrorisme és una cara cruel de la «cultura de la mort» que menysprea la vida humana per pretendre el poder «a qualsevol preu» [22], i que colonitza les consciències i s'hi instal·la com si es tractés d'una manera normal i humana de veure les coses.

c) L'extensió del mal: odi i por sistemàtics

18 El terrorisme busca dos efectes directes i negatius en la societat: la por i l'odi. La por debilita les persones. Obliga molta gent a abdicar les seves responsabilitats, en convertir-se en objecte de possibles accions violentes. No ens referim només als assassinats, sinó també a les amenaces, insults i actes violents que fan impossible en la vida quotidiana la convivència en pau i llibertat, fins a l'extrem de comprometre la pròpia legitimitat dels procediments democràtics. No són pas poques les víctimes d'una espiral de terror o d'extorsió econòmica, suportades dolorosament. Cedir al xantatge de la violència, per temor, porta la societat (individus, grups, institucions, partits polítics) a no enfrontar-se amb prou claredat al terrorisme i al seu entorn, de manera que els terroristes monopolitzen, amb freqüència,

el dinamisme de la vida social i el significat polític d'alguns esdeveniments. A més, s'arriben a acceptar com a inevitables violències menors que estenen el clima de crispació i de confrontació.

19 La por afavoreix el *silenci*. En una societat en què la violència i la seva presència pròxima acumulen la tensió, determinats assumptes no poden abordar-se en públic per por de greus conseqüències. Això es nota sobretot en l'ús tergiversat del llenguatge. El pitjor dels silencis és el que es guarda davant la *mentida* [23], perquè té un enorme poder de dissoldre l'estructura social. Un cristià no pot callar davant de manipulacions manifestes. La cessió permanent davant la mentida comporta la deformació progressiva de les consciències.

20 Juntament amb la por, el terrorisme busca intencionadament provocar i fer créixer l'odi per alimentar una espiral de violència que en faciliti els propòsits [24]. En primer lloc, genera l'odi en el propi entorn, i presenta els oponents com a enemics perillosos. Fomenta amb insistència el record dels greuges soferts i exagera les possibles injustícies patides. Ja se sap que presentar un enemic a qui odiar és un mitjà eficaç per unir forces, per un sentit grupal de defensa en comú. En aquest context, la legítima repressió dels actes de terrorisme per part de l'Estat és interpretada com una opressió insofrible d'un poder violent o d'una potència estrangera. Per contra, la veritat que hem de recordar és que l'autoritat legítima ha d'emprar tots els mitjans justos i adequats per a la defensa de la convivència pacífica davant del terrorisme.

21 Més enllà del seu entorn, els terroristes miren també de provocar l'odi dels qui consideren els seus enemics, amb la finalitat de desencadenar en ells una reacció immoderada que els serveixi d'autojustificació i els permeti continuar amb la seva estratègia d'extensió del terror i de transferència de la culpa.

L'espiral de l'odi i del terror es manifesta, en particular, en sensibilitats exacerbades a les quals els és difícil fer una anàlisi de la realitat. Genera així un clima de crispació en el qual qualsevol detall fa sorgir una resposta violenta, també la violència verbal. La implantació de l'odi i de la tensió en la vida social és, evidentment, un triomf notable del terrorisme. Reaccionar amb odi indiscriminat davant dels crims d'ETA, en la mesura que divideix la societat en bàndols enfrontats i irreconciliables, és afavorir els fins dels terroristes, acceptar-ne les tesis del conflicte irremediable, preparar i facilitar l'acceptació i el reconeixement de les pretensions rupturistes.

22 Una altra conseqüència perniciosa de l'espiral de l'odi i de la por que el terrorisme genera és la «politització» perversa de la vida social, és a dir, la consideració de la vida social únicament segons interessos de poder. D'aquesta manera la tensió s'estén als fets més nimis de la vida quotidiana: tot resulta rellevant per a la desqualificació d'aquells que tenen una opció política que no coincideix amb els plantejaments defensats pels terroristes. Aquesta pressió del dia a dia té un paper decisiu en la deformació de les consciències que condueix a relativitzar el judici moral que el terrorisme mereix. Un aspecte especialment important en el qual s'evidencia aquesta perversa «politització» és l'oblit que, amb freqüència, pateixen les víctimes del terrorisme i el seu

drama humà. Atendre les persones colpejades per la violència és un exercici de justícia i caritat social i un camí necessari per a la pau. Tampoc els presos per terrorisme no deixen de ser objecte d'una «polítizació» ideològica que enfosqueix el seu problema humà. L'Església reconeix sense ambigüitats la legitimitat de les penes justes que se'ls imposen pels seus crims, a la vegada que defensa, amb no menys força, el respecte pertinent a la seva dignitat personal indiscutible.

23 El terrorisme es mostra com una estructura de pecat, i és una cultura, una manera de pensar, de sentir i d'actuar, fins i tot en els aspectes més corrents del viure diari, incapaç de valorar l'home com a imatge de Déu (cf. Gn 1,27; 2,7). I quan aquesta cultura arrela en un poble, tot sembla possible, fins i tot la cosa més abjecta, perquè res no serà sagrat per a la consciència. En pronunciar el nostre judici moral volem mostrar que és possible una valoració neta i definitiva del terrorisme, per damunt de les circumstàncies conjunturals d'un moment històric.

IV. CAL JUDICAR ETA MORALMENT COM A «TERRORISME»

24 Una primera aproximació a ETA mostra la complexitat del fenomen. El grup anomenat ETA és una associació terrorista, d'ideologia marxista revolucionària, inserida en l'àmbit politicocultural d'un determinat nacionalisme totalitari que persegueix la independència del País Basc per tots els mitjans. Si es vol encertar en la valoració moral d'ETA, caldrà tenir en compte aquesta realitat en la seva totalitat.

25 ETA manifesta una feridora crueltat en tota la seva activitat. En la memòria de tots hi ha els casos de segrestos i d'assassinats a sang freda i a termini marcat, així com agressions i crims contra persones de tota índole i condició. No es tracta d'«errors de càlcul» ni de casos que se'ls hagin «escapat de les mans». Tampoc no podem admetre que la diversificació de les víctimes suposi que algunes d'elles fossin «justos objectius militars», mentre que d'altres serien tan sols efectes col·laterals no desitjats.

La crueltat d'ETA serveix *sempre* a l'estratègia terrorista que hem descrit i qualificat més amunt: la implantació del terror al servei d'una ideologia en tota la societat i la creació d'una espiral de mort, d'odi i de por reactiva i adormidora de les consciències.

Aplicant a ETA i a altres organitzacions amb característiques ideològiques similars el qualificatiu moral de «terrorista», afirmem que són intrínsecament perverses quant a organització, ja que la seva manera de jutjar la realitat, la direcció de les seves accions i la seva estructura interna, estan orientades a la provocació i difusió del terror.

V. EL NACIONALISME TOTALITARI, MARIU DEL TERRORISME D'ETA

26 La present Instrucció Pastoral no pretén oferir un judici de valor sobre el nacionalisme en general. Ens referim només al judici moral del nacionalisme totalitari, en la mesura que constitueix el rerefons del terrorisme d'ETA. No és possible desemmascarar, en efecte, la malícia d'ETA sense oferir un aclariment moral sobre el rerefons politicocultural del

terrorisme etarra i la seva incidència en la convivència entre els pobles d'Espanya.

27 «La nació —diu Joan Pau II— és la gran comunitat dels homes que estan units per diversos vincles, però sobretot, precisament, per la cultura.» [25] Ara bé, les cultures no són mai per elles mateixes compartiments estancs, i han de ser capaces d'obrir-se les unes a les altres. Estan constituïdes ja per endavant a base del ric intercanvi del diàleg històric entre elles. Totes necessiten deixar-se amagar per l'Evangelí [26].

28 Les nacions, pel que fa a àmbits culturals del desenvolupament de les persones, estan dotades d'una «sobirania» espiritual pròpia i, per tant, no se'ls pot impedir l'exercici i conreu dels valors que conformen la seva identitat [27]. Aquesta «sobirania» espiritual de les nacions pot expressar-se també en la sobirania política, però aquesta no és una implicació necessària. Quan determinades nacions o realitats nacionals es troben legítimament vinculades per llaços històrics, familiars, religiosos, culturals i polítics a d'altres nacions dins d'un mateix Estat no pot dir-se que les esmentades nacions frueixin necessàriament d'un dret a la sobirania política [28].

29 Les nacions, aïlladament considerades, no gaudeixen d'un dret absolut a decidir sobre el seu propi destí. Aquesta concepció significaria, en el cas de les persones, un individualisme insolidari. De manera anàloga, resulta moralment inacceptable que les nacions prenguin unilateralment una configuració política de la pròpia realitat i, en concret, la reclamació de la independència en virtut de la seva sola voluntat. La «virtut» política de la solidaritat, o, si es vol, la caritat social, exigeix als pobles l'atenció al bé comú de la comunitat cultural i política de la qual formen part. La Doctrina Social de l'Església reconeix un dret real i originari d'autodeterminació política en el cas d'una colonització o d'una invasió injusta, però no en el d'una secessió.

30 En conseqüència, no és moral qualsevol manera de propugnar la independència de qualsevol grup i la creació d'un nou Estat, i en això l'Església sent l'obligació de pronunciar-se davant dels fidels cristians i els homes de bona voluntat [29]. Quan la voluntat d'independència esdevé principi absolut de l'acció política i és imposada a tota costa i per qualsevol mitjà, és equiparable a una idolatria de la pròpia nació que perverteix greument l'ordre moral i la vida social [30]. Tal forma immoderada de «culte» a la nació és un risc especialment greu quan es perd el sentit cristià de la vida i s'alimenta una concepció nihilista de la societat i de la seva articulació política. L'esmentada forma de «culte» està en relació directa amb el nacionalisme totalitari i es troba en el rerefons del terrorisme d'ETA.

31 Per *nacionalisme* s'entén una determinada opció política que fa de la defensa i del desenvolupament de la identitat d'una nació l'eix de les seves activitats. L'Església, mare i mestra de tots els pobles [31], accepta les opcions polítiques de tipus nacionalista que s'ajustin a la norma moral i a les exigències del bé comú. Es tracta d'una opció que, en ocasions, pot mostrar-se especialment convenient. L'amor a la pròpia nació o a la pàtria, que cal conrear, pot manifestar-se com una opció política nacionalista.

L'opció nacionalista, no obstant això, com qualsevol opció política, no pot ser absoluta. Per ser legítima ha de mantenir-se en els límits de la moral i de la justícia, i ha d'evitar un doble perill: el primer, considerar-se a si mateixa com l'única forma coherent de proposar l'amor a la nació; el segon, defensar els propis valors nacionals exclouent i menyspreant els d'altres realitats nacionals o estatals. Els nacionalismes, igual que les altres opcions polítiques, han d'estar ordenats al bé comú de tots els ciutadans, i recolzar-se en arguments veritables i tenint en compte els drets dels altres i els valors nascuts de la convivència.

32 Quan les condicions assenyalades no es respecten, el nacionalisme degenera en una ideologia i en un projecte polític exclouent, incapaç de reconèixer i protegir els drets dels ciutadans, temptat de les aspiracions totalitàries que afecten qualsevol opció política que absolutitza els seus objectius. De la naturalesa perniciosa d'aquest nacionalisme, ha advertit el Magisteri de l'Església en nombroses ocasions [32].

El nacionalisme en què es fonamenta l'associació terrorista ETA no compleix les condicions requerides per a la seva legitimitat moral, ja que necessita absolutitzar els seus objectius per justificar les seves accions terroristes; pretén imposar per la força les seves pròpies conviccions polítiques tot trepitjant la llibertat dels ciutadans; i arriba a eliminar els que tenen altres opcions polítiques legítimes. Per tot això, el nacionalisme d'ETA és un nacionalisme totalitari i idolàtric.

El nacionalisme totalitari d'ETA considera un valor absolut el valor «poble inde-

pendent, socialista i lingüísticament *euskaldun*», tot això, a més, interpretat ideològicament en clau marxista, ideologia a la qual ETA sotmet tots els altres valors humans, individuals i col·lectius, menyspreant la voluntat reiteradament manifestada per la immensa majoria de la població.

33 L'organització terrorista ETA enarbora la causa de la llibertat i dels drets del País Basc, al qual presenta com una nació subjugada i annexada a la força per poders estrangers dels quals caldria alliberar-la. Aquesta és la causa que considera com a suposadament justificadora del terror que practica. No obstant això, el nacionalisme d'ETA i dels seus col·laboradors ignora que tot projecte polític, per merèixer un judici moral positiu, ha de posar-se al servei de les persones i no a la inversa. És a dir, que la justa ordenació de les nacions i dels Estats no pot mai constrènyer ni vulnerar els drets humans fonamentals, sinó que els tutela i els promou. De manera que no és moralment acceptable cap concepció per a la qual la nació, l'Estat o les relacions entre tots dos es posin per damunt de l'exercici integral dels drets bàsics de les persones.

La pretensió que a tota nació, pel fet de ser-ne, li correspongui el dret de constituir-se en Estat, ignorant les múltiples relacions històricament establertes entre els pobles i sotmetent els drets de les persones a projectes nacionals o estatals imposats d'una manera o altra per la força, dona lloc a un nacionalisme totalitari, que és incompatible amb la doctrina catòlica.

34 Ja que la nació és un fet, en primer lloc, cultural, el Magisteri de l'Església l'ha distingit acuradament de l'Estat [33]. A diferència de la nació, l'Es-

PRO CAMBRIL Església STA. TERESINA

VI SUBHASTA D'ART

PINTURA, DIBUIX, ESCULTURA, CERÀMICA I ALTRES

Sala Mn. Jaume Oliveras (Via Augusta, 68, entrada c/. St. Marc) - Barcelona

Exposició: del 6 al 11 de desembre

Horari: de 18 a 20 hores

Subhasta: Dijous dia 12 de desembre de 2002, a les 20 hores

Entrada per Via Augusta.

Informació: 938 158 430 - 932 185 815

932 184 601

Amb la col·laboració d'ACEA

Participa-hi!

tat és una realitat primàriament política; però pot coincidir amb una sola nació o bé contenir en el seu si diverses nacions o entitats nacionals. La configuració pròpia de cada Estat és normalment el fruit de llargs i complexos processos històrics. Aquests processos no poden ser ignorats ni, encara menys, distorsionats o falsificats al servei d'interessos particulars.

35 Espanya és el fruit d'un d'aquests complexos processos històrics. Posar en perill la convivència dels espanyols, negant unilateralment la sobirania d'Espanya, sense valorar les greus conseqüències que aquesta negació podria portar no seria prudent ni moralment acceptable. La Constitució és avui el marc jurídic ineludible de referència per a la convivència. Recentment, els bisbes espanyols afirmàvem: «La Constitució del 1978 no és perfecta, com tota obra humana, però la veiem com el fruit madur d'una voluntat sincera d'entesa i com a instrument i primícia d'un futur de convivència harmònica entre tots.» [34] Es tracta, per tant, d'una norma modificable, però tot procés de canvi ha de fer-se segons el previst en l'ordenament jurídic. Pretendre unilateralment alterar aquest ordenament jurídic d'acord amb una determinada voluntat de poder, local o de qualsevol altra mena, és inadmissible. Cal respectar i tutelar el bé comú d'una societat pluricentenària.

CONCLUSIÓ

L'esperança no enganya (Rm 5,5)

36 Hem d'obeir Déu abans que els homes (Ac 4,19). Amb aquesta llibertat parlaven els primers cristians da-

vant dels jutges que els imposaven silenci. Actuaven com a persones realment alliberades per Crist del pecat, i per això no se sentien atemorits per ningú ni per res: ni pels poderosos, ni tan sols per la mort. Hem volgut escriure aquesta Instrucció amb aquesta mateixa llibertat. Desitgem encoratjar així tots els cristians a exercir la llibertat per a la qual Crist ens ha alliberat (cf. Ga 5,1).

37 En el món passareu tribulacions, però tingueu confiança: jo he vençut el món (Jn 16,33). Les dificultats per posar fi al terrorisme i construir la pau són grans. Els poders que es troben implicats en aquest greu problema, així com els sentiments de rancúnia i confrontació que continuen provocant, en fan, de la solució, un assumpte tan ardu com urgent. Davant dels signes persistents de tensió social i de dificultat de convivència, l'Església proposa una veritat moral indefugible. No serà fàcilment compresa per alguns. Però sense la veritat no serà possible la pau. A més, cal que tots ens comprometem en la construcció de la pau. Construir la pau és tasca de tots i cadascun [35]. Fem una crida especial als educadors (pares, catequistes, professors i mestres) perquè posin tot el seu esforç en la noble tasca de formar les generacions més joves, advertint-los de la maldat del terrorisme i animant-les a construir una societat on es visquin els principis morals que garanteixin el respecte sagrat a la persona.

38 La primera responsabilitat de l'Església és anunciar que només en Jesucrist troba l'home la salvació plena. Educar per a la pau que neix de l'encontre amb el Senyor i amb l'Església és una tasca urgent, especialment entre els més joves.

Així com allà on nia la llavor de la ideologia terrorista s'esterilitza la vida cristiana, allà on, en canvi, creix i madura la pertinença a l'Església de Jesucrist, preval l'amor als altres, el desig sincer de pau i de reconciliació. La pertinença a l'Església i l'educació en la fe no són madures mentre no s'expressin en un discerniment moral encertat de situacions tan greus com la del terrorisme. Aquest discerniment és una mostra del vigor i coherència de la fe professada.

39 Davant del terrorisme d'ETA l'Església proclama de nou la necessitat de la conversió dels cors com l'únic camí per a la pau veritable [36]. La valoració moral que hem proposat s'ha de comprendre dins d'aquesta crida explícita a la conversió, que és només possible un cop reconeguda la maldat intrínseca del terrorisme i un cop gestada la voluntat expressa de reparar els efectes perniciosos que causa la seva activitat.

40 Davant de qualsevol problema entre persones o grups humans, l'Església subratlla el valor del diàleg respectuós, lleial i lliure com la forma més digna i recomanable per superar les dificultats sorgides en la convivència. En parlar del diàleg no ens referim a ETA, que no pot ser considerada com a interlocutora política d'un Estat legítim, ni representa políticament ningú, sinó al diàleg i a la col·laboració necessaris entre les diferents institucions socials i polítiques per eliminar la presència del terrorisme, garantir fermament els drets legítims dels ciutadans i perfeccionar, en tot el que calgui, les formes d'organitzar la convivència en llibertat i justícia.

41 L'Església a Espanya, reconeixent i agraïnt l'esforç de tots els que treballen per una convivència millor, ofereix la seva contribució a aquesta tasca i porta a terme les accions específiques de la seva missió pastoral. Com a dipositària i administradora dels béns de la salvació, que ha rebut del seu Senyor, correspon a l'Església guarir les malalties morals que provoca el fenomen terrorista. En el sagrament de l'Eucaristia, de manera especial, els cristians es troben amb Crist, el qual els introdueix en la seva comunió, escola de caritat sense fronteres, de pau indestructible i de reconciliació dels homes dins seu i amb Déu. Les comunitats cristianes, tot trobant la seva força en l'Eucaristia, han d'oferir-se com a centres de comunió de les persones, on es rebutgi sense equívocs el terrorisme, i on es comparteixi la fe capaç d'obrir els qui la professen a la fraternitat entre els homes i entre els pobles, amb una proximitat, ajuda i solidaritat especial amb les víctimes del terrorisme.

42 Entre les primeres obligacions dels cristians i de les seves comunitats hi ha aquest *acompanyament i atenció pastoral de les víctimes del terrorisme*. És una exigència de justícia i de caritat estar al seu costat i atendre les necessitats i reclamacions justes de les persones i de les famílies que han sofert l'arpada del terrorisme. Sentim com a pròpia la preocupació dels que viuen en un estat constant d'amenaça o de pressió violenta, conscients que ignorar la realitat de les ofenses patides és pretendre un procés il·lusori, incapaç de construir una convivència en pau.

43 L'Església, a més, guiada per l'Esperit de Jesucrist, se sap necessitada sempre de la gràcia, i acudeix constantment a la font de la misericòrdia i del perdó, que és Déu. Al mateix temps, convida continuament a oferir i rebre el perdó, conscient que «no hi ha pau sense justícia, no hi ha justícia sense perdó» [37]. El perdó no es contraposa a la justícia, perquè no consisteix a inhibir-se davant de les legítimes exigències de reparació de l'ordre violat. Per contra, el perdó condueix a la plenitud d'una justícia que pretén el guariment de les ferides obertes [38]. El perdó que pot fer arribar la pau veritable és un do de Déu, per això s'ha de demanar en la pregària: «La pregària per la pau no és un element que "ve després" del compromís per la pau. Al contrari, és en el cor mateix de l'esforç per a l'edificació d'una pau en l'ordre, en la justícia i en la llibertat. Pregària per la pau significa obrir el cor humà a la irrupció del poder renovador de Déu.» [39]

No hi pot haver una pastoral de la pau sense moments forts de pregària, personals i comunitaris.

44 L'esperança no enganya (Rm 5,5). Aquesta és la convicció que mou l'Església. La nostra esperança reposa en la misericòrdia de Déu, l'únic capaç de tocar el cor dels homes, infont-los sentiments de pau. «L'esperança que sosté l'Església és que el món, on el poder del mal sembla que predomina, es transformi realment, amb la gràcia de Déu, en un món en què es puguin satisfer les aspiracions més nobles del cor humà; un món en què prevalgui la pau veritable» [40].

Convoquem, una vegada més, els que han rebut el do de la fe a la pregària pública i privada per la pau; a la pregària per les víctimes del terrorisme i pels seus familiars, i pels mateixos terroristes; a la pregària perquè Déu atorgui saviesa i fortalesa als governants en les seves decisions i accions; a la pregària per la conversió dels cors.

«Que s'elevi des del cor de cada creient, de manera més intensa, la pregària per totes les víctimes del terrorisme, per les seves famílies afectades tràgicament i per tots els pobles als quals el terrorisme i la guerra continuen ofenent i inquietant. Que no quedin fora de la nostra oració aquells mateixos que ofenen greument Déu i l'home amb aquests actes sense pietat: que se'ls concedeixi pensar-s'hi i adonar-se del mal que causen, de manera que se sentin impulsats a abandonar tot propòsit de violència i cercar el perdó. Que la humanitat, en aquests temps atzarosos, pugui trobar pau veritable i duradora, aquella pau que només pot néixer de l'encontre de la justícia amb la misericòrdia» [41].

En aquest «Any del Rosari», posem la nostra oració, amb filial devoció, a les mans de la Verge Maria, Mare de Jesús i Mare nostra, invocant-la com a Reina de la pau, perquè Ella ens concedeixi pròdigament els dons de la seva materna bondat i ens ajudi a ser una sola família, en la solidaritat i en la pau.

Madrid, novembre de 2002

Traducció catalana de *Catalunya Cristiana*. El text original en castellà es pot trobar a www.conferenciaepiscopal.es o bé en l'edició castellana de *Catalunya Cristiana*.

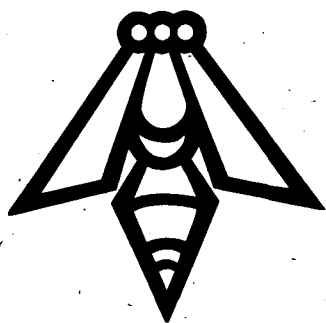
NOTES

A causa de l'amplitud de les notes a peu de pàgina no podem reproduir-les i poden ser consultades a www.conferenciaepiscopal.es

CERABELLA

zona industrial, A
ES 08181 SENTMENAT (BARCELONA)
Tel. +34.93.715.31.02 Fax +34.93.715.02.51

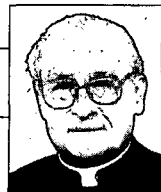
CERERIA ABELLA,
Sant Antoni Abat, 9
08001 BCN
t. 934 41 09 07 / fax. 934 41 70 47

CERERIA ABELLA,
Boters, 5 (Portaferrissa)
08002 BCN
t./fax. 933 18 08 41
NOC,
Comte Borrell, 41
08015 BCN
t. 934 42 93 28 / fax. 934 41 90 47

cerers
des de
1862

Carta Dominical

Ricard M. Carles
Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Una ajuda inestimable, que molts ofereixen

Vull dedicar aquestes línies a tots aquells que de vegades, des del més complet anonimat, atenen malalts o ancians, tant en l'àmbit familiar com en l'àmbit sanitari, o fins i tot professional, o que ho fan des de la seva vocació de consagració al Senyor.

Una afirmació elemental, d'entrada, és que ni el malalt ni l'ancià ni el solitari són quelcom, sinó que són *algú*. Nosaltres *estem* entre les coses, però *som* entre les persones. L'ésser humà comparteix, a la seva manera, amb els altres éssers vius la dimensió biològica i, en una mesura més o menys gran segons els casos, certs aspectes de les seves dimensions psíquica i social; però la dimensió espiritual és pròpia i exclusiva de l'ésser humà; és el que li fa ser específicament humà. La nostra humanitat, manifestada en la comunió i entrega al malalt, a l'ancià o a la persona sola, és la millor medicina que podem oferir-li; i la seva humanitat és el gran regal que ell ens fa.

L'àmbit o la dimensió espiritual és l'expressió de les dues qualitats i capacitats transcendents —diferents però complementàries— dels éssers humans: la recerca de la seva realització, com a éssers humans (dimensió ètica); i la recerca del fonament i sentit de la pròpia vida i de tot

allò que implica (transcendència religiosa). Des d'aquesta perspectiva, tot ser humà és espiritual, independentment del nom o del qualificatiu que dona al desenvolupament d'aquesta dimensió en la seva persona.

Tota persona té les seves necessitats i les seves conviccions filosòfiques, espirituals o religioses, que configuren la seva vida. Aquestes emergeixen durant tota la vida, però potser amb més força en la malaltia o en l'ancianitat. És important facilitar-ne l'expressió, encara que no sempre el marc en què es troben i els qui els atenen facilitin i afavoreixin l'expressió d'aquestes necessitats, que són un important element que cal tenir en compte en el camp de la comunicació i de l'assistència integral. És cert que no resulta fàcil detectar aquestes necessitats i identificar-les. No obstant això, l'esforç per captar i concretar aquestes necessitats, així com per oferir l'ajuda adequada, és un repte assistencial per a tots.

Convé recordar que algunes persones que han estat malaltes s'han trobat més ateses i potser més estimades i més visitades pel fet d'estar malaltes. Però quan han passat d'estar malaltes a ser unes malaltes llavors els sembla que l'atenció d'alguns baixa en qualitat o en presència o en

atenció. Les necessitats espirituals s'expressen de moltes maneres. Les podem classificar en tres grans blocs: les preguntes que la persona es formula; els sentiments que manifesta i la preocupació per la recerca de sentit. Les persones concreten les seves demandes espirituals entorn de la preocupació pel propi patiment; o de la soledat; o de la recerca de sentit en la malaltia, el dolor i la mort; o del balanç de la pròpia vida; o de la necessitat de reconciliar-se amb si mateixes, amb el passat, amb la família, amb els altres; i de les preguntes sobre el seu futur.

Tota vida té els seus moments d'evolució, potser més ràpids o d'intensitat diversa davant de la soledat, la malaltia o l'ancianitat. En tot moment cal oferir un suport espiritual per prosseguir o iniciar un procés, llarg o breu, en què la persona atesa pugui prendre la iniciativa i demanar ajuda. L'ajuda espiritual és un procés que invita tota persona a créixer: davant de les pèrdues, la persona cerca el sentit de la vida; davant de les pors i incerteses, cerca confiança; davant del patiment cerca explicacions; davant de la soledat cerca companyia; davant de la rebel·lia cerca comprensió; davant de la negació cerca respecte; davant de la culpa cerca el perdó; davant del silenci, la persona cerca la paraula que li doni vida; davant del realisme de la situació, el malalt cerca l'esperança; davant de la mort, el malalt cerca la Vida.

Paraula i vida

Lluís Martínez Sistach
Arquebisbe de Tarragona i Primat

La bellesa de Maria

Maria té un paper molt important en la història de la Salvació. Aquella noia de Natzaret fou escollida per Déu i rebé una missió cabdal: ser la mare del Fill de Déu que s'encarnà en les seves entranyes virginals per obra de l'Esperit Sant. I tot això per a la salvació de la humanitat. Déu, creador de l'home i de la dona, en la plenitud dels temps vol assumir aquesta naturalesa humana creada per ell, i demana la col·laboració de Maria.

Així s'entén millor la veritat de la fe cristiana sobre la Immaculada Concepció de Maria. Ella fou preservada de tota màcula de pecat original i enriquida amb la plenitud de la gràcia des del primer moment de la seva concepció. Aquest dogma fou proclamat pel papa Pius IX l'any 1854, fonamentant-se en la fe de l'Església sobre aquest misteri maria.

Ve a la memòria aquella salutació de l'àngel a Maria per comunicar-li que Déu l'havia escollida per ser mare de Jesús: «Déu te guard, plena de gràcia, el Senyor és amb tu. [...] Déu t'ha concedit el seu favor. Tindràs un

fill i li posaràs el nom de Jesús. Serà gran i l'anomenaran fill de l'Altíssim.» I també recordem amb gust les paraules profètiques d'Elisabet en la seva salutació a Maria: «Benaurada tu que has cregut. [...] Ets beneïda entre totes les dones.»

Maria fou immaculada perquè esdevindria mare del Fill de Déu. Sant Sofroni, bisbe, deia a Maria en un sermó: «Sou realment beneïda entre les dones, perquè si per naturalesa fóreu dona, en realitat us convertíreu en mare de Déu.» Per això és bonic escoltar aquestes lloances que li dirigí sant Anselm: «Oh dona plena a vessar de gràcia! Totes les criatures reverdeixen pel desbordament de la vostra plenitud! Oh Verge beneïda i més que beneïda! Déu, que ho havia creat tot, va fer-se a si mateix en carn de Maria, i així va refer tot el que ja havia fet.»

Poc després de la proclamació del dogma de la Immaculada Concepció, la Mare de Déu s'aparegué en diverses ocasions a una noia senzilla i pobra a la gruta de Lourdes. I es presentà com la Immaculada Concepció.

Els milions de pelegrins que visiten aquest santuari veuen gravades aquestes paraules en la imatge de la Mare de Déu de Lourdes que presideix l'esplanada de la gruta.

Déu va voler salvar el món per mitjà de la bellesa. Per això, en escollir la mare del seu Fill, va fer Maria la més bella de les criatures, plena del seu amor i de la seva gràcia, sense gens de màcula de pecat. Déu va voler que la Immaculada fos bella als seus ulls i perfecta davant la mirada dels homes. El papa Pau VI deia al filòsof cristià Jean Guitton: «En Maria es realitzà la intenció divina de fer de l'ésser humà el reflex, la imatge, la fotografia, la semblança de Déu.» I Déu ho va fer sense que deixés de ser dona, sense restar res a la seva feminitat; al contrari, sublimant el seu amor, la seva delicadesa, la seva sensibilitat i la seva comunió íntima amb Déu.

En el cor de l'Advent pren relleu especial la figura de Maria de Natzaret, gràvida de la Paraula. Ella l'ha acollida en el seu cor de verge, i en el seu si maternal s'ha fet carn de salvació. Des d'aleshores Déu és l'Emmanuel, ell-és-amb-nosaltres.

La pàgina

del nostre setmanari

www.catalunyacristiana.com

opinió

Punt de vista

Antonio Bordàs
Rector de Batea

La pau

Ens preguntem sovint el perquè de tanta violència, i no sabem donar una resposta coherent, ens trobem davant d'aquest dilema: si hi ha pau, hi ha progrés, tot va endavant; si hi ha guerres, tot s'endarrereix, hi ha morts, fams i misèria. Teòricament ja veiem quin és el camí millor, volem la pau.

Però, d'altra banda la violència està al carrer, dins de casa, entre unes nacions i les altres, i omple la vida de les tribus, de les ètnies i dels estats.

En el fons la violència la portem dins nostre, pensem que som bons i no ho som tant. Si algú ens fa la traveta, aviat perdem la paciència i ens girem violentament contra ell. Això significa que interiorment som violents. No cal que busquem la violència en els altres, en la societat, la portem dins nostre.

Fixeu-vos quin cas de violència extrema; Caïm per enveja del seu germà Abel, ja a l'origen de la humanitat volgué fer-lo desaparèixer i quan estaven sols, es va revoltar contra ell i el va matar. Aquesta és una explicació que trobem de la violència en la Bíblia, i Déu, per la seva part, demana comptes.

En canvi, hi ha un altre cas molt diferent. Josep, el fill de Jacob, va ser traït i venut com a esclau als egipcis, però més tard quan es va trobar amb els germans a Egipte, allí els va perdonar i els va ajudar, això era fruit d'una ànima noble i bona.

La societat està plena de casos on l'home i la dona han actuat amb violència i amb gran agressivitat; i també plena de fets que mostren la bondat, l'amor i la recerca contínua de la pau entre les persones que actuen amb sentiments de pau.

À l'Antic Testament es parla de *salom*, per indicar la pau i que després al Nou Testament es tradueix per *eirene*, per explicar diversos trets de la pau.

Jesús va manar als seus enviats que quan anessin a un poble o ciutat i entressin en una casa que donessin la salutació de la pau, i si els seus habitants n'eren dignes, la pau restaria allí, contràriament tornaria a ells (Mateu 10,12-13). La salutació que sigui aquesta: «Pau en aquesta casa» (Lc 10,5). En això es converteixen en missatgers de la pau.

El Messies és un portador de pau a la humanitat, els àngels quan van a adorar Jesús a Betlem entonen aquest cant: «Glòria Déu dalt del cel i a la terra pau a la humanitat, que ell estima» (Lc 2,14).

Déu comunica als seguidors de Jesucrist «l'evangeli de la pau» (Ef 6,15). El missatge de Jesús, que venia de part de Déu, era de pau i especialment per als seus seguidors, després de ressuscitat es va presentar a Galilea i els va dir: «Pau a vosaltres» (Jn 20,19-21).

Els apòstols són missatgers de pau entre els homes com els coloms que porten bones notícies. Però ells no seran per tots ben rebuts com a tals, patiran la violència d'una part de la humanitat que no acceptarà el seu missatge.

La pau es presenta davant la humanitat com una fita a seguir i que encara està lluny, però cal que s'eduqui a cada generació en els sentiments de pau. Les violències i les guerres solen venir de l'afany de poder, del domini sobre els altres, de l'egoisme, de la cobdícia de les riqueses, de l'orgull.

Cal promoure en l'ambient individual la pau, no educar en la violència, i explicar els béns que reporta la convivència pacífica, de progrés, de benestar, de joia, per viure en

aquesta terra dignament. En un ambient nacional i internacional que les nacions facin acords i pactes per entendre's i que després els compleixin. D'altra banda, en l'actualitat cada vegada més, la indústria de la guerra progressa a un ritme frenètic al qual les nacions més poderoses hi dediquen molt d'enginy i diners.

Jo demano a Déu nostre Senyor, com ho feia sant Francesc d'Assís: «Feu de mi, Senyor, un instrument de la vostra pau; que on hi hagi odi, posi jo amor.»

Cal que s'eduqui a cada generació en els sentiments de pau.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

L'Advent

L'Advent —principi de l'any litúrgic— significa la presència començada del mateix Déu. En efecte, la presència de Déu en el món ha començat. Una presència amagada, no total. Ha de créixer i madurar. La fe, l'esperança i l'amor dels deixebles del Senyor han de fer brillar aquesta presència en la nit del món.

«La Llum del món» es va encendre en la nit de Betlem. Quin consol! La nit del pecat humà s'ha transformat en la santa nit de la misericòrdia i del perdó. Està a les mans dels creients mantenir encesa la torxa. La llum de Crist —la seva presència— continuarà refulgint amb les nostres bones obres. Nit santa, la de Betlem, que és un «avui» i un «ara». Llum que s'oposa a l'egoisme. La «Paraula» es torna a fer «carn», és a dir, realitat. El Verb s'encarna allí on s'actua amb l'amor cristià.

El cristià, a més de referir-se al passat i al present, mira el futur. El món passa moltes tribulacions. Però tenim la certesa que la Llum és com una llavor que ocultament creix. El bé triomfarà. La presència de Déu, quan Crist torni, serà presència plena i diàfana. Certesa que ens fa lliures. I que ens fa marxar amb un cant al cor.

L'Advent és com un tríptic. A una banda, Joan Baptista. A l'altra, Maria. I, al centre, Crist.

El Baptista ens demana que siguem conseqüents. Canvi

de mentalitat. Conversió. El centre no som nosaltres; sinó Déu. Nova comprensió de la vida. L'invisible és més real que el visible. El valor més gran és Déu. Convertim-nos per rebre la Llum i per reflectir-la.

La Verge assenyalava el camí de la disponibilitat plena. Acull la Paraula. I s'encarna en el seu si. Suprema hora estel·lar a Natzaret! Veritable Advent en la història! Quan tot restava en silenci, la Paraula va plantar el seu tabernacle en el món. On abunda el pecat sobreabunda la gràcia. Adorem el misteri de l'Encarnació i en donem gràcies amb tota l'ànima. La salvació del món és una acció exclusiva de Déu. Realitzada enmig de la debilitat i la incapacitat humanes. Tot és do! Tot és misteri de gràcia! Maria és la plena de gràcia. En el càntic de la Visitació anunciarà la plenitud de la misericòrdia divina. Ens recordarà que la gràcia té més força que la nostra petitesse. Eleva i enalteix la nostra naturalesa. Invitació a alegrar-nos. Actitud fonamental dels que coneixen Jesucrist. Ell ens dona l'alegria que no es marceix ni en els ensurts de l'existència.

Joan i Maria miren cap al centre del tríptic, cap a Crist. Ara entenem millor l'austeritat de la conversió, la disponibilitat i l'alegria. Ara ens desvetllem a la presència de Déu en el món i en nosaltres. Presència oculta. Comprenem el que feren el Baptista i la Verge. I ens acostem a la gran realitat de l'Invisible. El do i la joia. L'angoixa del món existeix. Però està emparada per la benvolença, el perdó i la salvació de Déu. Bon Nadal!

A propòsit de...

P-J Ynaraja
Capellà del Montanyà (ynaraja@eresmas.net)

Carta a la Montse, que s'ha volgut suïcidar (2)

Una de les raons que et van conduir a una decisió tan desgraciada va ser el desencís que senties al teu voltant. Moltes vegades quan estaves enfadada pensaves: però, per què la gent ha de ser així?

Quan m'ensenyaves les cicatrius que encara tens als canells d'aquest intent fatal, vaig pensar en una cosa que m'han explicat. Em van contar que, a l'Església copta, quan els fills arriben a una certa edat, molts pares els tatuen una creu al lloc dels teus senyals. És un senyal de la il·lusió dels progenitors i perquè recordin sempre la seva fe cristiana. D'una cosa semblant et vull parlar avui.

T'han explicat que la gent més gran vam patir dues guerres. En pròpia carn la civil, i indirectament, la mundial. Els que vam créixer posteriorment a aquestes dates, vam experimentar dues sensacions: en primer lloc la proximitat de víctimes heroïques que, en molts casos, van ser màrtirs cristians. Estàvem submergits en un ambient que ens inclinava a prendre decisions lleials, a somiar projectes heroics i generosos, a decidir respondre alegrement a vocacions atrevides. En nom de veritats sublimes, se'ns convidava a vides exemplars meravelloses i volíem fer-nos grans per aconseguir-ho, i des d'aleshores ens sentíem feliços. Paral·lelament a aquestes situacions anímiques patíem la manca d'aliments i d'estudis. No teníem ni pa ni sucre, els llegums tenien pedretes i cucs (irònicament dèiem que aquelles lleties no es podien menjar en divendres de Quaresma), escassejava l'oli, el cafè es podia prendre quatre dies l'any i els caramels i les galetes eren un luxe per a privilegiats. Difícilment es podia accedir a estudis mitjans i superiors. Però el més trist d'aquesta situació no va ser la gana i l'allunyament dels centres d'ensenyament. El pitjor va ser la degradació i l'engany que va aparèixer. En l'àmbit de l'alimentació va néixer l'estraperlo, la recomanació per aconseguir una feina, les influències per poder aconseguir el que en justícia corresponia a cadascú. Aquestes coses ara poden ser denunciades, aleshores no, només patir-les. Aquestes generacions van quedar desencisades, es van proposar que els seus fills tindrien tot allò que ells no havien tingut. Vau rebre capricis en l'alimentació i en els vestits. A les classes se us va oferir el que corresponia a l'educació escolar i el que hauríeu d'haver après pel vostre compte. Vau disposar de laboratoris per a experiments de química, sortides culturals a monuments i paisatges. Vau tenir de tot, menys contagiar-vos d'entusiasme, de somnis i de fe il·lusionada. Tu pots beure refrescos siguin de la marca que siguin, anar al cinema sovint, comprar-te roba, etc., però no et sents satisfeta de tot el que has rebut sense esforç i anheles una felicitat, un amor, una il·lusió que doni sentit a la teva vida i que no saps on trobar. Acabo com l'altre dia: vés a l'encontre de Déu, retira't, arrauleix-te en un racó d'una església solitària i inicia un diàleg d'intima amistat amb Ell. Lamento avisar-te que potser no serà possible, que pots trobar els temples tancats, això és conseqüència de derrotes que han patit els responsables, també van passar per experiències generacionals semblants sense poder-les superar, sigues condescendent, no discuteixis, endinsa't en un bosc o tanca't en algun lloc silenciós i solitari de casa teva i parla amb el teu germà gran Jesús. Ja veuràs com t'ajudarà a ser feliç. I comença també a pensar en la manera de fer feliços els altres, que és primordial. Però d'això últim ja en parlarem un altre dia.

Notes insignificants

Germà Adrià

La nostra manyagueria

A les nou del matí surto de missa d'una parròquia molt cèntrica en un carrer molt concorregut.

A la missa, només sis feligresos. Tots sis hem estat molt pietosos.

La porta principal de l'església està oberta de bat a bat. I em quedo allà, fent el xafarder.

Un home de mitjana edat passa per tots els altars. No ha vingut a missa però prega a cada altar.

Pel carrer passa un jove amb pantalons curts. S'atura davant de l'església; fa la genuflexió i el senyal de la creu. Ben fet, no com el d'un futbolista que salta al camp.

Després entra una dona «lleugera». Ben plantada. Es posa dreta darrere de l'últim banc. I prega... prega tota sola. Molta estona. Quan jo me'n vaig de l'església, ella continua pregant. No ha vingut a missa; potser estava en algun altre lloc més tou. Però, prega.

Després veig que una dona va d'altar en altar; acarona cada sant que pot i, després, com olorant la carícia, es posa les mans a la cara i prega uns instants.

Abans de sortir de l'església, em torno a agenollar uns moments i beneixo el Senyor per les diferents maneres de pregar. I m'imagino el Senyor content, que no em contesta, però que em diu en el silenci, que li agrada molt aquesta manera de resar.

Que ningú no pot acaparar les maneres de relacionar-s'hi, com ningú no pot limitar les carícies d'un nadó.

Me'n vaig de l'església resant el Rosari.

Sí, ja m'han dit que el Rosari no està gaire de moda en alguns ambients postmoderns.

Si entrés a la catedral, potser sentiria els canonges que pregunten les hores. És la seva manera canònica de pregar. I el Senyor ha d'esperar la seva pregària. I els àngels s'han d'afegir a les seves salmòdies.

No se'ns pot imposar la manera de «parlar amb Déu». Cadascú entra al cor del Pare per l'únic camí de l'amor i l'amor li inspira el seu estil.

També un temps vaig ser una mica iconoclasta de devocions. També arribava a dir que tot semblaven supersticions o gairebé idolatries.

Però cada any, i ja en fa uns quants, aprenc que a Déu li agraden, li agraden molt totes les nostres petiteses i la nostra manyagueria.

Encara que sí que hauríem d'oferir l'oportunitat de viure junts plenament l'Eucaristia. I viure-la junts amb alegria, amb sentiment de germanor.

Però sí que crec que hauríem de tenir la possibilitat de fer pregàries comunitàries, gairebé solemnes, gairebé devastadores.

I continuo creient que els cristians també necessitem les nostres manifestacions lliures, fins i tot davant de tota la ciutat.

Manifestacions demanant el permís si cal, com es demanen permisos per altres manifestacions. Podríem continuar anomenant processos a aquestes manifestacions.

Però és molt encoratjador sentir-se, freqüent, amb altres en la lloança a nostre Senyor.

Zoom

Eduard Brufau

Ja fa mesos que Etiòpia pateix una sequera molt greu que, sumada als efectes encara recents de les guerres, posa en perill la vida de milions de persones. Per això el Programa Mundial d'Aliments de l'ONU i la Creu Roja Internacional han fet una crida urgent a escala internacional perquè s'envii ajuda de tota mena a aquest país africà. Amb aquestes trameses d'aliments, medicaments i diners s'espera evitar el que va passar el 1984, quan un milió de persones van morir de gana. El problema de fons, però, és com estabilitzar econòmicament Etiòpia de manera que mai més no torni a patir una crisi de subsistència.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana (lluis.serra@fms.it)

Bany de sang

Llegeixo a la portada d'un diari italià: «Nigèria, matança per Miss Món. Islàmics contra cristians, més de cent morts, milers a la fuga.» Un article, publicat a *This Day* i considerat blasfem, ha desencadenat l'atac islàmic. L'elecció de Nigèria com a escenari de l'elecció de Miss Món, que ja s'ha traslladat a Londres, tenia un objectiu reivindicatiu clar a favor de la dona. El cas d'Amina, condemnada a ser lapidada per adulteri, era el teló de fons. Què n'hem de pensar, d'aquests esdeveniments? Presenten una gran complexitat ètnica, cultural, política, econòmica i religiosa. La confrontació entre islàmics i cristians a la franja subsahariana és una constant. Com que són considerades zones de menys interès informatiu, sovint ens passen inadvertides i els seus esdeveniments arrenquen titulars de segon ordre. La bellesa de les *miss*, per aquesta vegada, els ha donat una cobertura més gran.

La Santa Seu, el 22 de novembre, a través del Consell Pontifici per al Diàleg Interreligiós, va fer públic un missatge titulat «Cristians i musulmans pels camins de la pau» amb motiu del final del Ramadà. S'hi afirma: «Com a creients de l'Únic Déu, som conscients del nostre deure de tractar d'instaurar la pau. Cristians i musulmans creiem que la pau és primer de tot un do de Déu i per això les nostres comunitats respectives pregunten per la pau i sempre estan cridades a fer-ho.» Atribueix a l'educació un paper bàsic: «Estem convençuts que les vies de la pau passen per l'educació. Gràcies a aquesta, la persona és capaç de reconèixer la pròpia identitat i la de l'altre. L'educació per la pau comporta igualment el coneixement i l'acceptació de les diversitats.» Constata un progrés en el diàleg en «veure créixer, en molts països, la col·laboració entre cristians i musulmans en aquest àmbit, sobretot pel que fa a una revisió objectiva dels textos escolars». No obstant aquest missatge, encara hi ha problemes profunds sense resoldre, la crispació a l'Orient Mitjà, els conflictes manifestos i latents a Àfrica i Àsia.

Tot i les situacions greus que es viuen a Nigèria, la lluita a favor dels drets de la dona no ha de baixar la guàrdia, però ha de guanyar en coherència. Els europeus pensem que l'islamisme afavoreix una visió retrògrada pel que fa a la dona. Es podrien citar molts exemples que abonarien aquest punt de vista. La lapidació per comportaments sexuals extramatrimonials, l'ablació del clitoris... són rebutjats sense discussió als nostres àmbits. Raonant en aquesta línia, sembla clar que nosaltres tenim raó i que els que han de canviar són ells. No obstant això, és convenient introduir elements seriosos d'autocrítica. Des d'una perspectiva feminista moderada, queda molt per fer als nostres països per obtenir una paritat de drets entre els homes i les dones. Però encara hi ha més i aquí és on treu el cap la incoherència. Llitem perquè no lapidin una dona nigeriana però hi ha nigerianes als nostres països que són explotades brutalment, obligades a prostituir-se per pagar-se el viatge, incapaces de denunciar la seva situació perquè es troben sense papers, aterrides perquè estan amenaçades de mort. Isabel Pisano ha escrit un llibre titulat *Yo puta. Hablan las prostitutas*, que traspuja patiment, vexació i injustícia especialment cap a les dones que viuen a països no islàmics com ara Espanya, Itàlia i molts altres.

La cosmovisió subjacent en l'islamisme difereix de la que és pròpia del cristianisme. El diàleg de cultures és necessari, però no resulta tan fàcil arribar a acords quan hi ha voluntat de preponderància, que s'imposa fins i tot amb vessament de sang. Els criteris religiosos configuren pensaments, sentiments i conductes sobre àmbits diversos i temes de l'existència humana. Hem de creure que els punts de trobada són possibles encara que sigui difícil arribar-hi. La violència és el recurs més habitual per defensar les postures pròpies, però tan sols aconsegueix obrir ferides, retardar el diàleg i impossibilitar els acords. Resulta temptador pensar que l'enemic només es troba al davant però la lucidesa permet descobrir que normalment també el tenim instal·lat a dins. La incoherència ho demostra. Una dosi d'autocrítica facilita allunyar-se de postures dogmàtiques i accentua una actitud de recerca i de discerniment.

Esqueles a Catalunya Cristiana

Tel. 934 092 810

□ Gràcies, pare Elías

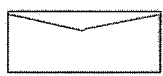
Magna opera Domini, exquisita in omnes voluntates ejus. Aquestes són les paraules del salm que vostè solia repetir amb freqüència i amb raó, perquè el seu significat s'ajusta a vostè.

Només l'afany de conèixer les grans obres del Senyor porta a estimar-lo i explica com un home pot esdevenir amic, pare i mestre. Vostè abans que res estimava. Només Déu sap el nombre d'ànimes que a la catedral han vist amb els seus ulls com el primer manament de la Llei de Déu, «Estimaràs Déu sobre totes les coses i el pròxim com a tu mateix», es pot complir de veritat. Vostè va estimar el pròxim més que a vostè mateix i ho sé perquè jo he estat el seu pròxim. Vostè patia al costat de tothom qui li demanava consell en trobar-se en tribulació. Quan confessava, en donar l'absolució que ens allibera del pecat, vostè pregava i plorava les penitències de tothom. Avui, Pare, la catedral ja no és la mateixa, li manca alguna cosa. Les seves columnes colossals i els retaules majestuosos enyoren les llargues esperes al confessional del pare Elías. Recorden amb melangia les llàgrimes dels penitents, els desmaïes d'aquells que, després de tants anys, tornaven a sentir-se fills de Déu, estimats per Ell i enfortits per la gràcia del sagrament. Sé, pare, com pregava a l'Esperit Sant perquè el fes, com deia vostè, «un mer instrument de la seva Gràcia»; doncs ho va fer, cregui'm. I l'Esperit Sant va obrar meravelles en vostè perquè va estimar.

Vostè ha estat per a mi un exemple de zel i de lleialtat al sacerdoci. Defensor valent de la Veritat, missioner urbà, soldat infatigable de Crist, sempre disposat a lluitar en primera línia; allà on fos més útil per al Regne. Per a vostè, un cristià mai no es podia jubilar. La seva vocació sempre va ser la fidelitat. Perquè, Pare, l'amor no es retira ni mor quan és veritable, i va ser així com vostè va estimar.

Vostè m'ha ensenyat la humilitat dels grans, la senzillesa dels predilectes de Déu, la rica pobresa dels *alter Christus*. Amb vostè he après que sense Fe, temor

Cartes del lector

de Déu, pregària i amor al pròxim, la teologia no serveix de res i el fet d'aprendre els grans tractats filosòfics no és més que un acte de vanitat fútil. El seu exemple m'ha ensenyat que és absurd estudiar Déu si primer no l'estimem i, en conseqüència, que una Fe sense obres no és més que una frivolitat. En companyia seva he conegut la humilitat d'un home de Déu que, quan me n'acomiadava fent-li un petó a la mà, ell aixecava la meua per tornar-me el petó i que, en donar-li les gràcies pel seu temps, responia sempre: «A Déu siguin donades!» Sempre va saber que el senyor del seu temps no era vostè sinó Déu, perquè, Pare, vostè va estimar.

La seva vida, Pare, ha estat un exemple de fertilitat sacerdotal. Ha deixat molts fills al Món. Fills que hem comprès gràcies a vostè el sentit d'anomenar «pare» un capellà. Fills que, amb l'ajuda de la seva intercessió, mirarem de seguir el seu exemple, siguem on siguem, fem el que fem, sempre mirant vers el Cel, sabent que hi tenim un just que, com a la Terra, vetlla per nosaltres des de la Glòria. Vostè ja és on sempre va anhelar de viure. Segur que acompanyat de la mà de Maria Santíssima, que amb tanta devoció va venerar, és amb Crist, els sants i tots els màrtirs. Aquesta és la intenció que mou les nostres oracions i som molts, perquè, Pare, com ja li he dit, vostè va estimar.

Avui, Pare, sóc jo qui li canta: *Magna opera Domini!*...

MANUEL GARCÍA BOTAYA
Sitges

□ Crítiques amargades i decebedores

Hi ha publicacions que tracten qüestions referents a la nostra religió i que no

informen o plantegen rectament els temes a la llum de les tres virtuts teològals. (I qui en sigui confrare, que en prengui candela.) Estem exposats diàriament a veure qui la diu més grossa. Talment sembla que força catòlics s'hagin begut l'enteniment. En algun lloc s'ha escrit que aquesta minoria fa com el camaleó, que adopta el color de la fulla sobre la qual es posa. Els influeix més l'últim estrambòtic, especialment el de la crítica amargada i decebedora. I això fa mal; pot influir notablement en el germinar de vocacions i en el refredament de la fe en persones vulnerables i en adolescents i joves. «Quan veureu, doncs, instal·lar-se al lloc sant l'ídol desolador...» (Mt 24,15-28). Altrament, que pugui haver-hi sacerdots i religiosos indignes i sacrílegs!

I bo i tenint en compte que des del Concili Vaticà II hem de condemnar menys i acollir més, no podem posar aigua al vi de les veritats.

Per posar un trist exemple: us imagineu la doble vida d'un clergue pederasta? Si actua així, com pot exercir el seu ministeri? Viu en la mentida i en pecat gravíssim. Amb aquesta conducta escandalosa, què hi fa dins l'Església? I no vinguem a dir que si psicopaties, que si condicionaments freudians.

Va escriure el Dr. Masnou, bisbe emèrit de Vic, que no es diu al pa, pa i al vi, vi. Es contemporalitza força. La prudència i el respecte a la llibertat resten, injustament, claredat a les definicions. Som pecadors i, si caïem, hem de tenir-ne dolor i propòsit d'esmena, que la misericòrdia de Déu és molt gran.

Impassiblement, es mensyprea o ataca (sí, ataca) el magisteri i l'Església instituïda: I circulen veritables heretgies. L'última que em van voler fer «passar» qüestionava la universalitat de Crist. Ja els deia sant Pau als filipencs: «Us ho he dit sovint i ara ho repeteixo amb llàgrimes als ulls: n'hi ha molts que pel seu estil de viure són contraris a la creu del Crist...»

Però l'Esperit Sant és etern.

ANTONI DOMÈNECH
Barcelona

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL,
pel Dr. Joan
Antoni Mateo

Penitència i propòsit

—Quan em confesso i m'imposen penitència quedo sorprès per la mena de penitències que em manen: resi tres parenostres, dues avemaries... Em sembla una cosa molt superficial i crec que la penitència hauria de ser més seriosa. Què en pensa? Una altra cosa que m'amoïna és el tema del propòsit quan sempre torno a caure en els mateixos pecats. Tinc veritable propòsit?

—La satisfacció o penitència forma part essencial del sagrament de la reconciliació, juntament amb la confessió i la contrició. La penitència imposada ha de ser proporcional al pecat comès i implica un aspecte de reparació i de purificació. També serveix per expiar el reat de pena que sempre queda. Així mateix, el confessor ha de tenir en compte la maduresa espiritual del penitent i emprar de manera abundant la misericòrdia. Probablement si el confessor imposés penitències dures espantaria els penitents, que no s'atansarien de grat al sagrament. Imagini que el capellà, en lloc de fer-li pregar les oracions que esmenta, li digués que es flagel·lés o que es dutxés amb aigua freda... De totes maneres estic d'acord amb vostè que la penitència imposada ha de ser seriosa i ha d'ajudar el penitent a madurar humanament i cristianament. Sense cometre excessos, considero que hi ha penitències que serien saludables i s'haurien d'imposar més sovint: cultivar el silenci, estar-se de fumar un temps, oferir almoines o demanar perdó a les persones que s'han ofès. Conec molts confessors que ells mateixos supleixen amb la seva penitència personal el que hauria de fer el penitent. De totes maneres és preferible que pequem d'excés de misericòrdia.

Pel que fa al propòsit d'esmena, cal tenir en compte que és una dimensió fonamental de la contrició. Se suposa que quan una persona es confessa d'un pecat té dolor (almenys d'atrició) i vol evitar-lo en la mesura de les seves possibilitats. Quan fem propòsit d'esmena hem de tenir en compte que no fem una promesa de no tornar a pecar, cosa que no podem garantir, sinó que ens esforçarem per no recaure-hi i també per reparar-lo. Crec que podem mesurar l'autenticitat del nostre propòsit d'esmena per la diligència i l'atenció de posar tots els mitjans raonables i eficaços per no pecar (perseverar en la pregària, fugir de les ocasions de pecat...). L'objectiu és la conversió de cor, el canvi de vida, un amor renovat a Déu i al pròxim. Jesús, que és el millor confessor, deia: els teus pecats et són perdonats, vés i en endavant no pequis més. Compassiu sí, però exigent i seriós.

• Si voleu enviar les vostres consultes al Dr. Mateo, podeu adreçar-vos a: elconsultori@hotmail.com - catcris@ibernet.com - www.balmesiana.org - apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida). Cal indicar sempre «Consultori».

Diàleg obert

Per tal d'augmentar la participació i el debat entre els nostres lectors, us oferim aquesta secció dins de «Cartes del lector», on els temes d'actualitat són els protagonistes. D'aquesta manera, esperem afavorir el diàleg obert en el nostre setmanari.

□ Família de Jesucrist?

En diverses notícies i cartes de la premsa espanyola, durant els mesos d'octubre i novembre del 2002, es parla dels germans de Jesús de Natzaret: «Jacob fill de Josep, germà de Jesús.» No crec que el Jesús dels evangelis sigui la mateixa persona, donat que ens els anys 20-40 de la nostra era Jesús de Natzaret no era tan famós com per inscriure'l en epitafis.

En morir el Jesús dels evangelis a Jerusalem, segons la Bíblia, el mateix Jesús va demanar a Joan Evangelista que prengués Maria com a Mare. Els pretesos germans de Jesús estaven tots morts?

Al mateix Evangeli hi ha un passatge on li diuen a Jesús: «La teva mare i els teus germans són aquí fora, que et busquen» (Mc 3,32). Ell els respon: «Qui són la meua mare i els meus germans?» I mirant els qui seien al seu voltant, diu: «Aquests són la meua mare i els meus germans. El qui fa la voluntat de Déu, aquest és el meu germà, la meua

germana, la meua mare» (Mc 3,33-35).

És aquesta la gran família de Jesucrist? No són ganes de buscar-li tres peus al gat? La doctrina, els milions de seguidors durant els vint segles; imitant pas a pas els seus consells, seguint la doctrina cristiana com a gran model de santedat. En què queda?

És clar que hi ha molts escandalitzats i perseguidors de l'Església. Els primers cristians no eren tan maliciosos, ni tan mal pensats. Van reconèixer Jesús com a Fill de Déu. Més encara, alguns van donar la vida en el martiri, però molts més es van sacrificar amb l'exemple de vida diària.

Els cristians del tercer mil·lenni no serem tan mesquins. Volem seguir l'Evangeli, per tant, Jesucrist; com ho van fer els primers deixebles. Sense dubtes. «Tu ets el Messies» (Mc 8,29). Naturalment, tots els cristians som la gran família de Jesucrist.

MANUEL ALCOLEA MARÍN
Barcelona

El misteri de la Concepció Immaculada de Maria, misteri d'Advent

Pere Tena, bisbe auxiliar de Barcelona

Diumenge i festa de la Immaculada

La coincidència del dia 8 de desembre amb el segon diumenge d'Advent ens porta enguany, com en altre ocasions, a celebrar alhora les dues coses sense oblidar-nos de cap d'elles, sinó veient-hi l'íntima connexió. Si el temps d'Advent, en efecte, és el temps de l'espera de la vinguda del Senyor, el misteri de la Concepció Immaculada de Maria és l'anticipació del fruit d'aquesta vinguda: la comunió entre Déu i els homes per Jesucrist. No traiem res, doncs, d'allò que és propi de l'Advent ni tampoc del que ho és de la solemnitat, sinó que ho trobem íntimament compenetrat. No endebades deia ja Pau VI en la seva exhortació sobre el culte maria que el temps d'Advent era el temps maria per excel·lència, i el mateix repeteix el recent Directori de la pietat popular i la litúrgia.

És bo accentuar d'entrada que quan

parlem de la Concepció Immaculada de Maria no parlem del que s'anomena «concepció activa», és a dir, del fet que Maria va concebre virginalment el Fill de Déu fet home, sinó de la «concepció passiva», és a dir, que Maria fou concebuda plena de gràcia del Senyor, per voluntat amorosa de Déu. És, per tant, un fet de salvació, no simplement una idea. Alguna vegada parlem de la Concepció Immaculada de Maria com si celebréssim un dogma, i ho és, certament, un dogma; però un dogma com a tal no és motiu de celebració, sinó d'adhesió en la fe a allò que expressa. El que és motiu de celebració són els esdeveniments.

Ara bé, aquest esdeveniment té una dimensió trinitària essencial: Maria és elegida com a filla excelsa de Déu per ésser, des del començament de la seva existència, santa i immaculada, plena del do de l'Esperit Sant (vegeu la segona lectura); això és així en vista de la seva condició de mare de Jesucrist (Evangeli). Però té també una dimensió eclesiològi-

ca: allò que Maria ha rebut, ho reben també, en el Baptisme, tots els qui per Jesucrist passen de la vellura del pecat a la novetat de la vida (vegeu primera lectura). Aquests formen l'Església de Jesucrist, que veu en Maria la seva anticipació i començament.

La nit de la Puríssima

És gairebé inevitable, en la solemnitat de la Concepció Immaculada, evocar la poesia que Joan Maragall va dedicar a la nit de la Puríssima. És com un ritu espontani referir-se a aquelles paraules que tan íntimament expressen el sentit d'Advent que té aquest misteri i aquesta solemnitat.

És a la nit, amb un cel blau —«Quin cel més blau aquesta nit...!»— que transparenta l'infinit, «l'infinit sense vels, més enllà de la lluna i dels estels». Tot d'una ens sentim situats en el context de la pregària del profeta Isaïes que escoltàvem el primer diumenge: «Oh, si esquinçéssiu el cel i baixéssiu...»

L'Advent és un temps que convida a la contemplació de les promeses de Déu, que alimenten l'esperança. «L'ànima s'encanta, enllà.» L'ambient mateix porta a entrar en aquest silenci adorador de l'acció de Déu en el misteri dels cors: «A la nit de desembre ella davalla, i l'aire s'atempera, i el món calla. Davalla silenciosa... Oh quina nit tan clara i tan formosa!»

En aquesta «nit, que és bé una nit divina» s'acompleix anticipadament, en Maria, allò que diu l'Apocalipsi de l'esposa de l'Anyell: «La Puríssima del cel va baixant, per aquest blau que ella illumina, deixant més resplendors en cada estel.»

Aquest cant a la nit fa pensar en el cant dels àngels a la nit de Nadal, i sobretot en la victòria sobre la tenebra de la mort, en la nit de Pasqua. El profeta Isaïes havia cantat ja l'alegria d'una nit trencada per la llum d'un dia que no ha d'acabar mai. És el dia de la Vinguda del Senyor, l'Advent.

Per Eduard Brufau

El sant de la setmana

- ☐ Va néixer a Dijon, Borgonya, el 1572
- ☐ Va superar la mort del marit dedicant-se als fills i lliurada a Déu.
- ☐ Fundadora amb sant Francesc de Sales de les religioses de l'orde de la Visitació, saleses
- ☐ Va morir a Moulins el 1641
- ☐ Canonitzada el 1767 per Climent XIII

Joana Francesca era una jove rica (son pare era el president del parlament de Borgonya) que es va casar amb el baró de Chantal. Quan tenia 28 anys el seu marit mor en un accident durant una cacera i ella s'ha d'ocupar de l'educació dels quatre fills. És justament aquesta dedicació intensa i la confiança en Déu el que impedeix que sucumbeixi a la desesperació per la mort del marit. És llavors, el 1604, quan coneix sant Francesc de Sales, que des d'aquest moment li farà de guia espiritual.

Comença així per a Joana Francesca de Chantal una nova etapa, en la qual ha de renunciar a totes les comoditats a què estava acostumada com a noble que era. L'austeritat i l'atenció als malalts ocupen ara, sota la direcció de Francesc de Sales, un nou espai en

Santa Joana Francesca de Chantal

la seva vida. De mica en mica l'espiritualitat de la santa de Dijon s'aprofundeix i veu la necessitat de fundar un nou orde. I així, juntament amb Francesc de Sales, el seu pare espiritual, funda l'orde de la Visitació de Maria. Ràpidament la nova obra coneix un creixement espectacular, el nombre de religioses, conegudes com a saleses, augmenta i s'han d'obrir noves comunitats.

Santa Joana Francesca de Chantal va ser-ne la superiora general durant uns anys, però després se'n va retirar voluntàriament i va passar a ser superiora de la casa que tenien a Moulins, on va passar els darrers dies de la seva vida. Quan va morir, el 1641, ja hi havia vuitanta-dues comunitats de l'orde de la Visitació a tot França i avui són gairebé dues-centes escampades arreu del món.

CALENDARI DE LA SETMANA

Lectures de la missa, santoral
i altres celebracions

(Cicle litúrgic B; ferial I)

Temps d'Advent

(Salteri: setmana 2)

DESEMBRE

8. Diumenge

La Concepció Immaculada de Santa Maria Verge (S), *Blanc*. Lectures: Gènesi 3,9-15.20 / Salm 97 / 2 Pere 3,8-14 / Lluç 1,26-38. (LLEIDA: Aniv. òbit bisbe Aureli del Pino) ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Eucari, b.; Romaric, ab.; Santes, Ester.

Festa Major: a Argelaguer, Cambrils, Montesquiu i Santa Llogaia d'Àlguema.

9. Dilluns

Fèria. *Morat*. Lectures: Isaïes 35,1-10 / Salm 84 / Lluç 5,17-26

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Restitut, mr.; Pere Fourier, prev. i fund.; Santes, Leocàdia (Llogaia), vg. i mr.; Valèria, vg. i mr.

10. Dimarts

Fèria. *Morat*. Lectures: Isaïes 40,1-11 / Salm 95 / Mateu 18,12-14. Si es vol: *Santa Eulàlia de Mèrida* (MLI), *Vermell*.

ALTRES CELEBRACIONS: *Mare de Déu de Loreto*. Sants, Melquíades, p. i mr.; Gregori III, p.; Trobat, mr.; beat Jeroni de Sant'Angelo in Vado, prev.; Santes, Júlia, vg. i mr. **Festa Major:** a Berga.

11. Dimecres

Fèria. *Morat*. Lectures: Isaïes 40,25-31 / Salm 102 / Mateu 11,28-30. Si es vol: *Sant Damas I* (MLI), *Blanc*.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Pau de Narbona, b.; Sabí, b.; Daniel, monjo.; Santes, Ida, vg.

12. Dijous

Fèria. *Morat*. Lectures: Isaïes 41,13-20 / Salm 144 / Mateu 11,11-15. Si es vol: *Santa Joana Francesca de Chantal* (MLI), *Blanc*.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Sinesi, mr.; beat Jau-me de Viterbo, b.; beat Joan Marinonio, prev.

13. Divendres

Santa Llúcia (MO), *Vermell*. Lectures: Isaïes 48,17-19 / Salm 1 / Mateu 11,16-19

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Aubert, b.; Santes, Otilia, rel.

Festa Major: a Bellver de Cerdanya i Sant Aniol de Finestres.

14. Dissabte

Sant Joan de la Creu (MO), *Blanc*. Lectures: Eclesiàstic 48,1-4.9-11 / Salm 79 / Mateu 17,10-13

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Just i Abundi, mrs.; Diòscor, mr.; Nicasi, b. i mr.

Lectures bíbliques

La Concepció Immaculada
de Santa Maria Verge

Lectura primera

Gn 3,9-20

Faré que siguin enemics el teu llinatge i el de la dona

Lectura del llibre del Gènesi

Després que l'home hagué menjat el fruit de l'arbre, el Senyor-Déu el cridà i li digué: «¿On ets?» Ell li respongué: «He sentit que us passejàveu pel jardí i, com que vaig nu, he tingut por i m'he amagat.» Li digué el Senyor-Déu: «¿Qui t'ha fet saber que anaves nu? ¿És que has menjat del fruit de l'arbre que jo t'havia prohibit de menjar?» L'home li digué: «La dona que m'heu donat m'ha ofert el fruit d'aquell arbre, i n'he menjat.» El Senyor-Déu digué a la dona: «¿Per què ho has fet, això?» Ella li respongué: «És que la serp m'ha enganyat.» El Senyor-Déu digué a la serp: «Ja que has fet això, seràs la més maleïda de totes les bèsties i de tots els animals feréstecs. T'arrossegaràs sobre el ventre i menjaràs pols tota la vida. Faré que sigueu enemics tu i la dona, i el teu llinatge i el d'ella. Ella t'atacarà al cap, i tu l'atacaràs al taló.»

L'home donà a la seva esposa el nom d'Eva; perquè ella ha estat la mare de tots els qui viuen.

Salm responsorial

97

Canteu al Senyor un càntic nou:

ha fet obres prodigioses,
la seva dreta i el seu braç sagrat
han sortit victoriosos.

R. Canteu al Senyor un càntic nou:
ha fet obres prodigioses.

El Senyor ha revelat la seva ajuda,
i els pobles contemplen la salvació.

L'ha mogut l'amor que ell guarda fidelment
a la casa d'Israel. **R.**

Tothom ha vist, d'un cap a l'altre de la terra,
la salvació del nostre Déu.

Aclameu el Senyor, arreu de la terra,
esclateu en cants i en crits d'alegria. **R.**

Lectura segona

Ef 1,3-12

Déu ens elegí en Crist abans de crear el món

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes:

Beneït sigui el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist, que ens ha beneït en Crist amb tota mena de benediccions espirituals dalt del cel. Ens elegí en ell abans de crear el món, perquè fóssim sants, irrepressibles als seus ulls. Per amor ens destinà a ser fills seus per Jesucrist; segons la seva benèvola decisió, que dóna lloança a la grandesa dels favors que ens ha concedit en el seu Estimat.

En ell hem rebut la nostra part en l'herència. Ens hi havia destinat el disseny d'aquell qui tot ho duu a terme d'acord amb la decisió de la seva voluntat. Volia que fóssim lloança de la seva grandesa, nosaltres que des del principi tenim posada en Crist la nostra esperança.

Al·leluia

Lc 1,28.42

*Déu vos guard, Maria, plena de gràcia,
el Senyor és amb vos,
sou beneïda entre totes les dones.*

Evangeli

Lc 1,26-38

*Déu te guard, plena de gràcia, el Senyor és
amb tu*

Lectura de l'evangeli segons sant Lluç:

En aquell temps, Déu envià l'àngel Gabriel a un poble de la Galilea anomenat Natzaret, per dur un missatge a una noia, promesa amb un descendent de David, que es deia Josep, i el nom de la noia era Maria. L'àngel entrà a casa d'ella i li digué: «Déu te guard, plena de gràcia, el Senyor és amb tu.» Ella es torbà en sentir aquestes paraules, i pensava per què la saludava així. Però l'àngel li digué: «No tinguis por, Maria; Déu t'ha concedit el seu favor. Tindràs un fill i li posaràs el nom de Jesús. Serà gran i l'anomenaran Fill-de-l'Altíssim. El Senyor Déu li donarà el tron de David, el seu pare, serà rei del poble d'Israel per sempre, i el seu regnat no tindrà fi.»

Maria preguntà a l'àngel: «¿Com pot ser això, si jo no tinc marit?» L'àngel li respongué: «L'Esperit Sant vindrà sobre teu, i el poder de l'Altíssim et cobrirà amb la seva ombra; per això el fruit sant que naixerà, l'anomenaran Fill de Déu. També la teva parenta, Elisabet, ha concebut un fill a la seva edat; ella que era tinguda per estèril ja es troba al sisè mes, perquè a Déu res no li és impossible.» Maria va respondre: «Sóc l'esclava del Senyor: que es compleixin en mi les teves paraules.»

I l'àngel es va retirar.

Barcelona

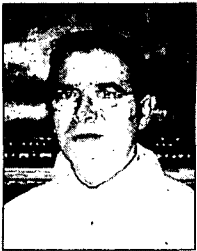
diòcesis

Tres nous segadors per a la collita barcelonina

■ Joan Díaz, Josep M. Llorca i Toni Matons són ordenats preveres de l'Església de Barcelona

Ministres de l'Evangelí

«Quan estava estirat a terra, durant les lletanies, estava connectat, a més de amb tots els sants que anomenem, amb els sants que tinc al cel que són els meus pares i la meva família. Als meus 56 anys he viscut una celebració molt emotiva en la qual he pogut reviure l'experiència que Déu ens porta per camins de vegades tortuosos, però que, en el meu cas, tots desemboquen en el presbiterat»

Mn. Joan Díez Ferret

Santa Eulàlia de Vilapicina de Barcelona

«Afronto el ministeri, tal com assenyalava el Concili Vaticà II en la Presbyterorum ordinis, com a "servei a tots els pobles i temps sense restricció per cap límit de sang, nació o edat", i sempre posant com a centre el misteri eucarístic i el sagrament de la reconciliació»

Mn. Josep M. Llorca Alberó

Membre del Tribunal Eclesiàstic

«Considero que l'ordenació és un punt de partida i no tant un final d'etapa. Inicío aquest ministeri amb un agraïment immens a Déu i a totes les persones de les quals Ell s'ha valgut per dur a bon terme la meva vocació. També ho visc amb un gran desig de ser en mans de Déu un instrument dòcil de la salvació en bé de tota l'Església i la humanitat»

Mn. Toni Matons Viñallonga

Santa Maria de Castelldefels

BARCELONA.— El cardenal Ricard M. Carles ha volgut acabar l'any litúrgic a la diòcesi de Barcelona de la manera que més li agrada: amb ordenacions. Si el diumenge 17 de novembre ordenava a Santa Maria del Mar set nous diaques, una setmana després, el dia 24, feia el mateix amb tres nous sacerdots, Mn. Joan Díaz, Mn. Josep M. Llorca i Mn. Toni Matons, que durant la festivitat de Crist Rei sellegaven a la catedral el seu compromís definitiu com a ministres al servei de l'Església.

Un any litúrgic acabat amb ordenacions sacerdotals sempre té més bon gust. I si l'arquebisbe que presideix la diòcesi es diu Ricard M. Carles, encara més. Carles gaudeix d'aquest tipus de celebracions, cosa que queda reflectida en un rostre ple de satisfacció i d'agraïment, de

del ministeri: «Jesús va cridar els dotze apòstols perquè estiguessin amb Ell. Aquest és l'origen del sacerdoci, que estiguessin amb Ell».

Evidentment que «el ministre ha d'anunciar l'Evangelí, pasturar el Poble de Déu i celebrar l'Eucaristia, però la gran prioritat —va insistir el cardenal— és estar amb Ell. Així doncs, us demano que estigueu molt units a Jesucrist, i des d'aquesta unió tot ho fareu per amor a Ell. Tindreu temps per a moltes activitats i serveis, però a més de tot això, tingueu com el més sagrat el vostre temps per a Déu. Perquè per a un sacerdot la pregària és el temps de l'encarnació de Crist-sacerdot en el vostre ésser sacerdotal.»

Els savis consells de pare i pastor del cardenal Ricard M. Carles van donar pas a

La imposició de mans i les lletanies, dos dels moments claus de l'ordenació.

goig i d'emoció continguda. Com el que lluita el 24 de novembre passat a la catedral de Barcelona durant l'ordenació presbiteral de Joan Díaz, Josep M. Llorca i Toni Matons.

Els nous reforços sacerdotals tanquen l'any litúrgic de la manera més bona possible i esdevenen el més bon al·licient per encarar amb entusiasme el nou curs que ara comença.

Més enllà de complicades disquisicions sobre el ministeri sacerdotal, al llarg de la cerimònia i abans d'ordenar els nous preveres, Ricard M. Carles va optar per recordar als diaques el secret i sentit últim

Els nous sacerdots van posar amb el cardenal després de la seva ordenació.

l'ordenació pròpiament dita. Els diaques van tornar a prometre el seu compromís davant del bisbe i del poble fidel, aquesta vegada respecte al ministeri presbiteral i a les «exigències» que aquest comporta. També van prometre fidelitat i obediència al bisbe i als seus successors i es van prostrar a terra per invocar tots els sants i demanar-ne la gràcia de Déu. Tot seguit els van ser imposades les mans i van rebre el do de l'Esperit Sant. Des d'aquest instant ja eren nous sacerdots de l'Església. Van ser revestits amb els nous ornaments, els van ser ungides les mans amb els sants olis i van rebre l'ofrena del pa i el vi. Finalment, com a colofó a tota aquesta solemne cerimònia, el bisbe va abraçar i va donar el bes de pau als nous sacerdots, acte que van repetir cadascun dels concelebrants al presbiteri. Va ser aquest un moment emotiu, com els anteriors, en què els nous sacerdots no van poder reprimir les llàgrimes.

Un cop ordenats, els nous sacerdots es van unir al cardenal i a la resta de preveres en la celebració de l'Eucaristia. Van participar així en la seva principal missió: la de consagrar el pa i el vi i fer present el cos i la sang de Crist entre els homes.

Text i fotos: Samuel Gutiérrez

Ajuda'ns a salvar una vida!

TELÈFONS DE LA VIDA
932 047 111 i 932 805 683

- Centres d'acolliment de mares amb problemes.
- Ensenyament de planificació familiar natural.
- Grups de joves PRO-VIDA que promouen una cultura de la vida.

PRO VIDA

ASSOCIACIÓ PRO RESPECTE A LA VIDA HUMANA
BONAPLATA, 42, 1^a, TEL. 204 71 11 08034 BARCELONA

COL·LABORA FENT-TE'N SOCI

☐ SI A LA VIDA, DESITJO REBRE EL BUTLLETÍ INFORMATIU PRO-VIDA

Nom

Adreça

Població

Província

ASSOCIACIÓ PRO RESPECTE A LA VIDA HUMANA - BONAPLATA, 42, 1^a, TEL. 204 71 11 08034 BARCELONA

Vetlla jove de la Immaculada

BARCELONA.— La basílica de la Mercè tornarà enguany a acollir els joves per a la vetlla de la Immaculada. Serà el proper 7 de desembre, a les 22.00, en el marc d'una pregària en la qual Maria esdevindrà el centre d'atenció. Una atenció, però, que no es queda en ella mateixa sinó que, com han volgut reflectir des de la Pastoral de Joventut, «ens condueix cap a Jesús» i prendrà com a fil conductor la nova carta apostòlica del Papa sobre el Rosari. (C.C.)

Barcelona

Presentada la Convenció de Cristians per Europa

■ «Oblidar-se de Déu seria tràgic per a Europa», va alertar el cardenal Ricard M. Carles

BARCELONA.— Aportar la visió cristiana de la persona i de l'ordre social a la construcció europea és l'objectiu amb què neix la Convenció de Cristians per Europa, organitzada per l'associació E-Cristians i l'Associació Catòlica de Pro-

pagandistes i amb el suport del cardenal Ricard M. Carles, arquebisbe de Barcelona. La pretensió és que la Convenció de Cristians per Europa incideixi en les institucions i en les societats europees a través de la proposta i de l'acció.

La Convenció de Cristians per Europa reunirà a Barcelona del 6 al 8 de desembre uns 120 dirigents procedents dels àmbits polític, educatiu, cultural i eclesial. Així, destaca la presència, entre molts d'altres, de Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya; de Mons. Faustino Sainz de Muñoz, nunci apostòlic davant les Comunitats Europees; del cardenal Ricard M. Carles i de Mons. Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Tarragona i president de la Conferència Episcopal Tarraconense; de Marcelino Oreja, exsecretari general del Consell d'Europa i president de l'Institut d'Estudis Europeus de la Fundació Universitària San Pablo-CEU; de Xavier Trias, president del grup de CiU al Congrés dels Diputats; de l'eurodiputat José M. Gil Robes, i de Mons. Manuel Monteiro de Castro, nunci apostòlic a Espanya, que serà present en la cloenda, el 8 de desembre al Palau de la Generalitat de Catalunya.

La constitució i primera sessió de la Convenció de Cristians per Europa va ser presentada en roda de premsa el 26 de novembre a la sala noble de l'arquebisbat de Barcelona. Josep Miró i Ardèvol, president d'E-Cristians, el cardenal Ricard M. Carles i Pablo Nuevo López, en representació de l'Associació Catòlica de Propagandistes, van ser els encarregats de rebre els mitjans de comunicació. «No hem de confondre neutralitat o aconfessionalitat amb laïcisme»,

La sala noble de l'arquebisbat de Barcelona va acollir la roda de premsa.

va manifestar el cardenal Carles, que va alertar que «oblidar-se de Déu seria tràgic per a Europa». «Volem crear una veritable opinió pública europea com a cristians», remarcava al seu torn Miró i Ardèvol. I afegia Pablo Nuevo: «L'objectiu és que els laics cristians ens apleguem en allò que ens uneix per les nostres conviccions, tot respectant el pluralisme.»

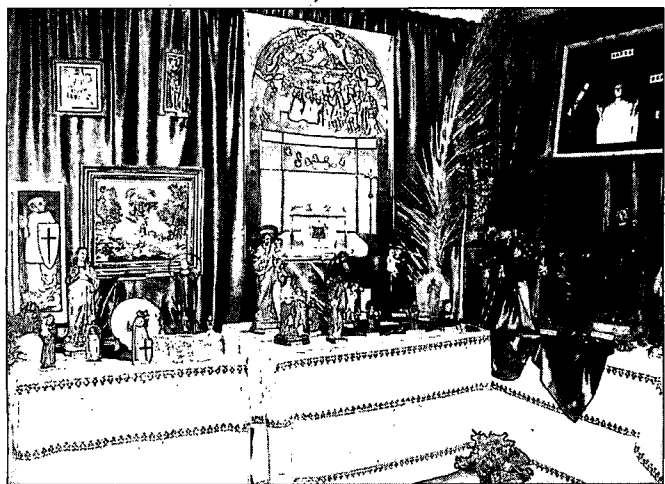
Miró i Ardèvol, exconseller de la Generalitat de Catalunya i exregidor de l'Ajuntament de Barcelona, va informar que la Convenció de Cristians per Europa tindrà seu a la ciutat comtal, si bé les reunions es faran a diferents ciutats d'Europa. Es tracta d'una iniciativa de ciutadans laics que compta amb l'aprovació i el suport explícit de la Santa Seu, concretament a través del secretari per a les Relacions amb els Estats, Mons. Jean-Louis Tauran. En els últims mesos, el mateix Joan Pau II ha insistit en la importància que

els catòlics participin activament en la construcció europea. En aquest sentit, el 31 d'octubre passat, el Pontífex va rebre el president de la Convenció Europea, Valéry Giscard d'Estaing, i li va demanar que el text final de la constitució europea respectés «la identitat i l'aportació específica dels creients a la vida social». En aquesta línia, Joan Pau II va recordar a l'expresident francès que la comunitat cristiana, majoritària a Europa, «té uns drets que han de ser reconeguts».

«A Europa avui hi ha dues concepcions de la societat», explica Josep Miró i Ardèvol, «una concepció remet a Déu i l'altra no. Nosaltres volem que, a la futura constitució europea, s'esmentin totes dues concepcions. No ens val que no se'n parli de cap, perquè això ja és optar, no per la neutralitat, sinó per ignorar els creients.»

Carme Munté

Vilassar de Dalt i el mes del Roser

VILASSAR DE DALT.— La Confraria de la Mare de Déu del Roser de la parròquia de Sant Genís de Vilassar de Dalt ha presentat enguany en el cor de l'església, dintre dels actes en honor a Maria, l'exposició *Maria reina i mare de tots els sants*. La mostra contenia un total de 165 imatges de sants, tant de la parròquia com de particulars. D'altra banda, la confraria també ha tingut la iniciativa de donar a les famílies un adhesiu magnètic amb la imatge de la Mare de Déu del Roser. La finalitat és que Maria ajudi les famílies en la bona convivència i en l'educació dels fills, i com ha ajudat els sants en el seguiment de Jesús ens ajudi també a nosaltres. (La Junta de la Confraria)

SANT JOSEP ORIOL I EL SEU TEMPS (I VIII)

El Dr. Oriol va passar els darrers anys de la seva vida plenament dedicat al compliment de les obligacions que tenia com a beneficiat de la parròquia del Pi. Havia d'assistir a les celebracions litúrgiques, administrar sacraments i visitar malalts. La notícia de les guaricions miraculoses del Dr. Oriol s'havia escampat per tot arreu. Els malalts acudien a la capella del Sant Crist de la Sang de la parròquia del Pi, on prop de les tres de la tarda el Dr. Oriol els rebia, els consolava i demanava a Déu la seva curació.

La salut del Dr. Oriol havia estat sempre molt minsa. La seva vida d'extrema pobresa, rigorosos dejunis i descans insuficient no havien fet altra cosa que afeblir-la encara més. A la primera de l'any 1702, el Dr. Oriol va començar a trobar-se molt malament. Va comprendre que seria la seva darrera malaltia i va demanar al seu amic Esteve Llobet que l'acollís a casa seva, al carrer de la Dagueria, al barri de Sant Just i Pastor. Malgrat les atencions dels metges i de la família Llobet, aquell cos esblaimat per la mortificació s'anava afeblint, possiblement a causa d'una pleura. Quan la gent s'assabentà de la malaltia del Dr. Oriol, van procurar visitar-lo, però només van poder fer-ho els seus amics més íntims.

Durant els seus primers dies de malaltia la comunitat del Pi li va administrar el viàtic de forma solemne i el dia 22 de març, tal com consta en el llibre de registre de Sant Just i Pastor, li fou administrada l'Extremunció, en presència del seu cosí, el Dr. Milans, el vicari, escolania, mestre corista i orgue. Durant l'administració d'aquest sacrament l'escolania va interpretar el cant del *Stabat Mater*, del mestre Olivellas. Mentre sonaven les darreres estrofes del cant, diu que el Dr. Oriol deia: «Que n'és de bonic!»

Prop de les dues de la matinada del dia 23, les campanes del Pi començaren a brandar a morts. Tota la ciutat va saber el que passava. El Dr. Oriol havia mort a l'edat de 51 anys. A primera hora el carrer de la Dagueria es va omplir de gent que volia donar l'últim adeu al sant. L'estreta escala de la casa dels Llobet no permetia passar tants visitants i van haver de fer un forat perquè poguessin sortir per la casa veïna. L'endemà al matí es va organitzar la processó de l'enterrament. El cadàver del Dr. Oriol va ser posat sobre el liti on, a l'església del Pi, es posa la imatge jacent de la Mare de Déu. Per especial disposició del Sr. bisbe, la processó va passar per davant del palau episcopal i es va encaminar cap a la parròquia del Pi, on, després d'una solemne missa de difunts, va ser enterrat en una fossa davant l'altar de sant Lleopard.

Després de la mort del Dr. Oriol, el poble de Barcelona va continuar essent fidel a la seva memòria i acudia a l'església del Pi a pregar davant de la seva tomba i a implorar els seus favors. Aquesta devoció popular va motivar que l'any 1758 s'iniciés el primer procés per provar que el Dr. Oriol havia viscut santament i havia practicat les virtuts en grau heroic. Van ser quatre els processos que van conduir a la beatificació del Dr. Oriol. En aquests processos la Santa Seu va voler també provar, de manera terminant, que els tres miracles presentats, corresponents a tres guaricions atribuïdes al sant després de la seva mort, eren sobrenaturals. Acabats els processos, el papa Pius VII va declarar beat el Dr. Oriol, el dia 21 de setembre del 1806.

Van passar molts anys i el procés de canonització del beat Oriol dormia en els arxius del Vaticà. Va caldre esperar que el cardenal Casañas, devot del beat Oriol, essent bisbe d'Urgell, l'any 1896, demanés al papa Lleó XIII la reassumpció de la causa de canonització del beat Oriol. La malaltia i mort del Sant Pare van endarrerir aquest procés, que va culminar el dia 20 de maig del 1909 amb la canonització de sant Josep Oriol per decret del papa Pius X.

A Barcelona la celebració de les festes havia de començar el mes de juny i el dia 28 s'havia de col·locar la primera pedra de la parròquia de Sant Josep Oriol, la qual cosa va ser suspesa per esperar la preconització del nou bisbe de Barcelona. Amb l'arribada del Dr. Laguarda es va posar en marxa un preprojecte per a la construcció del nou temple de Sant Josep Oriol, però fins al dia 27 de juny del 1915 no es va poder posar la primera pedra.

Josep Capdevila i Soldevila

Lleida

La catedral acull la VIII Trobada de Pueri Cantores de Catalunya

■ 180 infants de 9 escolanies canten la missa presidida pel bisbe Francesc X. Ciuraneta

LLEIDA.— La catedral de Lleida va obrir les portes de bat a bat el diumenge 24 de novembre per acollir els més de 300 participants, entre cantaires, familiars i acompanyants, en la VIII Trobada de Pueri Cantores de Catalunya, organitzada per la seva Federació Catalana.

Als primers bancs de la catedral es van situar els 180 infants, que representaven les nou corals i escolanies d'arreu de Catalunya presents en la trobada: l'Escolania i Cor Jove de Sant Esteve, de la Garriga; l'Escolania i Coral de Sant Agustí, de Sabadell; el Cor Sol-Ixent, de Granollers; l'Escolania de Sant Vicenç, de Castellbisbal; l'Escolania de la Sagrada Família, de Barcelona; la Coral Garbí, de Sabadell; l'Escolania Coral Sant Esteve, de Cervelló; l'Escolania Coral Sant Martí, de Palafrugell, i la Coral Si-Fa-Sol, de Girona.

Els infants i joves cantaires, revestits amb les seves característiques albes blanques i una creu de fusta penjant del coll, oferien una imatge singular i única. Amb els seus cants van impregnar la catedral

Els cantaires portaven les característiques albes blanques i una creu de fusta penjant del coll.

El bisbe va manifestar la seva alegria en presidir l'Eucaristia cantada per infants i joves d'arreu de Catalunya.

lleidatana de cant fet oració en el decurs de l'Eucaristia de les dotze del migdia, que va presidir el bisbe de la diòcesi, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta.

El delegat de Música i mestre de capella de la catedral de Lleida, Mn. Joaquim Mesalles, que va concelebrar l'Eucaristia amb el degà del Capítol, Mn. Josep M. Quintillà, va fer una breu introducció a la celebració. Va donar la benvinguda a les corals i escolanies i va convidar els Pueri Cantores a cantar amb joia a Déu, en la festa de Crist Rei. «Sempre

ens omple d'alegria cantar al Senyor», va dir Mn. Mesalles.

En l'homilia, el bisbe Ciuraneta, tot manifestant la seva alegria per haver presidit l'Eucaristia cantada per infants i joves d'arreu de Catalunya, va esmentar una reflexió de Tagore en què aquest divideix el món en tres espais: el cel amb les aus que canten; el mar amb els peixos que estan en silenci, i la terra amb els animals que criden: «La persona humana pot valorar i viure en el silenci, també en el cant i en el brogit. Potser avui l'home ha oblidat la dimensió del cel, el cant dels ocells i viure en el silenci. L'home avui no canta, sinó que crida, i vosaltres avui ens recordeu que l'home està fet per al silenci que ens apropa a Déu, per poder-lo cantar, que és el llenguatge adient per dirigir-nos a Déu, amb pau interna i fraternitat amb els germans.» Mons. Ciuraneta va dir finalment que el cant agermana les persones i ens aproxima a Déu. Finalitzada l'homilia i després de les pregàries que van llegir infants i joves de les corals i escolanies representades, tot preguntant especialment pels infants, es va fer la processó d'ofrenes. Amb el pa i el vi eucarístic, es van presentar a l'altar productes típics i records de les poblacions presents.

Abans de la benedicció final, una representant de la Federació va donar les grà-

cies al bisbe Ciuraneta i a la diòcesi per l'acollida, alhora que va enumerar quins eren els principis bàsics de l'entitat, dels quals destaca la promoció de l'educació en els valors cristians de convivència i amor entre totes les persones, mitjançant el cant religiós.

Els cantaires, amb familiars i acompanyants, van finalitzar la seva trobada amb un dinar de germanor que va tenir lloc a les dependències del col·legi Claver de Raimat. En acabat, van tornar a les seves localitats d'origen després d'un intens cap de setmana a Lleida, on havien arribat el dissabte. La primera jornada de la trobada es va dedicar a conèixer la ciutat. Es van visitar els principals monuments, encapçalats per la Seu Vella. Ja al vespre, es va fer un assaig general i un concert al pavelló del col·legi dels Germans Maristes.

El president de la Federació, Albert Garcia, va manifestar la seva satisfacció pel desenvolupament de la trobada, tot assenyalant que Lleida era l'única diòcesi de Catalunya on encara no s'havia fet: «Ja hem anat al conjunt de les vuit diòcesis catalanes, tot i que els Pueri Cantores només són presents a les de Barcelona i Girona. Ens hem fet presents arreu amb esperit d'Església i de servei a la societat.»

Text i fotos: Jordi Curcó

Els Alamús inaugura l'electrificació de les campanes

ELS ALAMÚS.— El 8 de novembre passat, amb motiu de la Festa Major en honor del seu patró, sant Martí, el poble dels Alamús, molt proper a la ciutat de Lleida, que compta amb 700 habitants, va inaugurar amb tota so-

lemnitat l'electrificació de les seves tres campanes: Santa Maria Magdalena, Sant Martí i Mundeta. El rector del poble, Mn. Josep A. Lapeña, explica com, després de la rehabilitació del temple parroquial amb l'esforç de tot el poble, semblava que les campanes no podien quedar-se aturades i

Església parroquial dels Alamús.

desafinar: «Vam creure necessari restaurar-les, perquè tornessin a sonar. Gràcies a la subvenció de la Diputació de Lleida i a la generositat incommensurable dels veïns i parroquians, que no pot fallar, ara sí que podem dir més que mai que el poble dels Alamús té una gran campaneria.»

El rector, amb aquesta afirmació, fa memòria d'una antiga estrofa que tots els fills d'aquest poble del Segrià, des dels més petits fins als més grans, recorden i han dit en alguna ocasió: «El poble dels Alamús / té una gran campaneria, / que l'han guanyat fent timons / al tossal de Moradilla.»

I així va ser com en el dia del patró les tres campanes, electrificades per l'empresa lleidatana especialista en aquests afers Carvajal-Corredera, van tornar a tocar a missa major i van acompanyar amb els

seus tocs la processó en honor del patró pels carrers de la població. Als actes celebrats hi va assistir, entre d'altres autoritats, el recentment nomenat conseller de Governació de la Generalitat, el lleidatà Josep M. Pelegrí.

Mn. Lapeña se sent satisfet per la recuperació de les campanes de l'església parroquial tot asseverant: «A través d'elles es fa més visible i present la crida del Senyor a celebrar una mateixa fe en Jesucrist i a compartir junts un amor que ens agermani, fent poble i parròquia.» Tot i aquestes darreres obres, el rector ja té en ment nous projectes, com és el possible canvi del paviment del temple i una nova imatge de sant Martí, que sens dubte coronaria la restauració definitiva d'aquesta església romànica que acull, a més, des de la festa de Sant Martí de l'any 2001, un magnífic mural del pintor Josep Minguell que decora el presbiteri del temple, amb al·legories i simbolismes de la terra i la fe del poble. (J.C.)

ERMEC

Tots els serveis per al campanar

Experiència
Tradició i
Tecnologia.

CAMPANES NOVES
JOUS I BATALLS
SOLDADURES DE CAMPANES
AUTOMATISMES
RELOTGERIA MONUMENTAL
CARILLONS
EQUIPS MEGAFONIA

Distribuidor oficial:

CAMPA
clock-o-matic

Alcalde Móstoles, 42-44 Tel. 934 501 600
08025 Barcelona Fax 934 330 885

ermec@ermec.com http://www.ermec.com/campanario.htm

La família carmelitana celebra joiosa l'aniversari de la incorporació de la branca femenina i dels laics a l'orde

550 anys de monges carmelites

Enmig del silenci i la solitud del claustre, immerses en una constant actitud de lloança i acció de gràcies, les monges carmelites de Catalunya i d'arreu del món, celebren enguany plenes de goig i d'esperança els 550 anys de l'aprovació pontifícia de la branca femenina del Carmel. Aquest aniversari esdevé una fita més en un llarg camí i les confirma com a presència de Déu enmig del món.

Els sis convents de monges carmelites que hi ha actualment a Catalunya tenen enguany un motiu més d'alegria. Una alegria que omple encara més els seus cors i que tot i que no és cridanera ni espectacular, ja ressona per les gruixudes parets dels monestirs on aquestes germanes contemplatives porten a terme la seva vida de pregària i d'intimitat amb Déu. La branca femenina del Carmel celebra enguany cinc segles i mig des de la seva aprovació «oficial». Va ser el 7 d'octubre del 1452, quan el papa Nicolau V va donar al prior general de l'Orde del Carme, Joan Soreth, la butlla *Cum nulla*, que aprovava la incorporació a l'orde de les monges i dels laics. Des d'aquell mateix dia es feia oficial dins de l'Església una realitat que, de fet, ja feia anys que es vivia.

Els orígens del Carmel femení es remunten a l'arribada des de Terra Santa al llarg

del segle XIII de diversos grups de religiosos carmelites. Al voltant dels seus convents van començar a sorgir noies que van descobrir en l'espiritualitat del Carmel l'anhel profund dels seus cors. Se sentien cridades a una vida de silenci i de solitud, de pregària i d'intimitat amb Déu, on tot estigués orientat a un lliurament total a Nostre Senyor. Despertada la vocació, algunes es van començar a organitzar en petits grups prop dels monestirs mentre unes altres optaven per viure aquest mateix carisma en cases particulars. No comptaven, però, de moment amb cap aprovació de l'Església.

D'aquestes primeres religioses, la més coneguda va ser la beata Joana de Tolosa, nascuda a Navarra a finals del segle XIV, que va viure com anacoreta al costat de l'església carmelita de Tolosa. En honor a la Mare de Déu, es va consagrar totalment al Senyor

i va dedicar tota la seva vida a la pregària i la penitència.

LA MANCA DE L'ELEMENT FEMENÍ

Una de les figures cabdals en l'aprovació pontifícia de la branca femenina del Carme va ser el beat Joan Soreth, prior general dels carmelites des del 1451. Com a religiós carmelita, ben aviat va sentir la manca d'organització de l'element femení dins de l'orde i amb el seu generalat va aprofitar tot un seguit de circumstàncies per aconseguir l'aprovació pontifícia de les monges i dels laics carmelites. Per elles va prendre un gran interès i es va ocupar personalment de donar-los una legislació apropiada i de fundar monestirs a diferents països. A França va trobar una col·laboradora que va marcar moltíssim el futur de l'orde, la beata Francesca d'Amboise. Ella va contribuir molt en l'orientació de la primera espiritualitat de les germanes carmelites, fonamentada en tres eixos: la regla de l'orde, clausura estricta i obligació de resar l'ofici diví al cor. Els convents del Carmel esdevien així veritables cases d'oració i de vida d'intimitat amb Déu.

Al llarg de cinc segles i mig el món ha

canviat molt, però l'essència i el fonament del Carmel es manté ple de vigència. Els trets de la seva vida amagada continuen sent la vida d'intimitat amb Déu, la pregària litúrgica i personal, la intercessió per la humanitat, i tot això viscut dins d'un claustre en una comunitat de vida fraterna. Es tracta, doncs, d'esdevenir presència de Déu enmig del món, de proclamar amb la seva vida de solitud i silenci l'absolut de Déu i l'amor immens que sent per tota la humanitat. En aquest sentit, les monges carmelites sempre han tingut clar que la separació del món no els impedeix una justa solidaritat amb ell, sinó que precisament per la pregària i el sacrifici cooperen espiritualment amb l'edificació del món i participen en els sofriments, dolors i esperances de la humanitat.

Dins d'aquesta espiritualitat nascuda a la falda del mont Carmel, la Mare de Déu té un paper fonamental. A través d'ella se senten cridades a aquesta vida eremítica, ella les ha dut al Carmel, que és la seva terra, la seva porció escollida. Les monges carmelites d'arreu del món, presidides sempre per una imatge de la Mare de Déu del Carme, viuen «en obsequi de Jesucrist a l'escalf maternal de Maria».

Monestir de la Mare de Déu del Carme

Dr. Hysern, 19
17820 Banyoles
Tel. 972 570 439
Fundat el 1858

Monestir de l'Encarnació

Panamà, 12
08034 Barcelona
Tel. 932 037 569
Fundat el 1649

Monestir de l'Amor Diví

Avda. Fàtima s/n
25300 Tàrraga
Tel. 973 310 437
Fundat el 1954

UNA VOCACIÓ CONFIRMADA PELS SEGLES

Aquest aniversari no deixa de confirmar encara més una vocació madurada al llarg dels segles que arriba ara, a principis del tercer mil·lenni, plena de vitalitat i esperança. A països del tercer món cada dia són més les joves que demanen l'entrada al Carmel. Des de Catalunya, per exemple, diversos grups de germanes han hagut de fundar cases a diferents països tot responenent a aquesta demanda.

Aprofitant la solemnitat d'un aniversari d'aquest tipus el prior general del Carmel, Joseph Chalmers, ha escrit una carta a tota la família carmelitana on expressa que «l'aniversari de la butlla és un moment oportú perquè tots reflexionem sobre els nostres valors fonamentals en els diversos estils de vida». Sobre les monges de clausura, Chalmers diu que «la contemplació entronca amb el cor del carisma carmelità. Amb aquest modus radical de vida esdevenen un testimoni per a tots els carmelites del lloc central de la contemplació; el seu silenci esdevé testimoni per al món de com només en Déu pot trobar-se la resposta als anhels infinits del cor humà».

El mateix papa Joan Pau II, ell que és un gran enamorat del Carmel, s'ha volgut sumar a aquesta festivitat i en una carta adreçada als carmelites apunta que «mirant el Carmel, on la pregària esdevé vida i la vida floreix en la pregària, les comunitats cristianes comprendran més bé la manera, com he escrit a la carta apostòlica *Novo millennio ineunte*, en què poden arribar a ser "autèntiques escoles de pregària"». D'aquesta manera el Carmel femení esdevé un claustre, però un claustre obert, amb una projecció que va més enllà dels quatre murs del monestir.

Samuel Gutiérrez

ENTREVISTA

Gna. M. Pilar Simón Blasco, superiora del convent de l'Encarnació de Barcelona i presidenta federal de les monges carmelites de Catalunya

—Com viviu aquest aniversari?

—El vivim amb molta acció de gràcies i amb lloança, dos elements que formen ja part de la nostra vida. En aquest sentit ha estat com un refermar la nostra vocació, la nostra entrega a Déu, la nostra vocació al Carmel i la nostra vida de pregària per tota la humanitat. Aquest aniversari marca una fita més en el camí per no distreure'ns, per no despistar-nos, i per anar pensant que seguim cap a una meta. L'aniversari ha estat una renovació de la nostra vida espiritual, d'entrega, de lloança i de pregària.

—Què han aportat les monges a l'esperit carmelità?

—Han aportat el que era originari del Carmel. Quan aquest va començar a Terra Santa era un lloc de pregària, de contemplació, de silenci, de solitud... Però quan els religiosos van venir a Europa no es permetia la fundació de nous ordres religiosos contemplatius. Així el Papa va equiparar els carmelites als mendicants, com els franciscans i els dominics. Així es va produir una transformació a la vida mendicant, però sempre amb l'enyorança de la vida de solitud i de silenci, vida eremítica del Carmel. Les monges aporten precisament aquesta espiritualitat primigènica del Carmel.

—Quins han estat els fruits més encoratjadors d'aquests més de cinc segles?

—Crec que ha estat la fidelitat de Déu i de Maria envers nosaltres. Al llarg de molts segles hi ha hagut moltes vicissituds, però sempre hem tingut la fidelitat de Déu i la protecció de Maria.

És la providència i la fidelitat del Senyor el que més agraïm i celebrem ara.

—Quin és el secret perquè el Carmel hagi suscitat i encara susciti tantes vocacions?

—El Senyor ha suscitat dintre del Carmel místics i sants que han estat una llum per al món. Han sabut no només viure l'espiritualitat del Carmel, sinó també l'han sabut expressar i això ha despertat moltes vocacions. També per la senzillesa de vida, fonamentada en Jesucrist, en obsequi del qual vivim, com diu la nostra Regla; en Maria, a la qual els carmelites tenim com a Mare i Germana, i en Elies, perquè prop de la font on vivia aquest profeta, al Carmel, va néixer l'orde. La nostra espiritualitat entronca directament amb la Sagrada Escripura.

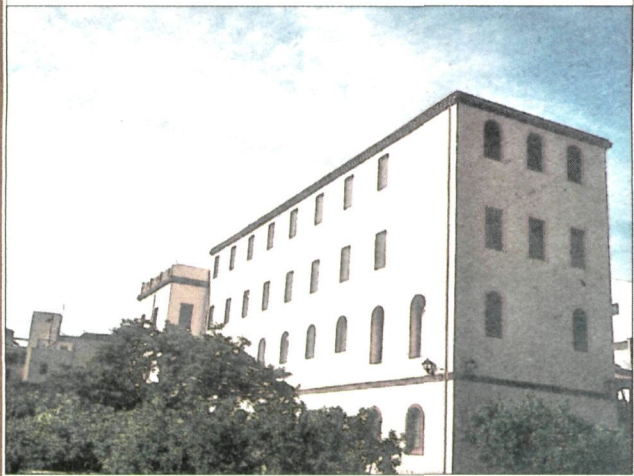
—Què té a dir avui el Carmel a l'Església?

—És una vocació que no vivim per a nosaltres mateixes, sinó per manifestar als homes d'avui el rostre de Crist i el seu Evangel·li. Tothom necessita ser estimat, de veritat i tal com és. L'esperit carmelità es basa en l'amor: deixar-nos estimar per Déu i, en segon lloc, estimar-lo a Ell. I amb aquest amor que Déu posa en el nostre cor, estimar els altres, a tothom, els més pobres i els més allunyats de nosaltres, perquè Déu estima entranyablement tot el que Ell ha creat. Un sant i savi carmelita del segle xx deia que hi ha dues maneres de concretar la vida espiritual: una, anar xin-xano amb un caveguet i treure totes les herbes, i una altra seria calar-hi foc. Aquesta darrera és la pròpia nostra.

Monestir de la Presentació

Portal Nou, 20
43800 Valls
Tel. 977 600 739
Fundat el 1680

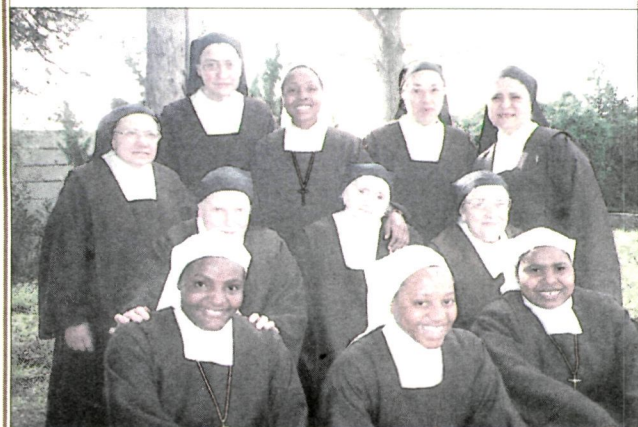
Monestir de la Presentació

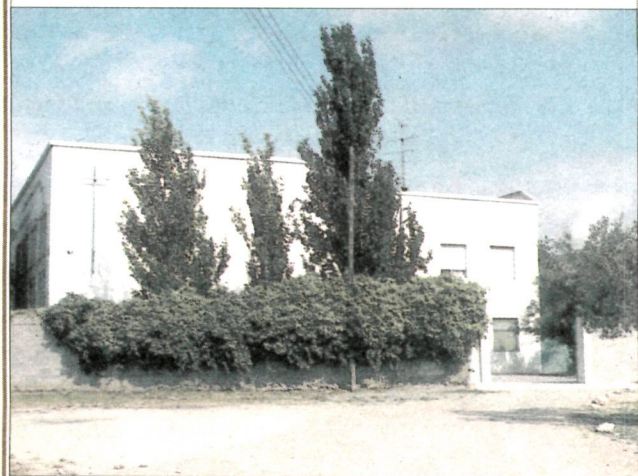
Ctra. de Gurb, 1
08500 Vic
Tel. 938 862 102
Fundat el 1683

Monestir de la Mare de Déu del Carme

Ctra. Sant Martí Sarroca s/n
08720 Vilafranca del Penedès
Tel. 938 900 617
Fundat el 1643

Vic

El bisbe de Vic torna a Sant Martí del Canigó

■ Centenari de la reconstrucció de l'abadia romànica

CASTEIL.— Mons. Josep M. Guix, bisbe de Vic, va tornar a Sant Martí del Canigó poc abans que al desembre hagi de presentar la seva renúncia en complir els 75 anys. El seu darrer viatge a l'abadia romànica cantada per Jacint Verdaguer al poema *Canigó* va ser el 1986, amb motiu del centenari de la publicació del cantic verdaguerià.

Aleshores va plantar al claustre un plançó del llorer que el mateix mossèn Cinto havia fet créixer a la rectoria de Vinyoles d'Orís. El 10-de novembre, la raó de la visita va ser la invitació de Mons. André Fort, bisbe de Perpinyà, per celebrar que feia un segle que el cenobi havia estat reconstruït per iniciativa d'un íntim amic del poeta de Folgueroles, el bisbe Jules de Carsalade du Pont.

Mons. Guix, que va ser l'encarregat de pronunciar l'homília en una església abacial plena de gom a gom, va subratllar el caràcter providencial del bisbe reconstruc-

tor, que va «repetir entre 1902 i 1927 la gesta que uns quants anys abans havia fet el bisbe Morgades de Vic amb les ruïnes de Santa Maria de Ripoll». Després que el bisbe Guix fes unes consideracions de caràcter doctrinal i espiritual sobre el significat de la paraula Església, «que com repeixen els sants Pares no són les parets sinó els fidels», va desitjar que «tots els fidels que acudeixen a qualsevol església per escoltar-hi la paraula de Déu, celebrar-hi l'Eucaristia i participar dels sagraments, sentin la presència de Jesucrist, que va prometre d'estar sempre enmig d'aquells

que es reuneixen en el seu nom».

La jornada va reproduir la celebració del 1902, quan el bisbe De Carsalade havia dirigit una processó de pujada per prendre possessió de les ruïnes. Entre les personalitats presents hi havia, a més dels bisbes de Perpinyà i de Vic, el president del Parlament de Catalunya, Joan Rigol, que en un breu parlament després de la missa va lloar les figures de Verdaguer i de De Carsalade com dues persones amb coratge capaces de donar alè i vida al català durant cent anys, i va animar els presents a plantejar-se el mateix repte per mantenir la llengua un segle més. Rigol va afirmar que la manera d'estendre el català en una regió en què amb prou feines l'entenen el 50% de la població ha de

ser per l'exemple del civisme que provoqui ganes d'aprendre la llengua. També hi van ser presents el diputat francès Paul Blanc i diversos alcaldes de la regió, que van oferir als bisbes i al president del Parlament unes medalles del poble de Casteil. El detall més emotiu va ser, però, al final del dinar, quan els nebots-nets del bisbe reconstructor van fer do a l'abadia de la patena i del calze personal de monsenyor Jules de Carsalade. Mons. Fort es va mostrar molt emocionat per aquesta ofrena i en va confiar al pare Robert Galy, responsable de la comunitat de les Benaurances a Sant Martí, la custòdia. Aquests objectes sagrats s'afegeixen a un altre calze i el bàcul de De Carsalade que també es guarden a l'abadia.

La jornada va reproduir la celebració del 1902.

La tarda va tenir un to més festiu i popular amb un espectacle de danses populars i sardanes a càrrec de les Vigatanes de Salanques, cants corals pels cantaires de la Fossella de Cabestany i una mostra de l'art més actual per l'animació virtual dels capitells romànics, acompanyada de música i de fragments del poema *Canigó*, creat per Isabel Mención, Gérard Meloux i Maitte Barcons. El tradicional estiuet de Sant Martí no va trair els organitzadors, i el bon temps va acompanyar durant tota la jornada el mig miler d'assistents fins a les cinc de la tarda, quan unes vespres solemnes van concloure la festa.

Guillem Farré

GIRONA

Vídeo sobre l'església de Cassà de la Selva

CASSÀ DE LA SELVA.— El rovell de l'ou és el títol d'un vídeo que mostra la història, l'arquitectura i en general la bellesa i harmonia de l'església parroquial de Cassà de la Selva (Gironès) i que els cassanencs podran visionar el proper dia 7 de desembre. D'una durada de 80 minuts, el reportatge ha estat dirigit i realitzat per Josep Mestras i Sors, alhora que els donatius que s'obtinguin en la seva distribució o exhibició aniran destinats íntegrament a la conservació del temple parroquial.

Des dels quatre punts cardinals i d'una distància de set quilòmetres, la càmera s'acosta fins a tocar del temple parroquial, «el rovell de l'ou» de la població cassanenca que n'aixopluga com una lloca casals; places i carrers. Més bé que un llibre, el vídeo mostra i explica que sobre una capella romànica de la qual queden vestigis s'aixecava l'actual temple al segle XVI. Podem conèixer, doncs, altars i sants, les

seves vicissituds i, damunt de tot, contemplar, gairebé tocar, els relleus i les figures del magnífic retaule barroc que, aprofitant fragments del que va construir Pau Costa l'any 1708 i que va ser cremat durant la guerra, va ser reconstruït amb l'ajuda de tots els cassanencs. Donada la distància, mai no se n'havia pogut admirar la bellesa, la policromia de les seves figures, les seves cares magnífiques i cofoies i la seva vestimenta, que sembla voleiar a la claror de la rosassa també reconstruïda després del 1939.

També es poden admirar les magnífiques pintures de la capella del Santíssim i de la dels Dolors salvades de la guerra, així com conèixer interioritats curioses com el més d'un centenar de tubs de l'orgue que donen sonoritat a l'instrument; les dades gravades en un seguit de pedres que ens en marquen la construcció, o les claus de volta tan difícils de contemplar donada la seva alçada. (Josep Bosch i Mercader)

De ruïnes a centre espiritual

L'abadia de Sant Martí del Canigó va ser fundada a inicis del segle XI pel comte del Conflent Guifré Cabreta i el seu germà Oliba, abat de Sant Miquel de Cuixà i futur abat de Ripoll, bisbe de Vic i fundador de Montserrat. El lloc que van escollir, en un contrafort del Canigó, responia a l'existència d'una antiga església dedicada al sant de Tours existent des del segle X i de la qual es van recuperar els capitells que actualment estan a la cripta de l'abadia.

La primera consagració va ser el 1009, a partir de la qual va començar el ritme de vida monàstica de la comunitat benedictina. El 1653, amb els tractats dels Pirineus, el Rosselló, el Conflent i el Capcir passen a estar sota la sobirania francesa. L'opressió francesa sobre la identitat catalana de la regió crea fortes tensions especialment en nuclis que s'hi resisteixen com els monestirs. S'imposen abats francesos i s'emporten les joves vocacions cap al nord. Aquesta situació crea tensions a l'interior de la comunitat de Sant Martí, ja desgastada per una societat que es transforma ràpidament. El 1783, sis anys abans de la revolució francesa, els cinc darrers monjos de l'abadia deixen el monestir, que, abandonat, comença a caure en ruïnes.

La Renaixença catalana permet que a través del poema *Canigó* de Jacint Verdaguer l'abadia esdevingui un símbol de la identitat catalana i sorgeix la idea de reconstruir-la. La intervenció del bisbe de Perpinyà i amic de mossèn Cinto, Jules Carsalade du Pont, és decisiva per tirar endavant el projecte. L'11 de novembre del 1902 es pren possessió de les ruïnes i comença la primera campanya de reconstrucció, que dura fins al 1932. A partir dels anys cinquanta és un monjo benedictí, Dom Bernat de Chavannes, qui en pren la direcció. Les obres acaben cap als anys setanta, i en aquest moment l'abadia torna a ser un centre d'acollida i de culte. Per continuar aquesta dimensió després de la marxa del pare De Chavannes, el bisbe Jean Chabbert demana el 1988 a la comunitat catòlica de les Benaurances que es faci càrrec de Sant Martí.

Casa Graupera Mestres Neulers des de 1895 a Mataró

Les autèntiques Neules Graupera són d'Enric Graupera. Tres segles d'experiència ens avalen.

c/ Sant Simó, 5 cant. Fossar Xic (Mataró) Tel: 937 550 222 - Fax 937 550 326
a/e: info@casagraupera.com web: www.casagraupera.com

Horari: de dilluns a dissabte de 10 h a 14 h i de 17 h a 20.30 h (desembre tots els dies).

Les millors neules de tot Catalunya les de Casa Graupera. És clar!!!

Tasti les primeres neules en «pot de vidre» de disseny.

Així com els assortits en caps, record de Mataró. Torrons i polvorons com els d'abans, xocolates de disseny de fabricació pròpia i amb ingredients naturals.

Aquest Nadal demani Neules de «Qualitat Alimentària»

Servei a Domicili

Solsona

«Cal cert coratge per compartir la fe»

■ Mn. Xavier Morlans imparteix amb èxit uns tallers sobre l'anunci explícit de Jesucrist

SOLSONA.— Fruit de la proposta del bisbe Jaume Traserria, uns quaranta alumnes d'arreu del bisbat de Solsona i de totes les edats assisteixen a uns tallers d'anunci explícit de Jesucrist. Les sessions tenen lloc un dissabte al mes al

Seminari de Solsona i acabaran el mes de febrer. S'espera, vist l'èxit, repetir-lo l'any vinent. Els tallers són de pràctica intercalats amb cants i la posada en comú d'experiències viscudes, amb una eucaristia a les tardes. El professor, Mn.

Xavier Morlans, dona classes de Teologia Fonamental a la Facultat de Teologia de Barcelona i de la mateixa assignatura per Internet a càrrec de l'Iscreb, on també té un curs cada dos anys sobre l'anunci explícit de Jesucrist.

—Com és que fa aquest curs?

—Perquè a tot Europa vivim el fenomen de la descristianització, que justament fa uns dies trenta intel·lectuals d'arreu de l'Estat analitzaven a Montserrat convocats per la Fundació Maragall. Durant segles Europa ha estat cristiana. El cristianisme ha amarat les estructures i els costums socials, però això, des del segle XVIII, ha canviat i pràcticament en els darrers vint-i-cinc anys ha caigut tota aquesta carcassa. Aleshores, qui vulgui ser cristià a Europa ho ha de fer per decisió personal. Per tant, en principi, nosaltres, els capellans, cristians i catequistes, estàvem acostumats a alimentar la fe d'una gent que ja la vivia des de petits, tot fent-la més crítica i compromesa amb el món. Però ara ens trobem que hi ha generacions de persones, adolescents, joves i adults que no han sentit parlar de Jesús. Per primera vegada s'ha produït el tall de la transmissió de la fe. La primera generació en què no s'ha transmès la fe de la família massivament ni a l'escola ni a la societat. I ens trobem, per tant, davant d'una situació nova en què la pregunta és: com es genera la primera fe, com es provoca, com es motiva? Davant d'això hi ha persones que segueixen creient, des de la meua interpretació, que la fe naixerà només per testimoni. Era l'esquema que hem viscut vàlid quan la gent tenia referències religioses: veure un company de feina que sempre està a punt, que sempre se sacrifica, pot arribar a produir aquest fenomen cognitiu de creure en Déu, creure en Jesús. Però en un moment en què les referències religioses i cristianes han desaparegut i que hi ha altres referències legítimes i democràtiques, el testimoni amb obres és necessari però no suficient. Arriba un moment

en què hi ha d'haver la paraula. Per això intentem retrobar formes pastorals que integrin el testimoni amb la paraula. D'aquí ve el nom d'«anunci explícit».

—Quins antecedents tenim en aquesta matèria?

—Hi ha la carta pastoral dels bisbes francesos del 1996, *Proposar la fe a la societat*, que ja marca aquesta inflexió, aquesta recerca d'articular el testimoni amb la paraula i, en concret, a Catalunya tenim el Concili Provincial Tarraconense del 1995, que diu que en tota ocasió a la vida de les parròquies s'intenti comunicar Jesucrist com a revelació de Déu amb un llenguatge planer i entenedor. D'altra banda, i directament relacionat amb el curs que fem a Solsona, el bisbe Jaume Traserria, l'agost passat, va escriure la pastoral *Tornar de la part de Déu*, en què d'una manera molt entenedora i planera convida a fer tot el que s'està fent tenint present aquests dos accents: l'anunci explícit de Jesucrist i la proposta de l'adhesió personal a Jesús com a fonament de tot compromís cristià, ja sigui dins l'Església, ja sigui dins la societat. També ens avança la qüestió d'anar preparant els grups de gent que tenen ganes de reaprendre a creure. Aquesta és una oferta específica que encara estem elaborant. També hi va haver unes jornades sacerdotals a Solsona els dies 26 i 27 de juny on el professor Enric Termes, especialista en itineraris de reinserció cristiana, i jo mateix vam debatre aquest diagnòstic amb uns seixanta preve-

res. Ens vam posar d'acord que estem en un moment nou de manca de referències. A moltes cases ja no hi ha el Sant Sopar o el Crist al capçal del llit i, per tant, cal trobar noves formes de dur el missatge. Per aquest motiu, fruit de les Jornades Sacerdotals, es va engegar un taller per a sacerdots que faig jo mateix un cop cada mes, on intentem

—Primerament, partir de les situacions humanes concretes: el desig de felicitat, el desig de justícia, el desig d'amor. Després, constatar com aquest desig té dificultats per ser viscut. D'això, les pàgines dels diaris i les biografies de les persones en van plenes. A continuació, fer notar que es parla des d'una tradició concreta, la tradi-

ció cristiana al costat d'altres, i que és una oferta que va adreçada al centre d'autodeterminació de la persona, tot apel·lant a la seva condició lliure. El moment de l'anunci explícit no és tant una explicació teòrica com comunicar una bona notícia. El cor de l'anunci explícit és presentar i oferir Jesucrist com algú que està viu i vivent. Aleshores, cal convidar la persona a establir un primer contacte

amb aquest Jesús, que és pràcticament iniciar la més elemental pregària, com la típica que va fer Charles de Foucauld: «Jesús, si existeixes, et vull conèixer.» I sempre és constitutiu del primer anunci dir a la persona que, si hi està interessada, hi ha tot un camí d'iniciació cristiana d'adults que s'ofereix a la parròquia de referència. Interessa molt que quedi ben clar que l'anunci explícit de Jesucrist pressuposa el testimoni d'obres i demana, en cas de la recepció positiva per part de l'oient, tot un acompanyament progressiu que és un procés de dos anys que porta per nom itinerari de reinserció cristiana d'adults.

—Cal ser molt valent per manifestar la fe avui dia?

—És un fet que a la feina, quan se sap que una persona és cristiana, hi ha força hostilitat. S'ha anat creant un ambient d'anar contra corrent, com també és anar contra corrent creure en valors com la fidelitat, l'honradesa o la veritat. Per tant, qui vulgui ser cristià ho ha de fer per convicció. Cal cert coratge per compartir la fe com qui comparteix una pel·lícula o un llibre que li agrada o una experiència de vacances.

—Quins són els elements de l'anunci explícit?

Text i fotos: Ramon Estany

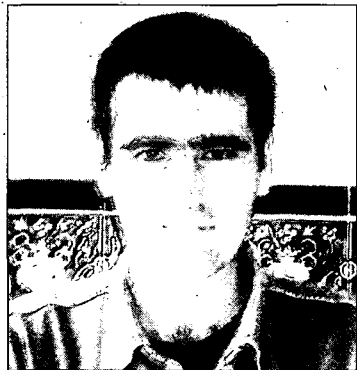
Mn. Morlans, guitarra en mà, durant una sessió.

MN. ANTONI BONET, rector de Súria, troba molt interessant el taller, «tant per la part teòrica que ens dona Mn. Xavier Morlans com per la part pràctica, sobretot a partir d'experiències d'homilies que fem i de xerrades. És una bona forma d'analitzar-les i de millorar-les, ja que això un mateix és difícil que s'ho vegi».

SÍLVIA, de Lleida, participa en aquest curs ja que l'estiu passat va compartir l'experiència del camí de Santiago amb gent d'aquest taller i s'hi van engrescar. Per a ella, aquest curs contribueix a «aprendre a posar en pràctica l'anunci explícit d'una manera més estructurada, alhora que més viva i propera».

LLUÍS, de Puig-reig, es va assabentar d'aquesta oferta de formació durant el camí de Santiago. Està totalment sorprès: «No m'imaginava que això pogués arribar a tenir la dimensió que té. Alhora que escolto com fer l'anunci explícit, me l'estic fent a mi mateix. Els apunts em serveixen a mi.»

A RAMON, de Berga, com a persona vinculada a diverses activitats a la parròquia, li va semblar prou interessant aquest curs. «Per a mi és una crida. Penso que és una ajuda molt gran perquè et posa en contacte amb una colla de vivències i aleshores ets tu mateix qui va fent el camí segons el que vas experimentant i vivint.»

IMMA, de Mollerussa, és coordinadora del curs. Després de fer el curs d'Agents de Pastoral, va decidir implicar-se en aquest taller a fi de trobar respostes al procés de l'anunci explícit. «És com un tresor que descobreixes i tens ganes de dir-ho als altres, i et preguntes com fer-ho, quin és el moment adequat.»

Tarragona

Endavant amb l'agrupació de parròquies

■ Publicat un document amb els criteris i normes i el mapa arxidiocesà

TARRAGONA.—L'arquebisbat de Tarragona ha publicat en català i castellà un document sobre l'agrupació de parròquies amb els criteris i normes i el mapa arxidiocesà, perquè amb la col·laboració de tots contribueixi a una atenció pastoral més gran

de les comunitats parroquials i a un renovat dinamisme evangelitzador. Mons. Lluís Martínez Sistach, arquebisbe metropolità de Tarragona i primat, havent consultat el Consell Presbiteral, el Col·legi d'Arxiprestos i els consells pastorals arxi-

prestals, i comptant amb la col·laboració del Consell Episcopal, ha aprovat aquest document atenent als canvis demogràfics, socials i religiosos de la nostra societat i volent configurar més bé els recursos personals i materials de les parròquies.

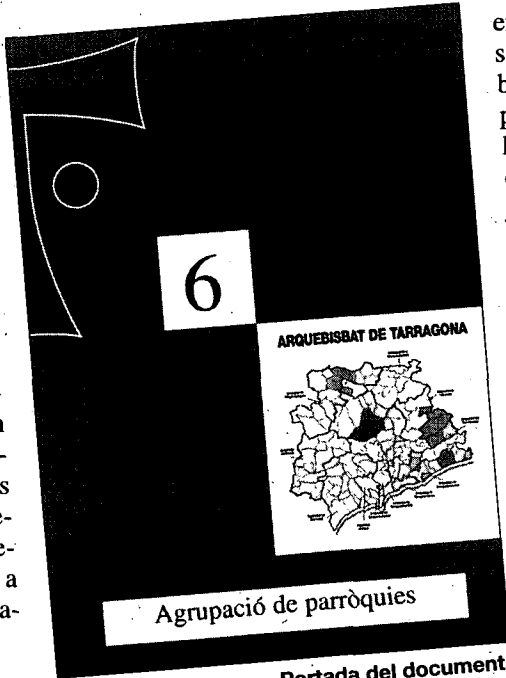
Al llarg dels últims anys, diferents vegades a l'arxidiòcesi s'ha tractat de l'organització parroquial, s'han creat parròquies i se n'han suprimit, però les qüestions que més vegades s'han plantejat són les que fan referència a les parròquies que no poden tenir prevere resident i al conjunt de parròquies encomanades a la cura pastoral d'un sol prevere. Aquest conjunt de parròquies, a l'arquebisbat de Tarragona, s'ha anomenat *demarcació parroquial*. Pel que es pot constatar en altres bisbats que han fet o estan fent aquest mateix procés, aquest conjunt de parròquies es pot configurar o bé com una mena de parròquia única o bé com un conjunt de parròquies encomanades a la cura pastoral d'un sol prevere o solidàriament a diversos preveres, tot conservant, però, cadascuna la seva identitat, d'acord amb la realitat concreta que la configura.

La present proposta s'inclina per la segona opció, amb l'intent que cada parròquia col·labori eficaçment en la pastoral de conjunt i s'ofereixin els millors serveis possibles a cadascun d'aquests nuclis humans. Per això s'ha canviat aquella denominació de *demarcació parroquial* per la d'*agrupació de parròquies*. A més, també cal tenir present que la paraula *demarcació*

és ambigua, perquè d'entrada es podria referir al territori d'una sola parròquia. A l'arquebisbat de Tarragona s'han fet diferents nomenaments de rectors de conjunts de parròquies amb aquests plantejaments i amb aquesta perspectiva. En l'elaboració d'aquests criteris i normes i del mapa s'han tingut molt presents algunes realitats pastorals existents que caldrà tenir també en compte, revisant-ne el que calgui a l'hora de fer-ne l'aplicació.

Una mica d'història del document

Els criteris i normes i el mapa s'han preparat amb la participació de preveres, diaques, religiosos i religioses, laics i laiques en organismes diocesans i arxiprestals de consulta. L'itinerari que s'ha seguit

Portada del document.

legi d'Arxiprestos el 9 de novembre. El Consell Episcopal va estudiar les propostes dels arxiprestos el 19 de desembre del mateix any i els dies 9 i 29 de gener del 2001. A les jornades diocesanes de pastoral de preveres tingudes a la casa d'exercicis de la Selva del Camp els dies 8 i 9

en l'estudi, la consulta i la decisió sobre l'agrupació de parròquies ha estat llarg, ampli i ponderat. Els plantejaments, els criteris, les normes i el mapa d'agrupació de parròquies van començar a ser estudiats pel Consell Episcopal en forma d'esborrany en una reunió del dia 31 d'octubre del 2000, i es va presentar com un «avant-projecte per iniciar el diàleg» al Col·legi d'Arxiprestos el 9 de novembre. El Consell Episcopal va estudiar les propostes dels arxiprestos el 19 de desembre del mateix any i els dies 9 i 29 de gener del 2001. A les jornades diocesanes de pastoral de preveres tingudes a la casa d'exercicis de la Selva del Camp els dies 8 i 9

d'octubre per tal d'estudiar l'aplicació dels directoris de la parròquia i de l'arxiprestat, aprovats pels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense en aplicació del Concili Provincial Tarraconense del 1995, es va manifestar la conveniència de continuar l'estudi d'una possible agrupació de parròquies.

El Consell Episcopal va recollir el suggeriment fet pels preveres, va presentar un projecte al Col·legi d'Arxiprestos el 23 d'octubre del 2001 i en va estudiar les aportacions. L'arquebisbe Lluís va decidir que es consultés tots els arxiprestats, tant els preveres com els consells pastorals arxiprestals. Els arxiprestos van presentar les propostes que van creure convenientes a la reunió del 5 de març del 2002, i el Consell Episcopal les va estudiar i les va presentar a la reunió del Consell Presbiteral del 12 del mateix mes, el qual va fer alguns suggeriments i hi va donar el seu parer favorable. Posteriorment, el Consell Episcopal ha completat l'estudi de totes les aportacions fetes, i finalment, l'arquebisbe ha signat el corresponent decret amb l'esperança que tant el plantejament com les normes i també el mapa d'agrupació de parròquies siguin un bon instrument pastoral per al present i per al futur de la nostra arxidiòcesi. (C.C.)

TORTOSA

Ampliació de la casa d'acollida de Càritas

TORTOSA.—El 15 de novembre es va beneir i inaugurar la nova casa d'acollida de Càritas amb cinc llits. Eren presents en l'acte els voluntaris de Càritas interparroquial; el seu president, Manuel Miralles; simpatitzants i el rector de la parròquia de la catedral, Mn. Salvador Ballester, que va dir una pregària-benedicció.

Aquesta casa, situada al carrer de Cabanes, antiga i estreta com la majoria de les del barri antic de Santa Clara, ha estat cedida per Josep Quinze. En un radi d'uns cinc-cents metres hi funcionen quatre cases més: al carrer de Sant Lluís, 21; a la Pujada de Santa Clara; a la Pujada del Castell, i al Passatge Franquet. Les religioses Filles de la Caritat s'han encarregat des del 1996 de netejar-les i d'adequar-les.

Segons Manuel Miralles, es repetirà i millorarà l'experiència de l'any passat consistent en una casa d'acollida exclusiva-ment per a treballadors temporers en temps

Grup de transeünts a la casa d'acollida de Càritas.

d'hivern, els quals han de pagar cinc euros per sopar i dormir. Miralles també va dir que augmenten les necessitats perquè arriben més immigrants i perquè cal pagar els viatges a les espòses que recullen els marits en permís de la presó.

Tot plegat fa que el servei de Càritas amb les persones sense llar sigui una acció assistencial, d'inserció, preventiva i de transformació de la societat. A Tortosa s'ha aconseguit una mica la inserció, ja que alguns transeünts acaben quedant-s'hi i treballen a Càritas i a altres llocs. (J.B.B.)

Deu anys de l'orgue de Blancafort de la Sénia

LA SÈNIA.—El 14 de novembre es va commemorar el 10è aniversari de l'orgue de Blancafort instal·lat a la parròquia de Sant Bartomeu de la Sénia l'any 1992. Va ser un acte familiar en una hora inusual, les 12.30 h, organitzat pel rector, Mn. Cristóbal Suñé, i amb la col·laboració d'Andreu Martínez, director de la coral Joventuts Unides. Van tocar quatre peces el P. Cassià M. Just, abat emèrit de Montserrat, i el monjo musicòleg Gregori Estrada. En la segona part es van llegir textos del Magisteri vaticà referents a la renovació de la música sacra. Va seguir una pregària dels fidels tot demanant especialment pels monjos contemplatius benedictins i els difunts

des del 1992. A la fi es va cantar el *Teum laudamus*.

En l'acte van assistir capellans amics, representants de la coral i algunes persones sensibilitzades. Cal destacar la presència del fill del constructor de l'orgue, Gabriel Blancafort. En donar les gràcies, Mn. Suñé va llegir el text d'una placa que figura adossada a l'orgue i que diu així: «Aquest orgue de la parròquia de Sant Bartomeu, construït per l'orguener Gabriel Blancafort, de Collbató, ha estat beneït el dia 30 d'agost del 1992, essent el celebrant Mons. Lluís Martínez i Sistach, bisbe de Tortosa, l'organista el P. Gregori Estrada, monjo de Montserrat, i amb la participació de la coral Joventuts Unides. La seva construcció ha estat possible gràcies a l'impuls del rector, Mn. Cristóbal Suñé, i a la il·lusió i col·laboració de tot el poble de la Sénia. Que segueixi alloança de Déu.» (J.B.B.)

El P. Cassià M. Just, a l'orgue, va interpretar unes peces.

Tarragona

Festa de la Mare de Déu del Claustre

■ Un total de 367 alumnes van demanar la pau al món en una eucaristia a la catedral

TARRAGONA.— Un any més, la festivitat de la Mare de Déu del Claustre es va viure a la catedral de Tarragona, envoltada d'actes pietosos, amb la novena preparatòria, la festivitat de la Verge, el diumenge 10 de novembre, i la novena d'acció de gràcies.

Cal destacar l'Eucaristia celebrada el 7 de novembre, en la qual molts escolars tarragonins van demanar la pau al món a la Mare de Déu del Claustre. Hi van assistir un total de 367 alumnes dels col·legis Sant Pau, Sant Domènec de Guzmán, Carmelites, Ensenyança, Aura, La Salle de Tarragona i La Salle de Torreforta, de 6è curs de Primària. La missa va ser presidida per Mons. Josep Martí Aixalà i Mn. Ramon Gallisà, canonge administrador de la capella del Claustre. En l'homilia, Mons. Aixalà va adreçar unes paraules encoratjadores i plenes de contingut als joves participants en l'assemblea. Prèviament a l'Eucaristia, els escolars van fer una visita guiada per la catedral tarragonina i el Museu Diocesà.

Pel que fa al diumenge dia 10, festivitat de la Mare de Déu del Claustre, l'acte central de la diada, a partir de dos quarts de

set de la tarda, a la catedral, va començar amb el rís del Sant Rosari, l'exercici de la novena i la santa missa, presidida per l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Lluís Martínez Sistach, amb la processó pel claustre i l'interior de la catedral, que es va omplir de gom a gom de fidels tarragonins. Posteriorment, hi va haver el devot besamans i el retorn de la imatge a la seva capella.

Coincidint amb la festivitat, va veure la llum el número 8 de *Pedres Vives*, que és la revista anual de la capella de la Mare de Déu del Claustre de Tarragona, pulcrament editada, profusament il·lustrada amb fotografies, i un interessant contingut de la ploma de destacats escriptors i historiadors sobre temes marians i compilacions històriques.

Joan Boronat

Els infants van omplir la catedral tarragonina.

Memòria 2000-2001 de la Delegació diocesana de Missions

TARRAGONA.— La Delegació diocesana de Missions de l'arquebisbat de Tarragona ha editat i distribuït la memòria 2000-2001, que per motius aliens aquest cop ha vist la llum un xic més tard de la data prevista. Com escriu en la presentació l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Lluís Martínez Sistach, «en aquesta memòria hi ha vida, esperit i fidelitat al manament del Senyor d'anar per tot el món anunciant la Bona Nova de Jesús. D'alguna manera, aquesta memòria és el reflex de la realitat evangelitzadora i missionera de tots nosaltres. És, per tant, un do de Déu puix que és Ell qui ens atorga aquest esperit missioner i ens obre als germans que estan lluny de casa».

D'altra banda, també en la presentació, la Delegació diocesana de Missions, que té com a responsable Mn. Josep Pascual, escriu: «Sentint-nos Església missionera de rereguarda, volem dir: gràcies a Déu pels missioners, que són els nostres missioners...; gràcies per l'Evangeli que hem rebut i que ens mou a ser solidaris...; gràcies per moltes parròquies, comunitats, persones que, a més de l'interès, la pregària..., han compartit el que és seu en ajut de l'obra missionera.» Més endavant, l'escriu fa «una súplica al Pare, a fi que ens doni el do de la generositat i, tot obrint les finestres al món, puguem donar vides per a la missió, partint de la pobresa de ser una de les Esglésies diocesanes amb menys missioners i missioneres. I entenem, entre ells, els laics i laiques missioners».

La publicació recull tot un seguit d'activitats que es desenvolupen des dels auspici de la Delegació diocesana de Missions,

com la Jornada del Clergat Nadiu, la Infància Missionera, el Segell Missioner o les visites i trobades amb els missioners per enfortir la comunió eclesial. D'aquesta mena de balanç solidari en cal destacar el suport que moltes persones generoses han donat a la missió de Kampanga, al continent africà, on un prevere diocesà, Mn. Josep Cabayolhi, exerceix la seva tasca missionera. La guerra ha malmès Ruanda i ha destruït molts dels complexos que servien d'aixopluc a moltes activitats. Es tractava de fer un gest per ajudar a construir una sala digna i polivalent, com solen ser moltes de les construccions en terra de missions: espai apte com a església i com a lloc de reunions. Doncs bé, el projecte esmentat es va quantificar en 42.070,85 euros (7 milions de pessetes) i les aportacions a favor de la parròquia de Kampanga han estat de gairebé 66.111,33 euros (11 milions de pessetes).

Les beques són una modalitat d'ajut als seminaristes en països de missió. Cadascuna d'aquestes beques serveix per sufragar les despeses de sis anys de formació de cada seminarista. El total de cada beca fins ara ha estat de 1.803,04 euros (300.000 pessetes). S'ha posat nom a les beques com un testimoni d'admiració, de record i d'agraïment als cristians que s'han significat especialment dins l'Església de Tarragona (en memòria, per exemple, de Mn. Josep M. Rubió), com també a les advocacions marianes més conegudes en el nostre arquebisbat (per exemple, la Mare de Déu del Claustre de Vallbona de les Monges). També hi ha noms que són indicats per un especial desig dels donants. (J.B.)

Riudoms celebra els 300 anys de l'ermita de Sant Antoni

RIUDOMS.— El diumenge 10 de novembre la població de Riudoms (Baix Camp) va viure una diada intensa i devota a redós de la seva ermita dedicada a Sant Antoni, en commemoració del 300è aniversari. La jornada va servir per aplegar, un cop més, els sentiments comuns dels riudomencs envers aquest santuari.

Gràcies als donatius de molts riudomencs devots ha estat possible restaurar l'ermita de Sant Antoni. Alguns dels vilatans recorden amb tristesa el dia que, en plena guerra civil, uns desaprensus van cremar el retaule i les imatges que hi havia als altars de l'ermita. De fet, el dia 10 de novembre va esdevenir una festassa esperada i participada per celebrar la total restauració del santuari.

Les obres per recuperar la bellesa d'aquest lloc de culte s'han perllongat durant uns quants anys i han consistit a renovar la teulada i restaurar l'altar, que data del 1745 i que conserva la part original amb les imatges de sant Antoni Abat i de

sant Antoni de Pàdua i, al mig, sant Jaume, patró de Riudoms. Alguns veïns hi han col·laborat econòmicament i d'altres ho han fet mitjançant la seva prestació personal o professional, tant en la il·luminació com en les estructures que sostenen els llums o bé altres elements ornamentals.

L'arquebisbe de Tarragona, Mons. Lluís Martínez Sistach, va presidir la missa major que es va celebrar al migdia a l'església de Sant Jaume Apòstol de Riudoms per beneir les imatges de sant Julià, de sant Vicenç i de sant Bonifaci, màrtirs dels quals la parròquia del poble guarda relíquies portades pel beat Bonaventura Gran i que cada segon diumenge de maig el poble fidel treu en processó. Aquestes imatges, costejades pels riudomencs, van ser traslladades en processó des de la parròquia i entronitzades a l'ermita de Sant Antoni. Amb motiu de l'efemèride, es van estrenar els nous *Goigs de sant Antoni de Pàdua*, escrits pel gogista Mn. Joan Roig i musicats per Mn. Joan Grifoll. (J.B.)

III Mil·lenni S.C.P.
"El Reducte dels Oficis" de Teresa Graupera
La primera neuleria de Casa Graupera a Barcelona
 Neules, xocolates i torrons d'alta qualitat.
 Alimentació selecta.
 Artesania no alimentària.
 Pintures, escultures, fusta, teixits, etc.

Qui presenti aquest anunci rebrà un obsequi

Zona: Sagrada Família, c/ Padilla, 289-293 - 08025 Barcelona
 Tel. 934 361 327 - Fax 934 554 294 / info@IIImillenni.com

Solidaritat

«Si els pelegrins no vénen a Betlem, nosaltres anirem als pelegrins»

■ Sobhy Makhoul és diaca catòlic del Patriarcat maronita de Jerusalem i fundador de la cooperativa Obres de la Fe

Tot i la dramàtica situació que viu avui Terra Santa, Sobhy Makhoul no perd mai l'esperança. És un home de fe, amb un missatge transparent i lúcida, que tot just acaba d'iniciar una cooperativa de productes de Betlem per tal d'encetar noves formes de subsistència entre els cristians palestins de la zona.

—Quines notícies ens porta de Terra Santa?

—La situació està cada cop pitjor. Aquest mateix matí hi ha hagut un altre atemptat molt fort en un autobús i estem encara dintre d'aquest cercle viciós de la violència. S'està cultivant la violència a Terra Santa, en lloc de ser, com hauria de ser, terra de pau. No només és una irresponsabilitat dels dirigents israelians sinó de tot el món. El més probable és que sols, israelians i palestins, no seran capaços de tornar a relançar el procés de pau. Tot depèn d'Amèrica.

—Davant d'aquest panorama, algun motiu per a l'esperança?

—És clar que sí, sempre tindrem esperança. La darrera cosa a morir serà l'esperança, i encara més per a un cristià. Sempre tindrem l'esperança que aquests nostres germans palestins i israelians canviaran de mentalitat i de cor.

—Com viu un cristià palestí enmig d'aquest conflicte?

—Malament. Jo, com a àrab-palestí cristià, estic mal vist pels meus germans àrabs perquè no accepto els mateixos mètodes de lluita violenta. Jo estic contra els actes suïcides, estic contra la violència. La violència no ens conduirà mai a la pau. Però, per a ells, em converteixo en un traïdor. De la banda dels hebreus, et miren com un àrab i no es refien de tu. Predomina en aquest cas, el judici polític. Així doncs, per part dels israelians no estem bé perquè som

el fonamentalisme musulmà i l'extremisme israelià només la caritat cristiana és una realitat capaç d'aplegar-los amb l'esperança que puguin almenys conviure i no matar-se, testimoniant sobretot el valor del perdó. Com ha dit el Papa, per fer la pau, cal la justícia, i per fer la justícia cal el perdó. I em sap greu dir-ho, però ni els nostres germans musulmans ni els nostres germans jueus tenen el valor del perdó. Nosaltres som l'única possibilitat per poder testimoniar aquest valor.

—A més d'aquest testimoniatge, cal, però, també diàleg.

—El diàleg a Orient Mitjà és un diàleg entre sords. Totes dues parts no estan disposades a renunciar a cap punt del seu projecte. En un veritable diàleg hem d'estar disposats a cedir, hem de donar una cosa a l'altre, és un intercanvi. Aquí no hi ha cap intercanvi i cadascú es queda en la seva posició. Només des del reconeixement de Jesucrist es podrà construir una veritable pau a Terra Santa. Des del punt de vista humà, el perdó és una cosa absurda, però en canvi, a nivell cristià, sabem que només amb la gràcia rebuda de Jesucrist podem perdonar. Sense Jesucrist, és molt difícil que s'arribi a una veritable pau. Potser s'arribarà a una situació d'alto el foc, o de treva, o de no-guerra, però la veritable pau que neix del cor, no pot construir-se si no és així.

—En aquest cas, és molt més difícil del que es podria pensar.

Sobhy Makhoul, convidat per l'ONG CESAL i l'Associació Cultural Charles Péguy, visita aquests dies diverses ciutats de l'Estat espanyol, entre elles Barcelona, on ofereix el seu testimoni de cristià palestí a Terra Santa i convida tothom a solidaritzar-se aquest Nadal amb els germans catòlics de la terra de Jesús.

cristians, a Europa, em sap molt de greu dir-ho, han fracassat també en aquest nivell. Han pensat en tot, han ajudat Palestina amb moltes coses, però s'han oblidat d'això.

Sobhy Makhoul demana la nostra solidaritat amb els germans palestins.

—És aquesta, per vostè, la clau per la pau?

—És el més important. Si hem de buscar una solució a banda de Jesucrist, almenys humanament, hem d'intentar ensenyar la pau als infants. Portem deu anys de procés de pau i ningú no ha donat cap importància a l'educació dels joves.

—Els cristians palestins de Betlem viuen majoritàriament del turisme. Des del 2000, amb la recrudescència del conflicte, el turisme s'ha aturat totalment. Com estan fent front a aquest problema?

—És un problema molt greu perquè el 90% de cristians en territori palestí es troben a la zona de Betlem i en un parell de ciutats més de la mateixa metròpoli. N'hi ha més o menys uns 50.000 a la zona, la majoria dels quals vivia dels serveis turístics: botigues, restaurants, santuaris, hotels, com a guies... Des de setembre del 2000 estan pràcticament tots sense feina. El nostre objectiu ara és intentar ajudar aquesta comunitat a resistir en un context on no hi ha estabilitat ni econòmica ni política. Aquest mateix any unes quaranta famílies han emigrat perquè no han pogut suportar la situació. L'única manera de trobar una alternativa per mantenir-los allà vivint amb dignitat és donar-los feina. No donar diners, perquè això condueix a l'assistencialisme, sinó donar-los feina perquè ells es guanyin la vida amb el seu propi esforç.

—En aquest context s'emmarca la cooperativa Obres de la Fe.

—Obres de la Fe és una resposta a aquesta necessitat. Els artesans fan les obres més difícils, a la resta els hem ensenyat a fer rosaris, i jo i altres amics hem muntat aquesta cooperativa perquè si els pelegrins no vénen a nosaltres, nosaltres anirem a buscar els pelegrins. En aquest sentit és la Companyia de les Obres qui ens ajuda a vendre aquests pessebres i productes de Betlem a l'estranger.

—Quines històries s'amaguen darrere d'aquests pessebres?

—Les famílies a Palestina, especialment les de Betlem, han passat moments dramàtics a la seva vida, especialment durant el setge de la basílica de Betlem, el març i abril d'aquest any. Han estat 38 dies en situació de toc de queda. L'assetjament de la basílica ha tingut conseqüències psicològiques molt greus, sobretot en els infants. Hi ha infants que ja no poden dormir a les nits. Sabeu el que significa dir-li a un infant que ha d'estar tancat a casa tres dies i que ha de tenir por dels soldats que hi ha fora? Fer una vida normal d'infant ja no serà possible per a ell, perquè quin sentiment li pot haver creat això

contra aquell soldat?

—Quin missatge porta un palestí de Terra Santa als seus germans d'Occident?

—Porto un missatge d'esperança perquè la victòria serà sempre de Jesucrist. I quan dic Jesucrist vull dir la victòria de l'home quant a home. Ni el fonamentalisme musulmà ni l'extremisme militar israelià no podran mai portar la pau a Terra Santa. Només el perdó, la caritat i l'acceptar-se l'un a l'altre pot portar la pau. Cal un canvi de cor. Nosaltres portem aquesta esperança als nostres germans cristians d'Occident, però els demanem també que siguin solidaris amb nosaltres. No demanem caritat, demanem solidaritat, i això és un deure moral de tots els cristians arreu del món. Si jo, com a cristià, formo part d'una realitat més gran que és l'Església, i tots hi pertanyem, ells també són responsables de mi. Jo podria marxar a Itàlia o Espanya a resoldre el meu problema particular, però si em quedo a Palestina és per mi i per tots els cristians del món. Els meus germans cristians occidentals ho han d'entendre, això.

—Què podem fer des d'aquí?

—Primer de tot, pregar per la pau. I segon, comprar, comprar i comprar productes de Betlem, que és el primer pas per ajudar la gent a viure amb dignitat. Això és el mínim que es pot fer.

Samuel Gutiérrez

Pessebres de Betlem a la fira de Santa Llúcia

Aquest any podrem comprar a la fira de Santa Llúcia, del 8 al 24 de desembre, pessebres de fusta d'olivera fets artesanalment a la terra on va néixer Jesús. La iniciativa que ha encetat a Espanya l'ONG CESAL i l'entitat cultural Charles Péguy vol esdevenir una plataforma solidària d'ajuda a la cooperativa Obres de la Fe, creada per cristians palestins de Terra Santa per tal de poder fer front a la dramàtica situació econòmica ocasionada per l'aturada total del turisme a la zona. Enguany, comprar un pessebre de Betlem serà la millor manera d'ajudar les 500 famílies catòliques de Palestina.

àrabs, per part dels àrabs, no estem bé perquè som cristians, i el pitjor de tot és que quan parlem al món cristià d'Occident, som extracomunitaris.

—D'on treu les forces per continuar a Terra Santa i no emigrar com comencen a fer ja alguns cristians palestins?

—Els cristians hem de prendre consciència de la importància de la nostra presència allà. La presència cristiana és l'única possibilitat per salvar l'Orient Mitjà. Entre

—Fins ara, molts han pensat que la pau es podia aconseguir a través d'un més gran benestar material. L'estat d'Israel i fins i tot Occident han gastat milers de milions a Palestina en infraestructures, carreteres, obres... però no han fet ni un esforç petitó per construir en el cor de l'home el valor de la pau. No han educat la gent per la pau ni a la pau. Pot haver-hi acords entre polítics, però si no hi ha un treball amb els joves d'educació per la pau, serà tot fals. I els

106.6 FM Barcelonès, Maresme, Vallès Oriental, Vallès Occidental i Baix Llobregat

93.7 FM Alt Penedès, Baix Penedès, Anoia, Bages, Berguedà i Garraf ARQUEBISBAT DE BARCELONA

103.4 FM Gironès, Selva, Alt Empordà, Baix Empordà, Pla de l'Estany i Garrotxa BISBAT DE GIRONA

105.0 FM Ràdio Principat: Alt Urgell, Cerdanya, Noguera, Segarra, Pla d'Urgell i Urgell

107.5 FM Ràdio Principat: Andorra BISBAT D'URGELL

www.radioestel.com

Els teus programes a la web, per escoltar-los quan vulguis

La Marató de TV3, una iniciativa solidària que mobilitza la ciutadania

El proper diumenge 15 de desembre Televisió de Catalunya emetrà l'onzena edició de La Marató de TV3, que enguany estarà dedicada a les malalties inflammatòries cròniques. L'Institut Català del Voluntariat i la Fundació La Marató de TV3 conviden tot hom a participar en aquesta extraordinària iniciativa

Les malalties inflammatòries cròniques formen un grup de malalties molt ampli que tenen unes característiques comunes: provoquen inflamació en alguna part del cos sense causa aparent; tenen un curs crònic, que tot sovint provoca algun tipus d'incapacitat, i poden afectar altres zones de l'organisme. Entre aquestes malalties cal destacar, per la seva gravetat, l'artritis reumatoide, que afecta l'aparell locomotor, i la malaltia de Crohn i la colitis ulcerosa, malalties inflammatòries intestinals que afecten el tracte gastrointestinal i destrueixen progressivament el tub digestiu. Són malalties molt diferents que poden afectar persones de totes les edats. No se'n coneix encara la causa i, ara per ara, són incurables.

Fases d'agudització

L'artritis reumatoide és una malaltia de causa desconeguda en què s'inflamen les articulacions, especialment de les extremitats, i es produeix dolor i dificultat de moviment. En un grau menor, aquesta alteració afecta també altres estructures, com els vasos sanguinis, els ossos i els tendons. Hi ha períodes d'agudització dels símptomes que alternen amb èpoques en què les molèsties minven o desapareixen.

Durant les fases d'agudització, les articulacions afectades es presenten tumefactes, doloroses i calentes. També hi pot haver febre, manca de gana, debilitat i pèrdua de pes. Amb el pas del temps, la inflamació crònica pot deformar les articulacions i impedir-ne el moviment normal.

La malaltia de Crohn és una inflamació també de causa desconeguda que pot afectar qualsevol porció del tub digestiu, des de la boca fins a l'anús i, en especial, tot el gruix de la paret intestinal. Aquest trastorn se sol manifestar abans dels trenta anys i, en general, evoluciona alternant períodes aguts, o brots, amb períodes de normalitat relativa en què la inflamació s'estabilitza o s'atenua. Durant els brots solen aparèixer algunes manifestacions, com ara dolor abdominal, diarrees, febre o pèrdua de pes corporal. En canvi, durant els períodes de normalitat, aquestes manifestacions desapareixen o esdevenen menys intenses.

La colitis ulcerosa constitueix una afecció inflammatòria de l'intestí gros o còlon

solidària i mediàtica. Els diners recaptats gràcies a la col·laboració ciutadana i a la participació d'entitats i empreses (a través del telèfon 905 111 213) es destinaran a la recerca científica per avançar en la prevenció, la diagnòsi, el tractament i la rehabilitació d'aquest conjunt de malalties.

pel mateix». Aquesta associació proporciona informació sobre aquestes malalties, facilita als malalts una segona opinió mèdica i els informa sobre minúsvales i invalideses. També comenta que intenten «que millorin els serveis dirigits als nostres malalts per part de l'administració, ja sigui mitjançant el Departament de Sanitat o el de Benestar Social, entre d'altres».

Pel que fa a la malaltia de Crohn i la colitis ulcerosa, Fina Lladós afirma que «aquestes malalties evolucionen amb períodes de brot i això fa que no puguem saber mai quan ens vindrà aquest brot». «Això comporta —afegeix— que molts malalts se sentin incompresos per part de la societat, atès que, en ser dues malalties desconegudes, la gent no en comprèn ni en coneix la simptomatologia. Hi ha gent que arriba a creure que exagerem la nostra situació, la qual cosa implica que molts d'aquests malalts s'acabin aïllant i que no comuniquin els seus sentiments ni necessitats respecte al seu entorn».

Fina Lladós explica que «actualment s'estima que hi ha 30.000 afectats a Catalunya i uns 120.000 a l'Estat espanyol. Fa uns vint anys eren unes malalties estranyes, però en l'actualitat es comença a sentir-ne parlar cada cop més i, probablement, en un període de deu anys s'arribarà a duplicar el nombre de malalts a Catalunya». Per a més informació: Associació de Malalts de Crohn i Colitis Ulcerosa de Catalunya, Hotel d'Entitats de la Pau, c/ Pere Vergés, 1, porta 9, despatx 3 - 08020 Barcelona, tel. 933 142 062, a/e: accucat@teleline.es

Cartell de l'edició d'enguany de La Marató de TV3.

de la qual es desconeix la causa. De la mateixa manera que en la malaltia de Crohn, en aquest trastorn s'alternen els períodes aguts caracteritzats per simptomatologia amb els períodes de normalitat relativa. Les manifestacions més freqüents d'aquesta condició clínica són la diarrea, l'hemorràgia rectal i febre. La colitis ulcerosa pot originar una gran quantitat de complicacions. Es presenta sobretot entre els vint i els quaranta anys, per bé que pot fer-ho en qualsevol moment de la vida. La incidència és superior en les dones que en els homes.

Fomentar l'autoajuda

Segons Fina Lladós, presidenta de l'Associació de Malalts de Crohn i Colitis Ulcerosa de Catalunya, un dels principals objectius d'aquesta entitat «és l'autoajuda, perquè sabem que ningú no pot comprendre més bé un malalt com una altra persona que està malalta o que ha passat

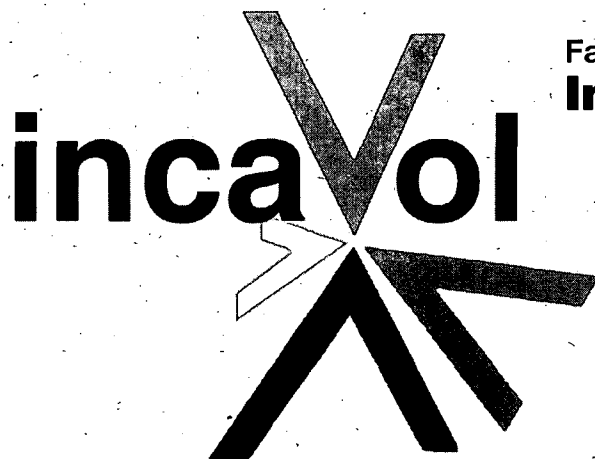
Miquel Àngel Codina

La Marató es fa possible, entre d'altres coses, gràcies a la participació desinteressada i altruista de més de 2.500 voluntaris. Es convoquen mitjançant una crida que adreça l'INCAVOL a les diferents associacions de voluntariat d'arreu de Catalunya, de diferents àmbits d'actuació (social, mediambiental, cultural...). D'entre tots aquests voluntaris cal destacar els que, durant tot l'any, realitzen tasques organitzatives, d'acompanyament o lúdiques en associacions que treballen en l'àmbit de les malalties inflammatòries cròniques.

Les més de 300 associacions que hi participen inscriuen els seus voluntaris a les diferents tasques que cal dur a terme per fer possible aquest esdeveniment: telefonistes, caps de taula, suport al servei d'àpats, suport al servei d'ordre, suport a protocol, validació i verificació de dades... Un cop feta la distribució, l'INCAVOL imparteix la formació. Convoça tots els voluntaris en diferents sessions per tal de donar els coneixement bàsics i aquelles instruccions que seran d'utilitat per, entre tots i totes, aconseguir que el dia de La Marató sigui tot un èxit.

Dóna Suport
al voluntariat
a través del món associatiu

Fomenta la Formació
dels voluntaris

Facilita Informació

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar i Família
Institut Català del Voluntariat

Més informació
012 atenció ciutadana

Salut i dietes

malalties reumàtiques (I)

L'àcid úric i la gota

La gota és una malaltia produïda per l'acumulació de cristalls d'àcid úric en les articulacions, els ossos, la pell i el ronyó, a causa d'una elevació mantinguda de la quantitat d'àcid úric que circula per la sang. Popularment la gota es refereix tan sols als símptomes articulars, sobretot els localitzats al dit gros del peu, tot i que també poden tenir lloc còlics nefrítics i dipòsits sota la pell (anomenats tofus).

El dipòsit d'àcid úric es produeix a causa d'un augment dels nivells d'aquest a la sang a conseqüència d'un augment de producció o a una disminució de l'eliminació. La producció d'àcid úric és tan sols en un 30% motivada per la dieta i en un 70% causada pel metabolisme intern. L'eliminació es produeix en un 70% pel ronyó i el 30% restant a través de l'intestí. Encara que l'augment d'àcid úric a la sang és necessari perquè es produeixi la gota, només una de cada cinc persones amb hiperuricèmia, i per motius que no es coneixen completament, acabarà patint crisi de gota. És freqüent que diferents membres d'una mateixa família n'estiguin afectats. La hiperuricèmia és pròpia d'homes de mitjana edat i és summament rara en dones premenopàusiques.

Origen de l'àcid úric

Les cèl·lules dels éssers vius es renovent constantment. El nucli cel·lular està format, entre altres, per les anomenades «purines». La destrucció de les purines produeix l'àcid úric i el seu únic destí és ser eliminat, principalment pel ronyó.

Aquest és l'origen del 70% de l'àcid úric de la sang. El 30% restant és el format a partir de les purines que procedeixen de la ingestió. L'àcid úric no és tòxic per a l'ésser humà, però és molt poc soluble. Els animals són capaços de convertir-lo en una altra substància fàcilment eliminable. Aquest és el motiu pel qual la gota és una malaltia exclusiva dels humans. L'àcid úric circula dissolt a la sang en una quantitat molt propera al límit en què pot deixar de ser soluble i cristal·litzar. Quan n'augmenta la quantitat, part d'ell cristal·litza en diferents teixits de l'organisme.

Procés d'un malalt de gota

La gota és una malaltia crònica que presenta quadres aguts. S'inicia amb una elevació de l'àcid úric sense cap molèstia durant més de deu anys. No sempre produeix la malaltia. La gota aguda és la forma d'inici més comuna i consisteix en l'aparició brusca, sovint durant la nit, de dolor intens i d'inflamació en una única articulació, generalment el peu (dit gros, empenya del peu), el turmell i amb menys freqüència el genoll. Al començament, els atacs cedeixen de tres a set dies i l'atac següent pot tenir lloc en mesos, anys o no repetir-se mai més. Després d'un atac, els pacients queden sense símptomes, però si es repeteixen, el temps entre ells és menor i queden molèsties residuals tot i que la inflamació hagi desaparegut. Si els atacs es repeteixen, anys més tard apareixen els tofus, que són dipòsits d'àcid úric que

poden ser visibles en orelles, colzes, dits o tendons. En aquest període els atacs poden afectar qualsevol articulació o diverses alhora, duren més temps i es poden produir deformacions articulars per des-

Beure aigua prevé la formació de pedres renals en les persones amb gota.

trucció de l'os, a causa de tofus que es localitzen en el seu interior. Aquesta fase no apareix mai si el pacient està correctament tractat.

Els atacs de gota es poden produir per petits traumatismes, per la presa d'alguns fàrmacs, per infeccions respiratòries o del cor, després d'intervencions quirúrgiques, sense causa aparent, per excés en el menjar, begudes alcohòliques i la cervesa (fins i tot la cervesa sense alcohol).

Els atacs de gota, que són dolorosos, produeixen una urgència mèdica i es tracten amb colxicina, antiinflamatoris o tots dos alhora. La colxicina pot produir diarrea abans del seu efecte beneficiós i els antiinflamatoris, molèsties d'estómac després de diversos dies d'ús.

Un cop controlada l'artritis aguda cal buscar la causa de la hiperuricèmia. Cal tractar la hiperuricèmia amb fàrmacs i recomanar al pacient una dieta adient per

reduir la ingestió de productes que eleven l'àcid úric.

Recomanacions dietètiques

La dieta tan sols influeix en el 25% dels nivells d'àcid úric, per la qual cosa la dieta rigorosa només baixa lleugerament els nivells d'àcid úric i per això la seva importància és relativa.

La restricció més efectiva seria evitar caça, fetge (de vedella i de xai), pedrers, ronyons, cervells, carn roja i salses de carn, embotits i, pel que fa al peix, evitar anxoves, arengades, sardines, musclos i petxines de pelegrí, i el marisc. És fonamental l'abstència absoluta d'alcohol i de tot tipus de cerveses, ja que produeixen quantitats importants d'àcid úric. Tampoc no és beneficiós el dejuni complet o les dietes amb ràpida pèrdua de pes. Cal tenir certa moderació amb el pa integral, segó de blat, farina de civada, xampinyons, coliflor,

espàrrecs, espinacs, pèsols, tomàquets i no superar els tres ous per setmana.

Cal prendre entre dos i tres litres d'aigua cada dia, llevat de contraindicació per una altra malaltia associada (hipertensió, cardiopatia), per augmentar la producció d'orina i eliminar així la més gran quantitat possible d'urats i evitar la formació de pedres renals d'àcid úric. No importa que l'aigua sigui una mica alcalina (per exemple, amb gas, tot i que no es prengui tota així) perquè ajuda a alcalinitzar l'orina i dissol més bé els urats. Si la persona sua molt, per esforç o per febre, ha de prendre encara més aigua, atès que en perdrà molta en l'exercici i la possibilitat que l'àcid úric es concentri és més gran.

María José Camps

Amb l'assessorament mèdic del Dr. Ferran Tognetta (22324fta@comb.es)

Per Francesc Gamissans

Dret a la vida per a tots

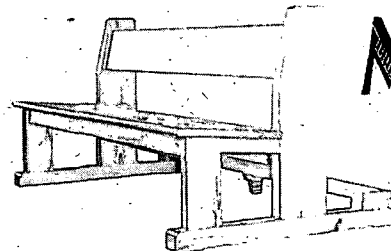
La guerra i el terrorisme internacional segueixen la vida a milers i milers de persones de la població civil. També s'atempta contra la vida en casos més discutits i puntuals. Així, per exemple, mentre uns governs aproven la llei de l'avortament, altres mantenen encara la pena de mort.

L'Església catòlica defensa la vida de tot ésser humà, sigui quin sigui l'estadi en què es troba. A l'Església hi ha institucions que malden tant per la protecció d'un embrió no volgut, com per l'ajut a la seva mare. És el cas de noies solteres que han quedat embarassades i no es veuen amb cor, o no se senten capaces, de tenir cura del filllet que han engendrat. No es pot dir que elles soles tenen la paraula i han de decidir, perquè soles no han concebut el fill.

En aquest cas, l'adopció legal pot ser una solució, no ideal, però acceptable, tant per a la mare angoixada que no vol el fill, com per al nadó que té dret de venir al món, com tothom, i ser estimat.

Una institució eclesial a Barcelona és la Fundació Pro Vida de Catalunya que acull les mares amb problemes, sense distinció d'edat, cultura, raça, llengua i religió. Assigna el seguiment de cada cas a una persona responsable que li fa costat, disposa d'un equip de metges i psiquiatres i d'un fons econòmic per a ajudes puntuals. També, si cal, tramita l'adopció legal.

Crec que els valors de la vida, de la llibertat i de l'estimació han d'estar també al servei d'aquells nadons que no poden reclamar-los perquè encara no han nascut. Així mateix, cal el respecte i l'acolliment a aquelles mares angoixades que un dia —no elles soles— engendraren un fill contra la seva voluntat. Dit d'una altra manera: salvem tots els nadons, i no condemnem cap mare del món. Per a més informació: Fundació Pro Vida de Catalunya, c/ Bonaplata, 42, 1r - 08034 Barcelona, tel. 932 047 111.

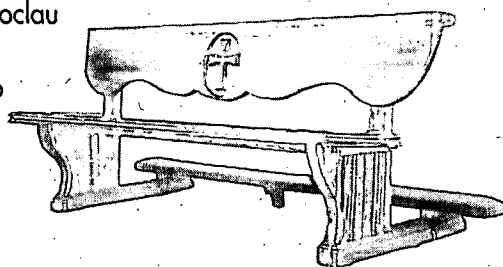

MATARRRANZ

**Especialistes en
tota mena de
mobiliari religiós**

- Bancs per a esglésies
- Mobles de sagristia
- Protecció total de la fusta per autoclau
- Acabat inigualable
- Projectes, fabricació i restauració
- Pressupostos sense compromís

Ctra. de Segòvia, s/n
40350 Escalona del Prado (Segòvia)
Tel. 921 570 794 - Fax 921 577 046

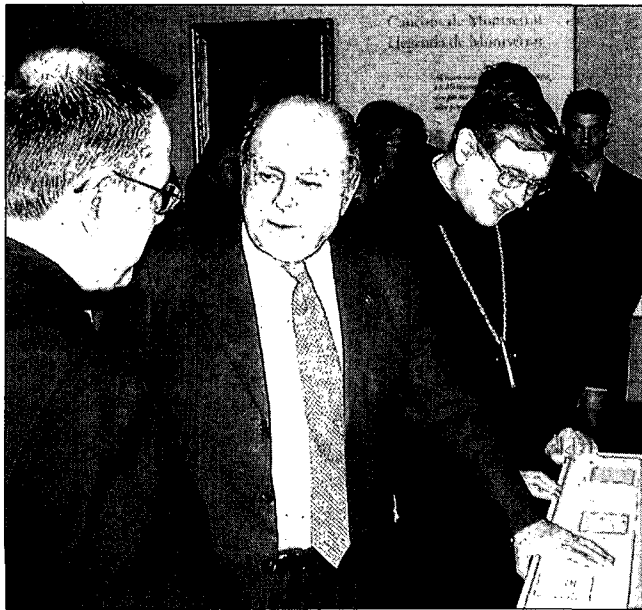

cultura

Homenatge de Montserrat a Verdaguer

■ El P. Josep M. Soler afirma que un dels objectius de Verdaguer era «desvetllar les arrels cristianes de la societat moderna»

MONTSERRAT.—El diumenge 24 de novembre, l'abadia de Montserrat va retre homenatge a Mn. Jacint Verdaguer, coincidint amb el centenari de la seva mort. Aquesta jornada verdagueriana a Montserrat es va iniciar amb la missa conventual del monestir, a les 11.00, presidida pel P. Josep M. Soler, abat de Montserrat.

Jordi Pujol i el P. Josep M. Soler van inaugurar l'exposició.

«Avui Montserrat vol agrair a Déu el do del sacerdot poeta», va dir l'abat de Montserrat en la seva homilia. I va comentar el següent: «Tota la vida, si més no des de la seva edat adulta, va ser un devot profund de la Mare de Déu de Montserrat. A ella atribuïa el seu ser poeta: "de Montserrat la Moreneta un dia / me dava un llaut d'or", escriu. I d'ella es considera "son pobre trovador". Més enllà de la simbologia rica, de pàtria i d'Església, que troba en la nostra muntanya, la Verge "Morena de la serra" és el nucli de la seva profunda devoció mariana. Aquí, en aquesta basílica, i en l'acolliment amical dels monjos, s'hi troba com a casa en les seves diverses estades.»

El P. Josep M. Soler va afirmar que «si a Montserrat havia assolit la seva celebritat com a poeta i era reconegut pels entesos, les cançons sobre Montserrat i les poesies de tipus religiós, ben aviat musicades, el van fer famosos entre el poble senzill. Encara avui, el cant del *Virolai* montserratí, veu del poeta feta veu del poble, el fa present cada dia en aquest

santuari i en difon la pregària». Així mateix, l'abat també va subratllar que «més sacerdot encara que poeta, volia desvetllar les arrels cristianes de la societat moderna que al seu temps s'anava formant. Volia fer prendre consciència dels valors profunds que el nostre poble tenia provinents de l'Evangeli.»

Posteriorment va tenir lloc, també a la basílica de Santa Maria, una breu xerrada sobre la relació entre Verdaguer i Montserrat, a càrrec del P. Xavier Altés, monjo de Montserrat, i un recital de poesies de l'il·lustre sacerdot i poeta, a càrrec dels rapsodes Jaume Rocosa i Carme Catà, que es van intercalar amb poemes de Jacint Verdaguer cantats per l'Escolania. Les poesies van ser els següents: *Qui en fou lo serrador*, *Mayvos he vingut a veure*, *L'emigrant*, *Cançó dels segadors*, *Cançó del pelegrí* i *A la Verge*; i els cants de l'Escolania: *Cançó de Maig*, *Rosa Vera*, *Entre Lliris*, *Cançó de la Moreneta* i el *Virolai*.

«Verdaguer i Montserrat», exposició al Museu de Montserrat

A les 13.00 va acabar l'acte a la basílica i, tot seguit, l'abat de Montserrat, acompanyat pel president de la Generalitat, Jordi Pujol, i pel conseller de Cultura, Jordi Vilajoana, van inaugurar una exposició al Museu de Montserrat sobre *Verdaguer i Montserrat*, que es podrà visitar fins al juny del 2003. En aquesta mostra es presenten les primeres edicions de l'obra poètica de Jacint Verdaguer —juntament amb cartes, fulls volants i altres docu-

ments—, tot recreant l'ambient del segle XIX que va trobar en les seves estades a Montserrat. En l'espai del museu habilitat per a aquesta exposició el visitant pot trobar vestits de la Mare de Déu, casulles de l'època, una llàntia votiva, un sagrari i altres peces, a més de poemes de Verdaguer interpretats per l'Escolania.

Verdaguer és un dels creadors del Montserrat modern. El 1880, el seu cicle poètic montserratí, del qual forma part el *Virolai*, va contribuir decisivament a coronar, amb el cim de la popularitat,

aquell encimbellament literari que el poeta havia aconseguit el 1877 amb *L'Atlàntida* i que revalidaria el 1886 amb *Canigó*. Montserrat va ser sempre per a Mn. Cinto un referent ideològic i espiritual. Per això, el desenllaç de la seva tragèdia existencial, i, especialment, la recuperació de les llicències sacerdotals, el 1898, el sacerdot i poeta els va considerar un favor de la Mare de Déu de Montserrat, tal com ho expressaria en el poema-endraça del seu llibre *Montserrat. Llegendari, cançons, odes*. (C.C.)

OPINIÓ

Evocació del Dr. Josep Espriu

El Dr. Josep Espriu i Castelló ens ha deixat, però el seu record perdurará entre nosaltres. Les seves virtuts personals, científiques i humanes continuaran presents entre els seus amics, col·laboradors i companys en l'art difícil de la medicina. Just acabada la carrera, el 1942, el Dr. Espriu es va inscriure al Col·legi de Metges de Barcelona per començar l'exercici de la professió en el camp de la Medicina General i ben aviat es va convertir en un reconegut *metge de capçalera*. Era precisament aquest títol, entre els molts que amb el temps va aconseguir, el que li era més plaent. La seva vocació, el seu saber mèdic i la seva cura amant, no solament prop dels malalts, sinó dels familiars d'aquests, li van donar justa reconeixença. Durant deu anys, amb moto i acompanyat de la infermera que seria després la seva esposa, recorria els carrers de Barcelona fent visites, a voltes fins a altes hores de la nit.

D'aquesta dedicació va sorgir el seu interès i preocupació per la problemàtica de l'exercici de la medicina en aquells anys en dos aspectes importants: la situació precària dels metges a sou en les entitats mercantils dedicades a l'explotació lucrativa de la medicina i la desigualtat en la pràctica de l'assistència mèdica, que discriminava rics i pobres en el manteniment d'un bé essencial com és la salut. D'aquesta preocupació va sorgir la idea del cooperativisme sanitari integral, que va estudiar, aplicar i propagar durant la resta de la seva vida. Per això li va caldre crear societats entrelaçades i cooperatives que li van permetre realitzar el que ell deia les seves «utopies». Quantes persones s'han beneficiat de l'empenta del Dr. Espriu sense saber-ho!

Amb un treball constant i abnegat ha aconseguit ser el pioner del cooperativisme sanitari integral que, a través de la Fundació Espriu (amb publicacions, articles i conferències i la participació en congressos i reunions), ha expandit la concepció sanitària espriuana a Espanya i a l'estranger, des de Moscou fins a Tòquio, passant per Varsòvia, Tel-Aviv, Brasília o Berlín. La tasca esforçada del Dr. Espriu ha estat reconeguda i honorada per moltes entitats i la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona el va acollir com a acadèmic numerari el 10 d'abril del 1994. Com el seu germà Salvador, havia nascut a Santa Coloma de Farners, ciutat que el 1991 el va nomenar Fill Predilecte, com anteriorment havia distingit el poeta.

La sòlida vocació del Dr. Espriu anava acompanyada també de les qualitats d'un excel·lent escriptor sobre temes mèdics que va divulgar a les pàgines del setmanari *Destinó* amb articles setmanals sota la rúbrica «*El consejo del doctor*», que signava amb el pseudònim Cianófilo, una selecció dels quals van ser publicats en forma de llibre, amb pròleg del Dr. A. Pedro Pons. En la mateixa setmana de la seva mort, un articulista, entre altres expressions poc atinades, bromejava amb l'esmentat pseudònim, ignorant que el nostre doctor, admirador de Ramon y Cajal, es referia, com ell mateix va explicar, a «les cèl·lules cianòtiques».

El Dr. Espriu es manifestava sempre serè, reposat, reflexiu, però no exempt d'ironia i bon humor; sempre atent i respectuós. El treball l'absorbia però sabia trobar temps per a l'amistat, que era un dels seus atractius humans. Va morir a l'hora esperada, el 12 d'octubre passat, tot dient-nos com en el poema de Salvador Espriu que figura en el recordatori:

*I m'encamino en solitud cap a la font llunyana,
a les prades altes de la serenor del somni,
i s'obrirà lentament, per acollir-me
el clos indret on jo seré sempre
amb la meua pau.*

Josep M. Mas i Solench

RESIDÈNCIA GERIÀTRICA BON VIURE

Som a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala de repòs, servei mèdic, sanitari i humà. Estades per sempre, i per a convalescències. Poques places.

Tel. 934 274 453

PUJOLS JOIERS, els artesans de l'or

Medalles religioses, rellotgeria. Gran varietat de dissenys. Taller propi. Reparacions.

Visiti'ns al carrer Hospital, 29, de Barcelona, al costat de les Rambles. Tel. 933 182 284.

Concert solidari en benefici de les persones amb discapacitat psíquica

BARCELONA.— El proper 10 de desembre tindrà lloc, a les 21.15, a l'església del monestir de Pedralbes de Barcelona, un concert de Nadal a benefici de la Fundació Catalana Privada de Llars Residencials, una entitat que treballa per millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitat psíquica. Construir una llar residencial per a aquest col·lectiu és l'objectiu primordial d'aquesta fundació. Per fer realitat aquest projecte calen recursos. El programa del concert, que anirà a càrrec de la Coral Sant Jordi i sota la direcció de Lluís Vila Casañas, inclourà obres, entre altres, de Mendelssohn, Bach, Brudieu i Verdguer. Per a més informació: Fundació Catalana Privada de Llars Residencials, c/ Fontanella, 11, 1r 1a - 08010 Barcelona; tel. 933 178 785 i fax 933 175 060. (C.C.)

L'«Oda a Verdguer» es va interpretar a la catedral de Tarragona

TARRAGONA.— Amb motiu del centenari de la mort de Jacint Verdguer, es va celebrar el divendres 15 de novembre, a la catedral de Tarragona, un concert commemoratiu. S'hi va interpretar, entre altres peces musicals, l'*Oda a Verdguer*, de Salvador Brotons, en-

carregada en el seu dia per l'Ajuntament de Vic a aquest compositor català en homenatge a l'insigne poeta. Aquesta magna composició va ser estrenada el mes de març a Vic i portada posteriorment a l'Auditori de Barcelona.

Pel que fa a la presentació de l'*Oda a Verdguer* a Tarragona, cal dir que la catedral presentava un aspecte magnífic, plena de públic per assistir a un dels concerts més importants de la temporada, tal com va ser qualificat. Sota la direcció del mestre Lluís Vila, a l'altar major del temple es van reunir les corals Sant Jordi, Montserrat, Cabirol, Xicalla, Canigó i Nens de l'Escola

El concert va ser tot un èxit.

Posteriorment, l'Orquestra de Cambra de Vic va oferir la *Inacabada*, de Schubert. La segona part del repertori va ser totalment dedicada a l'*Oda a Verdguer*, de Salvador Brotons, que hi va ser present, al costat de l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Lluís Martínez Sistach. En la composició, aquest gran mestre

de Música de Vic. Més d'un centenar de veus per a un concert que, en la vessant musical, va comptar amb la participació de l'Orquestra de Cambra de Vic, sota la direcció de Jordi Mora.

El concert es va obrir amb una sèrie de cançons basades en la poesia de Verdguer com *De puig en puig*, musicada per Baulcells; *La mort de l'escolà* i *El noi de la mare*, de Niolcau; *Rosa de Jericó*, del mestre Oltra, per acabar amb *L'Emigrant*, de Vives, una interpretació que va constituir un dels moments més vibrants del concert.

de la música catalana actual fa referència als temes més recurrents de Verdguer com l'amor a la pàtria, la natura i l'exaltació de les figures de la Mare de Déu i de Jesús, el dolor per la vida o la defensa de la llengua catalana. Es tracta d'una peça rica en matisos musicals, amb una estructura clàssica que enllaça els quadres amb plena naturalitat, cosa que va comportar un resultat final força reeixit. Els forts aplaudiments del públic van segellar una singular vetllada musical.

Joan Boronat

«Norma» al Liceu

BARCELONA.— Durant els mesos de desembre i gener tindrà lloc al Gran Teatre del Liceu la representació de l'òpera *Norma*. És una tragèdia lírica en dos actes, amb música de Vincenzo Bellini i llibret de Felice Romani d'Alexandre Somet. Va ser estrenada el 1831 al Teatro alla Scala de Milà. *Norma*, amb una grandesa trágica indiscutible, encarna la Gàl·lia conquerida que es resisteix a romanitzar-se.

L'ocupació romana comporta la pèrdua de la identitat. En aquesta situació, com al poble d'Israel a l'exili, les fortes creences esdevenen l'única via per no perdre la identitat. L'11 de desembre, a les 19.30, a la Sala del Cor del Gran Teatre del Liceu, tindrà lloc una conferència sobre *Norma*, organitzada per Amics del Liceu.

Alfons Miralles

Any Gaudí

Què s'ha dit sobre Gaudí

32 Cardó

«Gaudí, el pobre voluntari, és collit enmig del carrer per gent desconegut, i com a desconegut, com a anònim, gairebé com a captaire, és asilat a l'hospital de la Santa Creu, entre la multitud anònima dels llatzerats.

»Abans rebíem, pels seus grans ulls d'infant meravellat i per les seves paraules de llibertat angèlica, una tènue llusor del seu esperit. Però ara la mort ens l'ha fet presentísim. Ara, aquells ulls que miraven en amplitud i en profunditat ens han revelat tot d'una la grandesa d'aquella ànima feta a la mida dels sants. I la seva lliçó de virtut no ens pot ser més oportuna.

»I la lliçó que ens diu Gaudí, evangèlicament traspassat, és la lliçó de la modèstia, de la castedat, de la pobresa.»

(Carles Cardó, *La Veu de Catalunya*, 11 de juny de 1926).

Intel·lectual atent a les realitats socials de l'Església catòlica de la seva època, Carles Cardó i Sanjuan (1884-1959) va ser autor de nombrosos llibres, entre ells *Història espiritual de les Espanyes*.

Josep M. Tarragona
(www.e-cristians.net/gaudi)

LA PREGUNTA DE LA SETMANA

De quin color eren els ulls d'Antoni Gaudí?

- Envieu les respostes a Catalunya Cristiana. Concurs Antoni Gaudí. C/ Comtes de Bell-lloc, 67, 4t - 08014 Barcelona; o per correu electrònic (redaccio@catcrist.com), indicant Concurs Gaudí.
- Cal que indiqueu el vostre nom i cognoms, adreça i telèfon.

LES RECEPTES DE

JOAN
Villaró

Una barreja d'aromes

Una barreja d'aromes i de fums procedents de les diferents marmites que coïen lentament diversos ingredients m'inundaven el nas. Feia ben pocs dies que jo m'iniciava en l'ofici de cuiner. Era molt jove i estava obert a totes les influències, prest a aprendre. Les dues, tres, quatre i fins a vint cassoles de diferents mides semblaven com un extens jardí amb multitud de plantes i flors, però en aquest cas, en lloc de flors, la varietat era d'olles i les olors eren de menjars saborosos.

ESCOLA DE CUINA JOAN VILLARÓ

c/ Emili Botey, 5, local 2 - 08400 Granollers

Tots els interessats a adquirir el seu llibre *Aprèn amb mi* truqueu al tel. 938 793 402.

Col·lecció de les obres completes d'Edith Stein

MADRID.— Les editorials El Carmen, Espiritualidad i Monte Carmelo van presentar el 13 de novembre passat, a Madrid, el primer dels cinc llibres que constituiran la col·lecció de les obres completes de santa Teresa Benedicta de la Creu, Edith Stein.

La col·lecció, dirigida per Julen Urkiza i Francisco Javier Sancho, dos dels més grans estudiosos d'aquesta santa carmelita i copatrona d'Europa, reflecteix els diversos aspectes de l'obra religiosa i filosòfica d'Edith Stein. Les seves cartes, les seves autobiografies i els seus escrits filosòfics, antropològics, pedagògics i espirituals són la combinació perfecta per conèixer aquesta jove inquieta que va deixar el judaisme per convertir-se en seguidora de santa Teresa de Jesús.

Sancho la va definir com «una dona

universitària a la recerca de la veritat, amb la necessitat constant de descobrir el perquè de la nostra vida». I és que el 1911 es va matricular a la universitat per estudiar psicologia, filosofia, història i germanística. No obstant això, segons Sancho, ella «necessitava més». No li interessava la teoria, sinó la pràctica, com va dir Urkiza, «per servir a la humanitat», sense oblidar mai les seves arrels jueves.

De moment, el primer volum recull més de 670 cartes escrites per Edith Stein, 263 adreçades a ella i 60 amb referències a la seva persona i a la seva filosofia, a més dels seus textos autobiogràfics. Els quatre volums restants arribaran a les llibreries a finals del 2004.

Marçal Sarrats Ferrés

Premi Josep M. Batista i Roca 2002

BARCELONA.— El 8 de novembre passat es va celebrar, a l'hotel Plaza de Barcelona, l'acte de lliurament del premi Josep M. Batista i Roca 2002, atorgat a deu catalans i catalanòfils residents a l'estranger. Va ser presidit per Andreu Mas-Colell, conseller d'Universitats, Investigació i Societat de la Informació. El premi

Josep Maria Batista i Roca és un guardó, instituit i convocat per l'Institut de Projectió Exterior de la Cultura Catalana (IPECC), que reconeix la tasca que es porta a terme per mantenir la presència catalana al món i augmentar el coneixement de la cultura catalana a l'estranger. (C.C.)

Exposició benèfica de pintura

BARCELONA.— Del 29 de novembre al 1 de desembre va tenir lloc al Centre Sant Francesc (c/ Elisa, 23 - Barcelona, tel. 934 172 508) una exposició benèfica de pintura. La recaptació de la venda dels quadres anirà destinada al casal Sant Pau del Camp, ubicat al barri barceloní del Raval. Disset pintors han donat quadres per aquesta bona causa. (C.C.)

Potenciar l'ètica en l'àmbit professional

BARCELONA.— Els dies 21 i 28 de novembre es va celebrar el seminari *El tractament informatiu de les tragèdies personals*, organitzat per Ethos Ramon Llull, a la Facultat de Ciències de la Informació Blanquerna (c/ Valldonzella, 23 -

Barcelona). Ethos Ramon Llull és un òrgan de la Universitat Ramon Llull que pretén ser un punt de referència social i acadèmic multidisciplinari de l'URL per difondre i potenciar els valors ètics en l'àmbit professional. (C.C.)

Reflexió

Senyals d'estar en gràcia

A les persones grans o aquelles que pateixen una greu malaltia, el pensament de la mort els pot provocar certa por o malestar. A elles van adreçats aquests «senyals d'estar en gràcia».

- «Sabem que estem en gràcia de Déu si estimem els nostres germans» (1 Jn, 4).
- Tenir una gran confiança en la salvació personal. «Estic convençut, Déu meu, que vetlleu sobre tots els qui en Vós esperen i que no pot faltar res a qui de Vós espera totes les coses que he resolt viure d'ara endavant sense cap cura tot desacaratant en Vós totes les meves inquietuds» (sant Claudi de la Colombière, s.i.).
- «Si hem perdonat de cor tots el qui ens han ofès, podem esperar confiadament que també Déu ens haurà perdonat a nosaltres» (P. José M. Bover, s.i.: *El Evangelio de Jesucristo*, pàg. 213).
- Llençar els nostres pecats al foc del Cor de Jesús. «Moro tranquil, perquè encara que he estat gran pecador, tots els meus pecats i negligències els he llençat a la foguera de l'Amor Infinit del Cor de Jesús i confio que la seva bondat i misericòrdia infinita m'ho perdonarà tot» (beat Joan XXIII).
- La pràctica dels nou primers divendres de mes. «Prometo en l'excés de la misericòrdia del meu Cor que el seu amor totpoderós concedirà a tots els qui combreguin nou primers divendres de mes seguits, la gràcia de la penitència final. No moriran en desgràcia meua, ni sense rebre els sagraments, el meu Cor serà el seu refugi segur en aquella darrera hora» (El cor de Jesús a santa Margarida M. d'Alacoque).
- Exemple de l'Església en la seva litúrgia. «Déu omnipotent i etern: la vostra pietat és tan gran que sobrepassa els mèrits i els desitjos dels qui us supliquen, per la vostra misericòrdia perdoneu-nos les culpes que tem la nostra consciència» (Pregària col·lecta del diumenge 27 de durant l'any).
- Repetir la jaculatòria següent al Sagrat Cor: «Oh, Jesús, en el vostre cor ple d'amor poso la meua confiança, perquè tot ho temo de la meua fragilitat, però tot ho espero de la vostra voluntat.»
- Dir «Jesús, jo confio en Vós.» Paraules que el mateix Jesús va dictar a santa Faustina Kowalska per al quadre que li va manar pintar. «Prometo que l'ànima que veneri aquesta imatge no es perdrà.»

J. Tilló, s.i.

FILATÈLIA

per Enric Graupera

Sant Ambrosi

El 1997 Itàlia va commemorar el XVI centenari de la mort de sant Ambrosi, bisbe de Milà, amb aquest segell, en què es poden veure dues escenes de la seva vida. Nascut a Trèveris (339) en el si d'una família d'alts funcionaris, Ambrosi va estudiar Dret. Tant ell com el seu germà Satyre van ser advocats en la prefectura del pretori, que es va instal·lar a Roma l'any 378. Ambrosi va ser escollit pels electors com a futur bisbe de Milà, encara que només era un mer catecumen. Va rebre el baptisme i, poc després, la consagració episcopal (7 de desembre del 374). Va deixar una obra literària considerable (*Hexameron*, *De officiis ministrorum*...). Va morir a Milà el 5 d'abril del 397.

Pomes al forn amb crema de plàtan

INGREDIENTS:

1 litre de llet
6 rovells d'ou
4 plàtans
8 cullerades de sucre
1 cullerada d'ametlles
5 pomes
grosella

PREPARACIÓ:

Poseu un litre de llet a bullir, barregeu-hi sis rovells d'ou, quatre plàtans grossos picats i vuit cullerades de sucre.

Remeneu-ho sense parar i, al primer bull, retireu-ho del foc. Incorporeu-hi una cullerada d'ametlles mòltes.

Farciu unes pomes que prèviament haureu buidat i fet al forn amb una mica d'aigua i sucre.

Una vegada plenes amb la crema, ruixeu-ho tot amb una mica de grosella.

LLIBRES

Reflexió sobre l'espiritualitat cristianoortodoxa

Hem d'agrair al professor Joaquim Maristany i a l'Editorial Sígueme que hagin posat al nostre abast una obra molt valuosa de l'espiritualitat cristianoortodoxa més recent. Tot i que part del llibre estava traduïda al francès, el professor Maristany ha fet la seva versió directament de l'original rus, oferint-nos l'obra completa tal com el seu autor, l'arximandrita Sophrony (1896-1993), la va pensar i escriure, deixant-la així preparada per ser publicada.

També s'ha d'agrair que el traductor, deixeble i amic del P. Sophrony i molt bon coneixedor de tots els seus escrits, no hagi iniciat la present edició amb cap pròleg o introducció que pogués condicionar la lectura i acollida espiritual de l'obra. Al final sí que ens ofereix un excel·lent «Epílogo: Teología de la persona». En ell ens dona les claus més importants per a la comprensió i interpretació. Si per a alguns serà bo trobar-se d'entrada amb el text mateix del *stàrets* Sophrony, per a altres ho serà iniciar la lectura per l'epíleg esmentat.

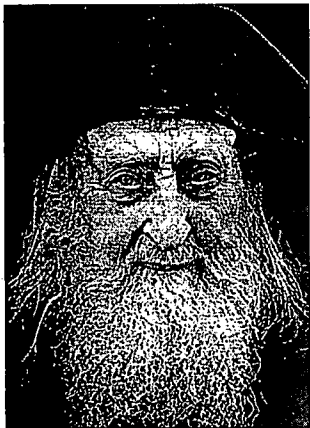
A *Ver a Dios como Él es. Autobiografía espiritual* les dades biogràfiques de l'autor són molt poques. El que sí que hi ha és abundància de descripció i de meditació d'experiències espirituals. El P. Sophrony escriu des de la seva pròpia vida i des de la dimensió més fonda i misteriosa. Això no significa mai la caiguda en una mena de subjectivisme religiós o espiritual. Tot resta ben fonamentat en la «consciència dogmàtica» del misteri de la Trinitat, del misteri de la persona de Jesucrist, del misteri de l'Església i de la Tradició (els antics Pares de l'Església). Precisament per això, sovint l'autor fa referència a la mancança de conceptes i paraules que expressin el que en ell ha passat o està passant, i també que tot el que li esdevé no té en ell l'origen, sinó en la Gràcia i en

l'acció de l'Esperit Sant en ell.

L'eix vertebrador de l'obra i de tota la vida espiritual cristiana el dona la intensa vivència i meditació de l'autorevelació de Déu al Sinaí: «Jo sóc el qui sóc» (Ex 3,14). En aquest sentit, el capítol 13 titulat «*Del principio personal en el Ser divino y en el ser humano*» té una importància cabdal. Déu es revela com a ésser personal i l'home només pot entendre's i valorar-se com a persona en relació amb Déu. L'espiritualitat que el P. Sophrony viu i expressa des de la meditació del «Jo sóc el qui sóc» es dona en l'atmosfera espiritual de la teologia de sant Joan. Déu és Persona i, per això, és Vida, és Amor, és Llum, és Veritat, és Misericòrdia, és Humilitat... L'home, feta imatge i semblança de Déu, anirà esdevenint més plenament persona en la mesura que vagi edificant-se, és a dir, exercitant-se, mogut i guiat per l'Esperit Sant, en tot allò que és afirmat de l'Ésser personal de Déu.

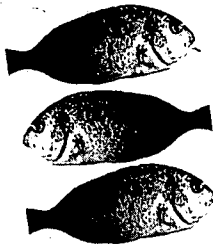
Profunda meditació sobre el Crist

En l'afirmació reiterada del caràcter personal de Déu, el P. Sophrony entra en oberta polèmica amb la *gnosi* antiga i la del seu temps, que encara es pot observar en el moment actual. Segons ell confessa, la visió gnòstica de Déu va exercir atracció forta en un moment de la seva vida: considerar Déu com abstracció i llum impersonals, amb el qual mai ningú no pot entrar en comunió de vida i d'amor. La polèmica encara s'accentua més en considerar la quantitat de referències espirituals al misteri de la Persona del Crist. El P. Sophrony ens ofereix aquí una extensa i profunda meditació sobre el Crist i sobre el que significa una vida humana i espiritual cen-

Archimandrita Sophrony.

VER A DIOS
COMO EL ES

ARCHIMANDRITA SOPHRONY

EDICIONES
SIGUEME

ARCHIMANDRITA SOPHRONY,
Ver a Dios como Él es. Autobiografía espiritual. Editorial Sígueme.
Col·lecció Ichthys. Salamanca 2002.
302 pàg.

trada en Crist. El llibre està posat sota el títol *Ver a Dios como Él es*, i en el darrer capítol diu per fi el que això vol dir: «Quan, gràcies a l'amor que procedeix de l'Esperit Sant, aquest ens ofereix veure Crist com ell és, llavors se'ns fa palès que Crist ho és tot: és la plenitud de Déu i la plenitud de l'home; ell és la Veritat en aquests dos aspectes: ell és el Fet primordial de l'Ésser, i ell és verídic en el seu tarannà ètic. Verídic vol dir Sant; Sant vol dir Bo; Bo vol dir «Llum en la qual no hi ha tenebres»» (pàg. 286).

Dues darreres coses per acabar la recensió d'aquesta obra del P. Sophrony. La primera: molt sovint, quan l'autor es refereix a l'Amor del Déu personal, parla de l'amor «kenòtic», l'amor d'abaixament o d'anorreament. La manifestació d'aquest

amor és Jesucrist a Getsemaní i al Gòlgota, que s'abaixà fent-se obedient fins a la mort, i una mort de creu. L'amor «kenòtic», cultivat en la pregària perseverant, és el camí ascètic de l'home per esdevenir més i més persona: és el camí del pas de l'orgull a la Humilitat del Crist.

La segona: el P. Sophrony, en els moments més significatius de la seva vida espiritual, sempre cita sant Silouan del mont Athos. No entén el procés de tot el que s'ha esdevingut en ell sense l'acompanyament, els consells, els exemples i la pregària del seu mestre espiritual. És veneració del deixeble pel seu *stàrets*, del qual Déu s'ha servit per mostrar-li el més important de la pròpia experiència espiritual i de la reflexió sobre ella.

Per tot el que s'ha dit i per molts més detalls, *Ver a Dios como Él es* es converteix en una obra imprescindible pel coneixement general de l'espiritualitat cristianoortodoxa. És també una obra imprescindible per a tot cristià que tingui l'anhel de ser guiat en el camí de la seva vida espiritual pel testimoni del P. Sophrony. Fins ara disposàvem en català i castellà ja de tres títols d'aquest testimoni de la fe del nostre temps: *La seva vida és la meua*, traducció del P. Oriol M. Diví, o.s.b., R. Aliet editor, Barcelona 1987; *San Silouan el Athonita. Monje del Monte Athos, 1866-1938. Vida-Doctrina-Escritos*, traducció de J. Maristany, Encuentro, Madrid 1996; *De vida i d'esperit. Aforismes espirituals*, traducció de F. Sosa, Claret, Barcelona 1997. A partir d'aquest moment, amb *Ver a Dios como Él es*, disposem també de l'escrit probablement més oceànic del seu autor.

L'obra ha estat pensada, escrita i traduïda per la saviesa d'un amor que edifica. Aquesta saviesa d'amor uneix el P. Sophrony i el seu traductor, el professor Joaquim Maristany. Ara s'ofereix perquè aquesta saviesa d'amor constructiu sigui guiatge de tot pelegrí que faci camí tot anhelant-la.

Fr. Vicent Igual, o.p.

El viatge del Dr. Modrego als Estats Units

Coïncidint amb el primer aniversari de l'atac aeri a les Torres Bessones de Nova York, en els dies passats del mes de setembre va aparèixer el llibre *La ciudad que no dormía*, l'autor del qual és el periodista Tomás Hernández, que temps enrere va formar part de la plantilla del desaparegut *Diari de Barcelona*.

En aquest volum Hernández explica les seves vivències en el seu viatge a Nova York, L'Havana i Detroit, i dedica una àmplia ressenya a la rebuda que li va tributar a l'arquebisbe de Barcelona, Dr. Modrego Casaus, un grup d'espanyols que accidentalment es trobaven a la ciutat dels gratacels. El llibre està dedicat «als qui van

TOMÁS HERNÁNDEZ, *La ciudad que no dormía*. Editorial Rondas. Barcelona 2002. 166 pàg.

donar les seves vides en la jornada nefasta de l'11 de setembre» i arrenca precisament a les poques hores d'haver-se perpetrat aquesta tragèdia tan gran. Després s'atura en els esdeveniments que es van produir en la nostra ciutat el 1946, i finalment, les activitats que desenvolupa l'autor del llibre en el seu viatge a les Amèriques.

En aquest sentit, recorda, no sense emoció, la benvinguda de què va ser objecte a Nova York el purpurat barceloní, que es dirigia, acompanyat del prevere Juan Tusquets, a la ciutat de Boston per participar en un congrés catequístic. El prelat va dir: «Em sento sorprès, però també satisfet de la recepció que m'heu tributat, sobretot la família del comte de Ruiseñada, veritable artífex de les alegries que estic gaudint des que vaig trepitjar terra americana.»

Curiosament el Dr. Modrego Casaus va ser el primer prelat espanyol que va

viatjar als Estats Units, en avió, a l'any d'haver-se acabat la guerra mundial. Abans de traslladar-se a la seva residència dels Pares Paül, en la seva majoria catalans, el comte de Ruiseñada li va oferir un dinar, on, a les postres, el prelat barceloní va brindar per Espanya. Un brindis que va arribar al més profund dels sentiments dels que hi eren presents.

El Dr. Modrego va restar uns quants dies a Boston i després va tornar a Nova York, on es va embarcar en el transatlàntic *Marqués de Comillas*, que va fer la seva primera escala a La Corunya per continuar el viatge posteriorment cap a Madrid i, finalment, a Barcelona.

Ha transcorregut més de mig segle, però per al periodista, autor de l'esmentat llibre, la breu estada de l'arquebisbe Modrego Casaus és un dels capítols més destacats de la seva obra. (C.C.)

El llibre de la setmana

Viure en un món que canvia

Un dels textos més interessants del pare Pedro Arrupe porta per títol *Ante un mundo en cambio*. Tot el text era no tan sols una crida a estar conscients que el món en què vivim està sotmès a unes lleis d'evolució vertiginoses, sinó que a més, intentava donar una resposta a molts canvis dels quals som protagonistes. Eren espurnes d'intuïció i pautes de comportament.

El text d'Eugenio Alburquerque abunda en aquest tema, encara que no en té prou d'anunciar o de donar solucions, sinó que cerca i indaga raons d'aquest moviment que arriba a ser, en molts moments, el resultat d'un gir copernicà en la societat, conseqüència d'una evolució revolucionària del pensament i dels plantejaments morals.

Si mirem al nostre voltant podem veure la diferència entre el que és i el que va ser la nostra pròpia vida. L'entrada en els hàbits de viure, de menjar, de vestir, de relacionar-se les persones no té res a veure amb els de fa tan sols un parell de dècades.

Hi ha canvi social i canvi moral. Ens trobem davant d'un més enllà del col·lectivisme i del capitalisme. Vivim una

societat marcada dramàticament pels desequilibris socials i demogràfics, marcats per la injustícia. La societat de la informació ens embolcalla a través del bombardeig manipulat o incontrolat dels mitjans de comunicació social. La genètica sembla que entra en un camí de vertigen en el qual sembla que no hi ha fronteres. La vida humana no té cap valor, sotmesa als genocidis espectaculars o a la manca de respecte per la vida que ha de néixer. La feina està sotmesa a la crisi galopant de la desocupació, de l'atur, de la immigració, de la injustícia en els sous. I per ampliar aquest quadre gairebé apocalíptic, pensem en el que representa l'amenaça al planeta en la manca absoluta de respecte a l'equilibri ecològic...

Es pot ampliar el quadre amb tints més

Eugenio ALBURQUERQUE,
Cambio social, ¿cambio moral?
San Pablo, Madrid 2001, 214 pàg

obscur? El professor Alburquerque s'ha deixat alguna cosa per exposar en les seves línies? No s'hauria de parlar també de la tirania de l'esport i les seves xifres astronòmiques; de la manca de l'ètica més elemental en les grans estafes, en la plaga del terrorisme com a mitjà d'extorsió, sigui la que sigui? No cal tenir en compte la mitificació—o desmitificació—del sexe i de l'erotisme?

A tot això respon amb claredat, i amb brevetat aquest text. És evident que és més fàcil detectar els símptomes de la malaltia que trobar els remeis pertinents, però Alburquerque, encara que sigui amb simplicitat, ens dona les claus de la resposta: cercar la qualitat de vida i saber viure bé, i procurar una qualitat educativa més bona, segons els paràmetres que conjuminin modernitat amb seriositat, acceptant els grans reptes socials.

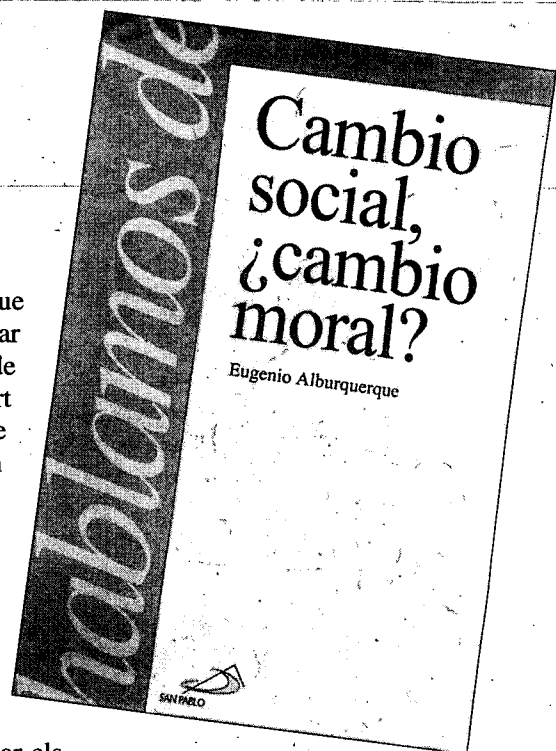
I fer veritat l'asserció sartriana que «viure és conviure», i fer que la veritat sigui la condició de la persona i de la vida social, intentant pensar i viure en llibertat,

compromesos tots amb la justícia, anant cap a una ètica cívica autèntica.

Déu n'hi do... però cal enunciar-lo i anunciar-lo perquè es despertin moltes consciències, i es renovin moltes actituds individuals i col·lectives.

Cal agrair a l'autor, finalment, la bibliografia àmplia i actualitzada que acompanya les seves reflexions.

Cristóbal Sàrrias

Catalunya
Cristiana
Una xarxa per a
l'evangelització

Subscriviu-vos-hi ara
només per 80,60€ l'any

Desitjo subscriure'm al
setmanari CATALUNYA CRISTIANA
durant un any (52 números)

Edició en català ☐ Edició en castellà ☐

Nom Cognoms

Adreça Població

D.P. Tel. N.I.F.

FORMA DE PAGAMENT

☐ Amb un únic pagament de 80,60€
per any

☐ Amb dos pagaments semestral
de 40,30€

☐ Domiciliació bancària
(Ompliu l'ordre de domiciliació)

☐ Xec nominatiu que adjunto

Senyors,
Els prego que, a partir d'ara, i fins a nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els
presentarà FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA per la meua subscripció a "CATALUNYA CRISTIANA".

Títular Data

Entitat Oficina DC Compte

Signatura del titular del compte

Envieu aquesta butlleta a nom de:
CATALUNYA CRISTIANA
(Departament de Subscripcions).
Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona
Tel. 934 092 810 - Fax 934 092 820

La sardana i la dansa

Verdaguer en solfa

L'Agrupació Sardanista i l'Ajuntament de Vic, tot sumant-se a les nombroses manifestacions dedicades a evocar la figura carismàtica del poeta Jacint Verdaguer, a l'any del centenari de la seva mort, han preparat un recorregut singular per l'obra i la figura del poeta de Folgueroles, en el marc del ja tradicional concert de música per a cobla que cada mes de desembre se celebra a la capital osonenca.

Verdaguer en solfa és el títol de la vetllada que la cobla La Principal de la Bisbal ofereix el dia 6 de desembre, a la tarda, a la Biblioteca Joan Triadú de Vic, sota la direcció musical de Francesc Cassú i la direcció artística de Jordi Lara. D'aquest acte, cal destacar, especialment, l'estrena d'una obra encarregada per l'Ajuntament de Vic per a aquesta ocasió. Es tracta d'una composició per a quartet de veus, cobla i percussió, titulada *Invocació a Verdaguer*, escrita per Francesc Cassú sobre un poema de Jordi Lara.

Podem avançar que *Verdaguer en solfa* no és una simple evocació verdagueriana sinó una aproximació pels camins de la música als llocs comuns de la figura del gran poeta: l'enyorament de la infantesa i l'enyorament de la pàtria, la fe i l'esperança o l'amor per la llengua. La proposta que ens fan els programadors d'aquest concert és ben diversificada, però tenint com a únics referents els mateixos anhels que inspiraven Verdaguer.

Premi SGAE de Sardanes 2002

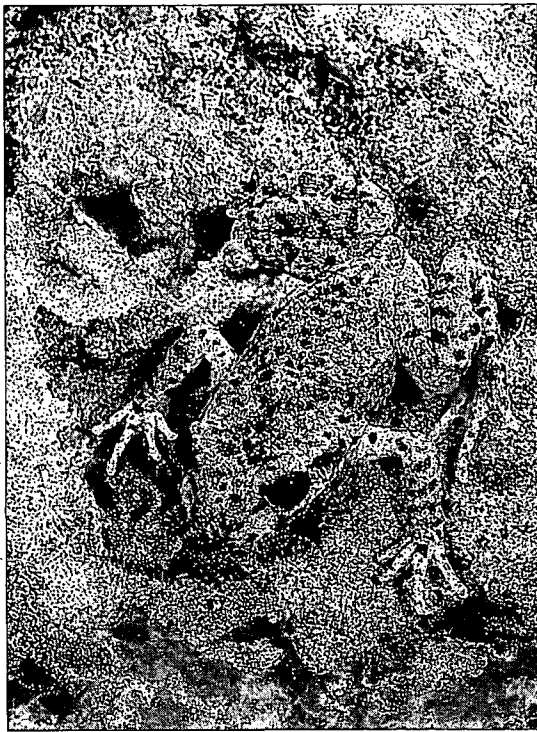
El premi SGAE de Sardanes 2002 ha estat atorgat a la sardana titulada *Nacional II*, de Joan Josep Blay, autor que ja el 1999 havia guanyat aquest certamen musical que convoquen anyalment la Societat General d'Autors i Editors i la Fundació Autor.

Juntament amb *Nacional II*, de Joan Josep Blay, les altres sardanes finalistes d'enguany han estat *Ofrena a Mossèn Cinto*, de Joan Lluís Moraleda, i *Muntanyenca*, de Josep Marimon i Figueras. (C.C.)

Recuperació del ferreret a Mallorca

Els ecologistes lliuen constantment perquè no s'extingeixi cap de les espècies animals que ara té el nostre planeta. És clar que un desequilibri ecològic causat per la desaparició d'una espècie important tindria conseqüències per a la humanitat. Però també s'esforcen i intervenen, amb zel de vegades desproporcionat, a evitar que es morin espècies menors. A Mallorca hi ha una granota coneguda pel nom de «ferreret», i científicament pel de *Baleaphryne* (syn. *Alytes*) *muletensis* que es va descobrir com a espècie nova reconeguda com a tal i catalogada el 1981, i que, sent endèmica de Mallorca i prou, amb pocs exemplars, es va témer per la seva extinció. Això motivà una campanya per la seva recuperació.

És un anur de la família dels discoglòssids força petit; el cos té una llargada de tres a quatre centímetres. Té els membres primis i el cos estilitzat, de color groc brillant, amb taques negres o verdes fosques que li donen un aspecte remotament semblant a les taques que un ferrer es fa exercint l'ofici. D'aquí el nom que li donaren els mallorquins de ferreret. Notem que en català aquesta denominació també s'aplica a un ocell, la mallerenga blava (*Parus caeruleus*, en castellà

«herrerillo»), que també té negra una part del cos.

No semblava que hagués de ser una gran pèrdua la seva extinció però el 1991 s'establí un pla per evitar-la. Només en restaven uns quants exemplars en torrents de la mallorquina serra de Tramuntana. El 1985 ja se n'havien endut alguns al Zoològic de Jersey (Gran Bretanya) per reproduir-ne en captivitat, però en el pla iniciat el 1991 intervingueren el Zoològic de Barcelona, el Marineland de Mallorca, la universitat de Kent (Gran Bretanya) i el Museu de Ciències Naturals de Stuttgart (Alemanya) a més del Zoològic de Jersey que ja hem dit. Trets dels diferents torrents de l'illa, a fi d'evitar l'empobriment genètic, s'emportaren ferrerets a aquests llocs. Ho portà a cap l'Associació per a la Recuperació del Ferreret que es va formar.

Resultat: que ha estat un èxit. S'ha respost molt bé al pla. Ara ja podem dir que l'espècie s'ha salvat. S'han reimplantat als llocs d'origen i ara ja arriba a uns 19.000 el nombre de capgrossos (larves) de ferreret. Molt bé. Però el que no sabem nosaltres és el valor ecològic que pot tenir la conservació d'aquesta espècie.

Per Francesc Nicolau, professor de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya

Actualitats científiques

Teories evolucionistes i ciència de l'evolució

La màxima difusió i acceptació de les idees darwinistes se situa entre el 1870 i el 1890. A partir d'aquí la cosa s'atura i comença una crisi. S'ha arribat fins a l'acceptació per part de la major part dels naturalistes del fet de l'evolució, però a l'hora d'aprofundir-ne l'explicació per mitjà dels mecanismes darwinians és quan comencen a sorgir dificultats. Tant Lamarck com Darwin havien pressuposat que les característiques adquirides pels individus al llarg de la vida, pel seu esforç i per l'acció combinada del medi ambient, es transmetien als seus descendents. Hi havia en ells, certament, una diferència en la manera de veure la qüestió: Lamarck en feia, d'això, el seu segon principi bàsic de l'evolució, mentre que Darwin només ho introduïa com un factor secundari, ja que ell considerava que el principal motor dels canvis evolutius era la selecció natural en la lluita per la vida. I aquesta va ser considerada la idea essencial del darwinisme, i s'hi veia un mecanisme més lògic i segur per a l'evolució.

Però aquell principi dels caràcters adquirits, bàsic per a Lamarck i secundàriament vàlid per a Darwin, es demostrà posteriorment que era fals. La ciència genètica és la que en va mostrar la inconsistència. Rebutjant-lo és com s'inicien els neodarwinismes. Doncs bé, abans de descobrir-se les lleis de la genètica hi ha un biòleg que ja ho fa, creant una nova teoria, modificació de la darwinista.

Un metge alemany que es dedica a la investigació

August Friedrich Leopold Weismann (1834-1914) va néixer a Frankfurt del Main. Va estudiar medicina i biologia a la universitat de Göttingen i durant una temporada va exercir de metge. Però aviat va preferir dedicar-se a la recerca. Professor de zoologia a Friburg de Brisgòvia des del 1867, començà per l'observació micros-

19 Weismann inicia el neodarwinisme

còpica, però unes molèsties a la vista l'obligaren a deixar aquesta mena d'investigacions i es va dedicar més a estudis teòrics que acabaren fent-lo famós.

Del 1880 al 1890 treballà sobre els mecanismes de l'evolució. El 1883 publicava *Ueber die Vererbung* («Sobre la descendència») i el 1885 l'obra més extensa *Die Kontinuität des Keimplasmas als Grundlage einer Theorie der Vererbung* («La continuïtat del plasma germinatiu com a fonament d'una teoria de la descendència»). Hi exposava la impossibilitat de la transmissió dels caràcters adquirits i, al mateix temps, una nova teoria evolucionista basada en el que ell anomena «teoria de la descendència».

Va començar les seves recerques sobre el tema volent comprovar experimentalment si era veritat allò de Lamarck, «el desús d'un òrgan l'atrofia» i «el que en resulta passa als descendents». Va agafar ratolins i durant vint generacions els anà tallant la cua, tot just nats, i així ja no pogueren mai fer-ne cap ús. Els ratolins escuats van ser mil cinc-cents dotze. Quan nasqueren els fills de la vintena generació tenien una cua de la mateixa llargada exacta que la dels primers. Ni un mil·límetre menys i, igualment, en fer-se grans també la tenien com la dels seus congèneres adults. I encara féu d'altres experiències similars. La conclusió que en va treure: no és possible la transmissió de les característiques adquirides per individus al llarg de la seva vida. L'evolució s'haurà d'explicar per la sola selecció natural.

Però si només posem selecció natural en la lluita per la vida i res més, no es pot

explicar tota l'evolució. Això ho veu clar el nostre home. Com arreglar la cosa? S'ha de trobar un altre factor de l'evolució que completi el que motiva la lluita per la vida. Començarà establint el principi de la continuïtat del plasma germinatiu, o «teoria de la descendència», que afirma que la base de l'herència és una substància especial, feta d'elements minúsculs, els biòfors (portadors de vida), que es troben a les cèl·lules reproductores, en els cromosomes. És la substància que roman immutable durant la vida de l'individu, i que dona naixença a les cèl·lules reproductores de la generació següent. I no pot rebre cap influència de les accions del subjecte, o sigui del soma (cos). Aquesta és la raó de la impossibilitat de la transmissió dels trets adquirits. Ara bé, a més de la selecció natural entre els animals adults, n'hi deu haver una altra al nivell microscòpic: en les cèl·lules germinals. També en la línia germinal opera la selecció natural actuant sobre variacions fortuïtes, independents de la vida que porti el seu portador. Ho exposa per primera vegada en el discurs que fa en prendre possessió del càrrec de vicerector a la universitat de Friburg i que es publica el 1883. Ho ampliarà en l'obra extensa del 1885.

Què cal dir de la teoria de la descendència?

S'ha dit, i amb raó, que Weismann va ser el primer dels neodarwinistes per haver elaborat una teoria que, partint de Darwin, prescindeix ja de la transmissibilitat dels caràcters adquirits, com faran també tots els neodarwinistes que segui-

ran, i, a més, afegeix un factor nou per explicar l'evolució: les variacions fortuïtes en el plasma germinatiu.

Però aquest factor nou no el pot demostrar. Ell, fidel al gradualisme de la teoria de Darwin, postula que aquestes variacions germinals es realitzin d'una manera «contínua». És així com creu que s'ha de fer per poder-s'hi realitzar una selecció natural. Però Weismann ignora les lleis de la genètica i no sap res dels gens, que operen d'una manera molt diferent de com ell s'ho ha imaginat, per molt que algú digui que hi ha una certa semblança amb els seus biòfors. La cosa és molt diferent. Ell s'imaginava que aquests elements microscòpics del plasma competien entre ells per alimentar-se i els més forts s'imposaven sobre els més dèbils i per això hi havia una progressiva accentuació de la diversitat; reproducció en petit de la lluita per la vida que es fa en l'ordre macroscòpic. Segons les troballes de la genètica actual les úniques variacions que es poden verificar en les cèl·lules reproductores són les mutacions (en parlarem més endavant) i no són «variacions contínues» com volia Weismann sinó que es fan «a salts»; són d'un altre ordre. En aquest cas parlar de selecció natural no té sentit.

La teoria weismanniana de la descendència s'ha hagut d'abandonar per invàlida. Però això no ens impedeix de dir que tenia tota la raó en l'anàlisi que va fer de la variabilitat individual i de com l'activitat d'un individu no pot afectar les pròpies cèl·lules reproductores; les variacions que hagi aconseguit en vida moren amb ell sense passar a la descendència. Són incapaces d'influir en l'evolució. I aquí hem de dir que és un encert de Weismann haver-ho afirmat i fins i tot comprovat amb els seus experiments. Però això, de moment, contribuirà a la crisi del darwinisme pel que hi ha al darrere: la sola selecció natural en la lluita per la vida no ho explica tot.

Pensadors cristians del segle xx (76)

Duméry: entre la filosofia i el fenomen religiós

UN PENSADOR FORA DEL COMÚ

Henri Duméry neix a Auzances (França) el 1920. La seva vida es mou entre la reflexió cristiana de l'existència humana i del fenomen religiós com a tal, i la publicació de llibres i articles amb l'objectiu de mostrar les seves recerques filosòfiques al públic interessat.

Els primers escrits de Duméry neixen de la seva experiència catòlica. El seu país és considerat terra de missió, idea promoguda sobretot pels sacerdots obrers i pels corrents renovadors de la teologia francesa. El mateix Duméry es mostra preocupat per la renovació del cristianisme al seu país, renovació fonamentada en el diàleg i en l'aggiornamento de la pastoral catòlica.

La seva trobada amb la filosofia de Blondel (1861-1949) el portarà a conrear l'àmbit de la filosofia de la religió; plantant cara als pensadors francesos de l'humanisme ateu J. P. Sartre, Camus i Merleau-Ponty. Duméry conclou les seves recerques sobre filosofia de la religió afirmant que Déu no crea l'home com a objecte perfecte, sinó que el crea fent-lo creador, perquè dugui a terme la realització del seu ésser en el món.

El 1957 publica cinc llibres sobre filosofia de la religió. Es consolida així com un dels pensadors francesos més admirats del moment. Rep una sèrie de crítiques d'alguns filòsofs destacats com Mouroux o Marlé. Però el disgust més gran li arribarà quan rebi del Sant Ofici la censura de les seves obres.

En efecte, l'any 1958 un decret del Sant Ofici col·loca en l'índex de llibres prohibits les seves obres publicades el 1957. Se l'acusa de ser modernista i promotor de teories herètiques.

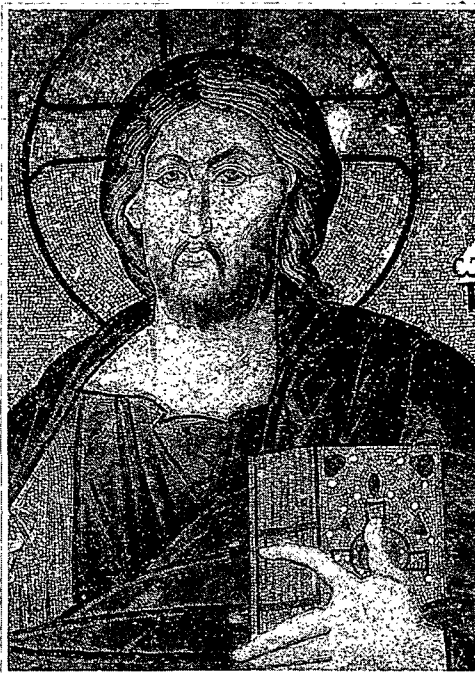
TRAJECTÒRIA TRENCADA

La reacció de Duméry no es fa esperar. Intenta dialogar públicament, a través de diverses revistes, amb els seus crítics i més acèrrims detractors. També hi ha veus de lloanxa d'alguns teòlegs davant la seva tasca de recerca i del seu esforç per modernitzar el pensament teològic, però això no és suficient perquè la Santa Seu retiri els seus llibres de l'índex. Així, el

«La interpretació dumeriana del fenomen religiós i del fet cristià obre camins per a una sortida de la situació de la crisi en què continua immers el cristianisme en les societats occidentals, societats a les quals fins fa ben poc havia modelat»

(Juan Martín Velasco).

Jesús és la presència real i única de Déu en el món humà.

teòleg Van Riet afirma: «Duméry ens ofereix un exemple excel·lent d'una manera de reflexionar sobre el que es continua pensant, es renova sense destruir; és modern sense menysprear el passat, uneix invenció i disciplina, creativitat i mètode o, com ell mateix diu, fe i institució.»

Malauradament, a partir del 1960 Duméry publica solament una obra destacada, juntament amb un seguit d'articles en revistes internacionals, i després, res més. Va deixar de publicar, no pas per manca de creativitat, sinó, en tot cas, per la condemna dels seus llibres, segons Pinazza (cf. *L'itinerario concreto della coscienza secondo H. Duméry*, 1983).

Entre les seves obres destaquem: *Foi et interrogation* (1953), *Blondel et la religion* (1954), *La foi n'est pas un cri* (1957), *Critique et religion* (1957), *Le problème de Dieu en philosophie de la religion* (1957), *Philosophie de la religion* (1957), *Phénoménologie et religion* (1958), *Raison et religion dans la philosophie de l'action* (1963).

UN PENSADOR INNOVADOR

Duméry és un pensador sobre el fet

religiós. El caràcter profund i innovador s'uneixen al llarg de la seva obra. És filòsof de la religió moderna, que desitja acostar el món religiós al món científic, agnòstic, i fins i tot ateu.

El seu pensament innovador no neix d'una sèrie d'elucubracions mentals o d'un nou camí filosòfic artificial, sinó que sorgeix de la intimitat del seu ésser, de la seva experiència personal del fet religiós. Ell mateix ens comenta: «És impossible, després d'haver crescut en la religió, abandonar-la, quan s'intenta viure i pensar com a filòsof. El problema i (...) la idea mateixa de les investigacions que presento van sorgir d'una actitud personal (...) Calia (...) saber com es pot continuar sent creient després d'una crítica de la religió, i filòsof, després d'una eventual confirmació en la fe» (*Critique et religion*, 1957).

El seu pensament el podem resumir en el següent itinerari: sense adoptar un mètode històric en la seva recerca, Duméry considera que la religió conté una filosofia interna, inseparablement unida a la cultura. La religió també ha nodrit el pensament filosòfic al llarg de la història. Fa una crítica des de la filosofia de la religió.

EL PROBLEMA DE DÉU

En el pensament filosòfic dumerià Déu no apareix com un ésser llunyà ni com una idea abstracta. Per a ell Déu és una realitat viva. No existeix el Déu dels filòsofs sinó el Déu vivent de la religió.

Per tal de no caure en l'ateisme o en l'agnosticisme, Duméry ens insisteix contínuament a reflexionar sobre la transcendència de Déu i sobre els seus atributs, en un descobrir l'Ésser diví dia rere dia. La

clau de la fe, segons el nostre pensador francès, es troba no tant a «captar l'objecte diví», sinó que la nostra consciència es realitzi des dels principis divins. Així, els atributs divins (bo, u, sant, etern...) no ens semblaran llunyans, sinó que ens portaran a descobrir gradualment l'Absolut en les nostres vides (cf. *L'être et l'un*, 1974).

Per a Duméry, Déu deixa de ser un ésser abstracte quan ens endinsem pel camí de la mística i de la recerca unitiva de Déu. Cada cop que ens acostem més a Ell, sabem menys coses d'Ell. És la tenebra de la ignorància que ens envaïeix. I precisament serà aquesta supina ignorància la que «ens uneixi més bé a Déu, en tant que ho permet l'estat del caminant, ja que segons la paraula de Dionís, és en aquesta tenebra on Déu resideix» (*L'être et l'un*).

UNA FILOSOFIA CRISTIANA?

Al llarg de l'obra de Duméry s'entrevéu l'interès per realitzar un projecte de filosofia cristiana: presentar el cristianisme com un corrent de pensament. És possible?

El cristianisme es presenta al llarg de la història com una religió revelada. És el missatge d'un Déu personal que intervé

«La religió conté una filosofia interna, inseparablement unida a la cultura»

voluntàriament en la història humana, i culmina en Jesucrist. Respecte d'això, Duméry es pregunta si és compatible l'aparició d'un Déu en la història de la humanitat amb l'elaboració d'una filosofia centrada en la presència inobjectiva de l'Absolut (cf. *Foi et interrogation*, 1953).

La resposta serà afirmativa. L'aparició de l'Ésser diví en la història de l'home és compatible en el context d'una filosofia de la religió. De fet, segons Duméry, aquesta revelació en la història culminaria amb el fet de Jesús de Natzaret.

Jesús és la presència real i única de Déu en el món humà. És la presència que justifica que Déu és en Ell i Ell és Déu i, per descomptat, justifica la increïble aposta de Déu per l'home. Aquest és el centre de la filosofia cristiana: la realitat d'un Déu encarnat que ens estima tant que desitja fer història amb les seves criatures dèbils i miserables.

Joan Manuel Gutiérrez Delgado

Escriptor i humanista (stein@mixmail.com)

PUBLICITAT A:

CATALUNYA CRISTIANA
(edició setmanal)

BUTLLETÍ DE L'ARQUEBISBAT DE BARCELONA
(edició mensual)

GUIA DE L'ESGLÉSIA DE L'ARXIDIÒCESI DE BARCELONA
(edició anual)

RÀDIO ESTEL
FM 106.6

Informe-vos al telèfon: 934 092 810 — Fax: 934 092 820
c/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 — 08014 Barcelona
e-mail: publicitat@catcrist.com

RÀDIO

Des de les 02.00 a les 6.30 hores, selecció de música instrumental.
 Sant Rosari, a les 6.30 hores.
 El tren de les set (reflexió matinal), 07.00 hores.
 Espurna d'Alba, a les 07.15 i 02.00 hores.
 Informació general i d'Església, cada mitja hora.
 Comentari de l'Evangeli, a les 7.30, 15.30 i 02.00 hores.
 Pensament humà i cristià, cada hora.
 Comentari creient sobre l'actualitat, a les 10.30 hores.
 Angelus cantat, a les 12.00 hores.

Dilluns

07.00-09.00 El Primer Cafè (informatiu i tertúlia)
 09.00-10.00 Hora blaugrana (esports)
 10.00-14.00 Radiofórmula
 14.00-14.30 Sin concesiones (esports)
 14.30-15.00 Catalunya actualitat (informatiu)
 15.00-18.00 Radiofórmula
 18.00-20.00 La Plaça de l'Església (magazin)
 20.00-21.30 Sin concesiones (esports)
 21.30-23.00 Qui tingui oïdes (actualitat en clau cristiana i un informatiu general i d'Església durant la primera mitja hora)
 23.00-00.00 Planeta Blau (medi ambient)
 00.00-02.00 La gran diferència (selecció musical)

Dimarts

07.00-09.00 El Primer Cafè
 09.00-10.00 Hora blaugrana
 10.00-14.00 Radiofórmula
 14.00-14.30 Sin concesiones
 14.30-15.00 Informatiu
 15.00-18.00 Radiofórmula
 18.00-20.00 La plaça de l'Església
 20.00-21.30 Sin concesiones
 21.30-23.00 Qui tingui oïdes
 23.00-00.00 Paraules d'amor (família)
 00.00-02.00 La gran diferència

Dimecres

07.00-09.00 El Primer Cafè
 09.00-10.00 Hora blaugrana
 10.00-14.00 Radiofórmula
 14.00-14.30 Sin concesiones
 14.30-15.00 Informatiu
 15.00-18.00 Radiofórmula
 18.00-20.00 La plaça de l'Església
 20.00-21.30 Sin concesiones
 21.30-23.00 Qui tingui oïdes
 23.00-00.00 Mar de claror (catequesi)
 00.00-02.00 La gran diferència

Dijous

07.00-09.00 El Primer Cafè

09.00-10.00 Hora blaugrana
 10.00-14.00 Radiofórmula
 14.00-14.30 Sin concesiones
 14.30-15.00 Informatiu
 15.00-18.00 Radiofórmula
 18.00-20.00 La plaça de l'Església
 20.00-21.30 Sin concesiones
 21.30-23.00 Qui tingui oïdes
 23.00-00.00 A tota costa (submarinisme)
 00.00-02.00 La gran diferència

Divendres

07.00-09.00 El Primer Cafè
 09.00-10.00 Hora blaugrana
 10.00-14.00 Radiofórmula
 14.00-14.30 Sin concesiones
 14.30-15.00 Informatiu
 15.00-18.00 Radiofórmula
 18.00-19.00 La plaça de l'Església
 19.00-20.00 Catalunya sense barreres (atenció a discapacitats)
 20.00-21.30 Sin concesiones
 21.30-23.00 Qui tingui oïdes
 23.00-00.00 Amb llum pròpia (personatges famosos)
 00.00-02.00 La gran diferència

Dissabte

07.00-08.30 La gran diferència
 08.30-09.00 Contes de la Fada Vetakika
 09.00-10.00 Radiofórmula
 10.00-11.00 Club de golf (esports)
 11.00-12.00 Trotamundos (turisme rural)
 12.00-13.00 Hora blaugrana
 13.00-15.00 Radiofórmula
 15.00-17.00 Rumba llatina
 17.00-18.00 Vaixells, trens i música country
 18.00-19.00 En compàs de cine (cinema)
 19.00-20.00 Els temps de la música (música clàssica)
 20.00-00.00 Resson o futbol Sin concesiones
 00.00-01.00 Radiofórmula
 01.00-06.30 La gran diferència

Diumenge

07.00-08.30 La gran diferència
 08.30-09.00 Contes de la Fada Vetakika
 09.00-10.00 Tot sardana
 10.00-12.00 Rutes per Catalunya (excursions)
 12.00-13.30 Sirocco (ONG)
 13.30-14.00 El Cafè Internacional
 14.00-17.00 La gran diferència
 17.00-18.00 Mar de claror
 18.00-18.30 La Taula de l'Evangeli (comentari de les lectures dominicals)
 18.30-20.00 Avui és el dia del Senyor (prèvia i Eucaristia des de la catedral de Barcelona)
 20.00-21.00 Melodies de fe (música cristiana)
 21.00-23.00 Resson o futbol Sin concesiones
 23.00-23.30 Missatge en una ampolla (reflexions)
 23.30-00.00 Moments a mitjanit (reflexió cristiana)
 00.00-00.30 La cova del Country
 00.30-01.00 Cova de Jazz
 01.00-06.30 La gran diferència

Desconnexions de Ràdio Estel

De dilluns a divendres:

09.00-09.20 Informatiu matí + el Temps
 09.30 Música Principat
 14.00-14.15 Informatiu migdia + el Temps
 20.00-20.30 Informatiu + el Temps + Música Principat
 9.15, 14.15, 18.45 el Temps
 9.00, 12.00, 15.00, 17.00 Butlletins horaris

Cada dia

06.45 Un bon motiu per viure
 08.12, 10.45, 16.15 Agenda
 12.45, 17.45 Recomanacions turístiques
 00.00-02.00 Música Principat

Dilluns

20.30-21.00 Des del campanar

Dimarts

20.30-21.00 In Corpore Sano

Dimecres

20.30-21.00 El que més ens agrada

Dijous

20.30-21.00 Fruits de la terra

Divendres

20.30-21.00 La Taula de l'Evangeli

Dissabte

13.00-13.30 Església d'Urgell
 13.30-14.00 In Corpore Sano

Diumenge

18.00-18.30 La Taula de l'Evangeli

RÀDIO BARCELONA (OM 666)

Diumenge - De 22.05 a 23.00h,
 Objectiu, l'home
 Programa de valors humans: fets, el cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominical» de l'arquebisbe de Barcelona, Ricard Maria Carles (edita i presenta: J.M. Alimbau).

CADENA ESTEL

106.6 FM	Barcelonès, Maresme, Vallès Oriental, Vallès Occidental i Baix Llobregat.
93.7 FM	Alt Penedès, Baix Penedès, Anoia, Bages, Berguedà i Garraf ARQUEBISBAT DE BARCELONA
103.4 FM	Gironès, Selva, Alt Empordà, Baix Empordà, Pla de l'Estany i Garrotxa BISBAT DE GIRONA
105.0 FM	Ràdio Principat: Alt Urgell, Cerdanya, Noguera, Segarra, Pla d'Urgell i Urgell
107.5 FM	Ràdio Principat: Andorra BISBAT D'URGELL

TELEVISIÓ

2

Diumenge 8

08.45 *Tiempo de creer* (programa protestant).
 Programa dedicat a les manifestacions religioses de la comunitat musulmana, jueva i evangèlica.
 09.30 *Pueblo de Dios* (repetició del dilluns 2)
 «Apegados a la tierra.»
 L'èxode constant dels habitants de l'àmbit rural cap a les ciutats ha deixat el camp sense gent. De la mà del Moviment Rural Cristià, el programa s'endinsa a la comarca de les Cinco Villas per veure com viu la gent del camp aragonès.
 10.00 *Últimas preguntas*
 Programa religiós catòlic per a gent que té dubtes.
 10.25 *Testimonio*
 «Vivir como un cura.»
 Albert és un sacerdot dels que podríem catalogar a primera vista com a «normal». Viu d'una manera austera i senzilla. El seu testimoni recorre amb nosaltres la seva vocació i les realitats pastorals amb què s'ha trobat primer com a capellà de poble, més tard entre malalts i després dins de l'apassionant món dels mitjans de comunicació.
 10.30 *Santa Misa*
 La celebració compta cada setmana amb la participació d'una coral. (Director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Víctor Subirana.)

Dilluns 9

17.15 *Pueblo de Dios*
 «Un lugar para la utopía.»

TV 3

Diumenge 8

09.00 *Signes dels Temps*
 «Entrevista a Josep Maria Guix.»
 Amb motiu de la jubilació de Josep Maria Guix, el programa emet una entrevista en profunditat amb qui ha estat bisbe de Vic durant 19 anys. Guix parla de la seva trajectòria personal i pastoral, de la realitat de la diòcesi de Vic i dels reptes que ha d'afrontar l'Església catòlica. Altres temes:
 —Declaracions de Chiara Lubich, fundadora del Moviment dels Focolars.
 —Secció sobre la vida dels sants i santes, amb Jaume Aymar.
 —Comentari de l'Evangeli de diumenge.
 (Dirigit per Francesc Rosaura i presentat per Teresa Pou.)

Signes dels Temps repeteix l'emissió la nit del diumenge al dilluns, a partir de les 02.00 h per TV3; el diumenge a les 10.30 h pel Canal TVC Internacional i pel Canal TVC Sat.

Divendres 6

20.30 *Creure avui*
Tema d'avui, parlarà sobre què són els àngels?, amb el pare Josep Aldazabal, salesià, un espai editat per M. Elisa Mataró; *Videos per comentar*, Jacint Fornolls ens presenta produccions cinematogràfiques en vídeo per comentar en família, un espai coordinat per Teresa Bruguera; l'agenda de les activitats parroquials, un espai editat per Montserrat Romaguera i el temps de reflexió, un espai dedicat a comentar l'Evangeli de la setmana, coordinat per Dolors Fernández. Programa presentat per Stefi Leonardi i coordinat per Ramon Safont-Tria. El programa repeteix l'emissió el dilluns a les 13.30 h.

Cada diumenge

12.00 *Paraula i vida*
 Espai que escriu i presenta Mons. Lluís Martínez Sistach. (El programa repeteix l'emissió el diumenge a la tarda cada tres hores).
 També s'emet pel Canal Reus TV a partir de les 11.55 (es repeteix cada dues hores).

Canal Berguedà de Televisió

Bona notícia, programa quinzenal que s'emet els dimecres a les 20.15h, el dissabte (migdia) i el diumenge (nit).

www.radioestel.com

Els teus programes a la web, per escoltar-los quan vulguis

DESEMBRE ÉS EL MES CONSAGRAT A LA IMMACULADA CONCEPCIÓ

Internet

• **ODISUR.**— Odisur (Bisbes del Sud d'Espanya) renova la seva pàgina web (www.odisur.com). Hi trobareu notícies, un fons documental i explicacions sobre l'estructura, els grups, associacions i tasques pastorals de l'Església catòlica al sud d'Espanya, entre altres informacions.

Altres bisbats

• **SALAMANCA.**— La catedral de Salamanca acull, des del 5 de desembre, l'exposició «Maria» de Guido Dettoni della Grazia.

• **TURBALLOS.**— La comunitat de Turballos convida a participar els dies 21 i 22 de desembre en una experiència de silenci i contemplació. Més informació: tel. 966 516 710 i 966 660 726.

• **RELIGIOSOS CAMILS.**— El Centre d'Humanització de la Salut dels religiosos camils organitza a Tres Cantos (Madrid) un curs sobre *Prevenció del estrés profesional*, del 17 al 19 de gener del 2003. Més informació: tel. 918 060 696, fax 918 040 033, a/e: cehs-secretaria@humanizar.es

CELEBRACIONS LITÚRGIQUES DE NADAL

• **MONESTIR DE SANTA MARIA DE PEDRALBES.**— El 24 de desembre, a les 18.00, primeres vespres de Nadal i benedicció del pessebre; a les 19.00, missa primera de Nadal; a les 23.00, vetlla de Nadal (ofici de lectura); a les 24.00, missa solemne de Nadal; el 25, a les 12.30, missa del dia de Nadal; a les 19.00, segones vespres de Nadal; el 26, a les 12.00, missa, i a les 19.00, vespres.

• **CATEDRAL DE BARCELONA.**— El 24 de desembre, a les 23.00, ofici de lectura; a les 24.00, missa del Gall presidida pel cardenal Ricard M. Carles; el 25, a les 11.30, rés de sexta; a les 12.00, celebració de l'eucaristia presidida pel cardenal, que impartirà la benedicció papal. Acabada la missa, benedicció del pessebre instal·lat al claustre de la catedral.

Barcelona

• **GERMANDATS I CONFRARIES.**— La Pontificia i Reial Germanat i Confraria de Natzarens del Nostre Pare Jesús del Gran Poder i Maria Santíssima de l'Esperança Macarena celebra una sèrie d'actes en honor de la seva titular. El 7 de desembre, a les 18.30, rosari; a les 19.00, eucaristia presidida per Mn. Antoni Deulofeu, rector de Sant Agustí i director espiritual de la germanat; el 8, a les 12.00, l'eucaristia presidida per Mons. Josep Àngel

Sáiz, bisbe auxiliar de Barcelona. Cants a càrrec del cor Amigos Rocieros del Camino de Sant Adrià de Besòs. Finalitzada l'eucaristia es lliurará al bisbe el nomenament de Germà Honorífic de la Germanat; a les 12.45, besamans a la Mare de Déu. Lloc: església de Sant Agustí, pl. Sant Agustí, 2 de Barcelona.

• **FESTA DE LA IMMACULADA.**— El 8 de desembre, a les 11.00, eucaristia. Predicarà el Dr. Antoni Matabosch, director de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona i fill de la parròquia. Hi intervindrà el cor de cambra del Palau de la Música Catalana, que interpretarà la *Missa brevis in D* de Mozart i *Motets* de D. Cols. Acabada la missa, benedicció del pessebre monumental instal·lat al claustre de la parròquia; a les 19.00, segones vespres solemnes. Parròquia de la Puríssima Concepció, c/ Aragó, 299 - Barcelona.

• **CONGREGACIÓ DE L'ORATORI DE SANT FELIP NERI.**— El 8 de desembre, a les 19.00, concert d'orgue amb el títol de *La Mare de Déu de desembre*. A l'orgue, Bernat Bailbé, organista titular, i comentaris d'Antoni M. Serramona, prevere de l'oratori.

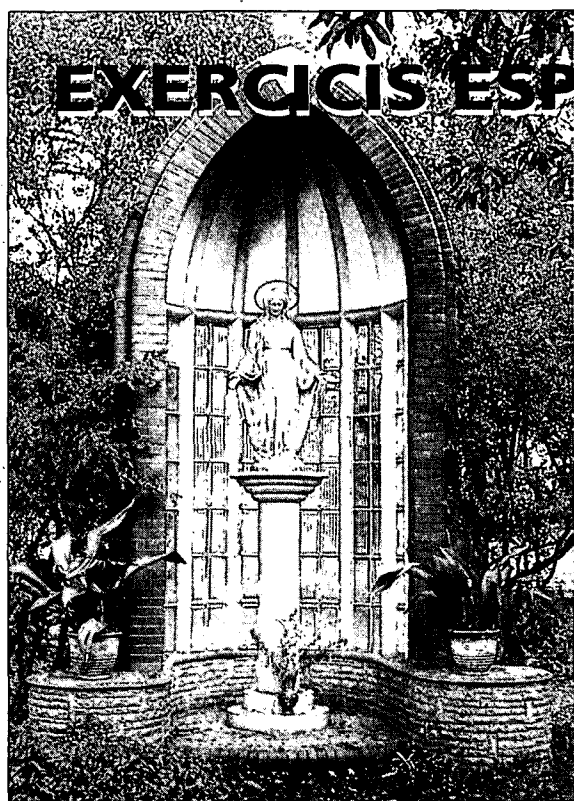
• **ASSOCIACIÓ CIC.**— Organitza el 9 de desembre, a les 17.00, una aula d'extensió universitària de la gent gran sobre *L'islam*, a càrrec del professor Xavier Ballestín (UB); l'11, visita guiada pel Dr. Jaume Aymar a Sant Jeroni de la Murtra.

Més informació: Via Augusta, 228, baixos - Barcelona, tel. 932 013 701.

• **BALMESIANA.**— Organitza un cicle de conferències: el 9 de desembre, *Josepmaria Escrivà, instrument en les mans de Déu* (pel Dr. Lluís Clavell, Roma); l'11, *Sant Pius de Pietrelcina, santificar-se per santificar* (fra Valentí Serra, o.f.m. cap.); el 13, *Edith Stein: filosofia y espiritualidad* (Dr. Walter Redmond, Austin, EE.UU.). Seran a les 19.30, a la Balmesiana, c/Duran i Bas, 9 - Barcelona, tel. 933 026 840, a/e: secretaria@balmesiana.org

• **PALAU DE LA MÚSICA CATALANA.**— El 9 de desembre, a les 21.00, Royal Philharmonic Orchestra; el 10, a les 21.00, «Un Nadal barroc» amb Bell'arte Salzburg; l'11, a les 21.30, IV Festival del Mil·lenni; el 12, a les 21.30, XXXIV Festival Internacional de Jazz a Barcelona; el 14, a les 19.00, orquestra simfònica del Vallès i cor Amics de l'Òpera de Sabadell; el 15, a les 12.00, concert familiar *El Messies* de Händel, i a les 18.00, orquestra simfònica del Vallès i l'escolania de Montserrat. Més informació: c/ Sant Francesc de Paula, 2 - Barcelona, tel. 932 957 200, fax 932 957 210, a/e: palau@palaumusica.org, Internet: www.palaumusica.org

• **FUNDACIÓ CATALANA PRIVADA DE LLARS RESIDENCIALS.**— El 10 de desembre, a les 21.15, concert benèfic de Nadal amb la coral Sant Jordi, dirigida per Lluís Vila Casañas. Església del monestir de Pedralbes.

EXERCICIS ESPIRITUALS

«Recordeu que en la trobada amb Jesucrist, mitjançant la pregària (sobretot en uns dies de silenci), es forja el tremp apostòlic, que intenta suscitar un anhel sincer per la santedat»

Joan Pau II

Homes i joves, des de 18 anys:

**Del dijous 26 al dimarts 31
de desembre del 2002**

Aquesta tanda comença a les 20 h i s'acaba a les 15 h, de manera que no interromp la celebració de cap festa nadalenca.

Casa
«Ntra. Sra. de
Montserrat»

Plaça Font del Lleó, 21
08140 Caldes de
Montbui (Barcelona)
Tel./Fax: 938 654 496

LA FUNDACIÓ BALMESIANA

el convida a les conferències

SANT JOSEPMARIA ESCRIVÀ, INSTRUMENT EN LES MANS DE DÉU
Dr. Lluís Clavell, exrector de la Pontificia Universitat de la Santa Creu (Roma)

Dilluns 9 de desembre, a les 19.30 hores

SANT PIUS DE PIETRELcina, SANTIFICAR-SE PER SANTIFICAR
Fra Valentí Serra de Manresa, o.f.m. Cap.

Dimecres 11 de desembre, a les 19.30 hores

que tindran lloc, si Déu vol, al saló d'actes de la Balmesiana
(Duran i Bas, 9 - Barcelona)

INVITACIÓ

Barcelona 2002

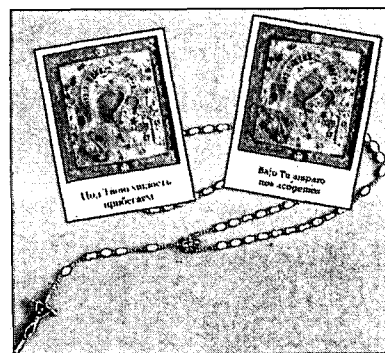

CAMPANYA DEL ROSARI

Per cada donatiu de 6 € que ens envieu, rebreu el llibret *Bajo Tu amparo nos acogemos* i nosaltres n'enviarem un altre a Rússia en nom vostre. També rebreu un rosari beneït pel Sant Pare.

Amb la col·laboració de tots, aviat hauréu enviat milions de llibrets a l'Europa de l'Est

Ajuda a l'Església Necessitada. Associació Pública Universal de la Santa Seu
Filial: c/ Lluís Antúñez, 24, 2n 2a - 08006 Barcelona - Tel. 932 373 763 -
c/c: 0049-1806-91-2110636317 - BSCH - Barcelona

Des del carrer

Antoni Carné és un home apassionat per la música i per la cultura catalana. D'aquestes dues passions neix la seva activa participació en el món coral català. Des dels 14 anys canta en una coral claveriana i des de fa un any i mig presideix la Federació de Cors de Clavé, entitat amb 150 anys d'història. Enguany s'han sumat joiosos a la celebració de l'Any Verdader amb una aportació ben especial: l'edició d'un CD de «virolais». Han volgut així homenatjar l'il·lustre poeta català i recuperar per a la cultura catalana algunes de les músiques que l'any 1880 van ser creades per acompanyar la lletra de Mn. Cinto.

La Federació de Cors de Clavé, presidida per Antoni Carné, acaba d'editar un CD sobre el «Virolai»

Joan Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona

«Vinc...»

Enmig de tantes preocupacions immediates que acaparen la nostra atenció: personals i familiars, econòmiques i laborals, polítiques, culturals... i, també, espirituals, pastorals, eclesials... Enmig del nostre dia a dia més o menys rutinari... ens colpeix una paraula sempre inesperada: *vinc*. És l'Advent, quatre setmanes que la litúrgia catòlica dedica a escoltar-la com si mai no l'haguéssim sentida. *Vinc*.

Tendim a muntar-nos la vida i el món com si la nostra existència vingués de nosaltres mateixos i no n'haguéssim de donar comptes a ningú. Hi ha una paràbola de l'evangelí de Lluc que dibuixa una imatge ben gràfica d'aquesta manera d'entendre les coses. Parla d'aquell administrador que es deia: el meu amo triga a venir... I començava a pegar als criats i a les criades, a menjar, a beure i embriagar-se (Lc 12,45). En efecte, quan perdem la noció de la nostra condició d'administradors dels dons meravellosos que hem rebut, cedim fàcilment a la temptació de la discòrdia, la violència i la disbauxa. I quan a la comunitat cristiana se li afebleix, en la pràctica, la memòria viva del Senyor que

l'ha enviada i de la missió que li ha confiat, tendeix a orientar-se segons els criteris d'aquest món, els quals devasten el poble de Déu.

Però torna la veu interpel·ladora: *vinc*. De vegades ens repta: «Vinc contra tu, ciutat que vius a la vall. Vosaltres dieu: qui penetrarà en els nostres amagatalls? Jo mateix us demanaré comptes, tal com mereixen les vostres obres» (Jr 21,13-14). Altres vegades estimula la nostra confiança, contra les aparences: «Doncs, ara vinc jo —diu el Senyor— ara m'alçaré, ara seré enaltit» (Is 33,10). Sovint ens conforta i ens dona consol: «Alegra't, crida de goig, ciutat de Sió, que vinc a viure enmig teu. T'ho dic jo, el Senyor» (Za 2, 14). No rarament s'acompanya del factor sorpresa: «Mira, jo vinc com un lladre! Feliç el qui vetlla sense treure's els vestits perquè no se n'hagi d'anar un i li vegin les vergonyes!» (Ap 16,15). Ens adverteix de la seva imminència, sempre radicalment certa, atesa la fugacitat del temps: «Vinc de seguida» (Ap 22,7).

Ara mateix

Tant de bo, en aquest temps d'Advent, les comunitats cristianes que ens aplegem, diumenge rere diumenge, al voltant de l'altar, escoltem la veu del Senyor: *vinc*. Ell espera de nosaltres una més cordial i més plena recepció. La seva contínua vinguda ens ajuda a refer i a resituar contínuament tot allò que no hem edificat prou bé sobre la pedra angular.

Tant de bo, també, enmig d'aquesta espècie d'advent laic que prepara ambientament les festes nadalenques i s'apodera de tot el nostre entorn, molts sentin l'enyorança de Jesús que ha vingut, que ve, que vindrà.

cabdal, però, d'aquesta participació ha estat l'edició d'un CD de *virolais*.

—Representa això una novetat?

—Sí, perquè ha estat plantejat d'una manera diferent. És una cosa molt agosarada i atractiva. Ens vam assabentar que el 1880, durant la celebració del mil·lenari de la Mare de Déu de Montserrat es va convocar un concurs amb diferents músics per tal que posessin música a la lletra del *Virolai* de Mn. Cinto. Es van presentar 78 directors i va guanyar la de Josep Rodoreda, la que tothom coneix. La resta de partitures, guardades a l'abadia, han restat més o menys desconegudes per al gran públic. Ens va semblar que enguany era el moment òptim per donar-les a conèixer. Vam parlar amb Montserrat, vam accedir al seu arxiu i vam portar a terme una tasca rigorosa no exempta de dificultats. Al final vam triar 13 *virolais* per editar-los dins d'un CD, és a dir, 13 músiques per a la lletra de Verdader. I per què no fos una cosa molt pesada hem intercalat entre *virolai* i *virolai* poemes de Verdader recitats per Jordi Boixaderas.

—Com sonen aquestes «noves» músiques del *Virolai*?

—Molt diferent del que estem acostumats. A mi, personalment, n'hi ha alguna que m'agrada més que la de Rodoreda. Tot i això, és innegable que la música escollida el 1880 va reeixir i el poble se l'ha fet seva. És una peça del poble que tothom canta i vol sentir.

Samuel Gutiérrez

«Quan una persona canta no pensa cap mal»

—Què és i a qui aplega la Federació de Cors de Clavé?

—La Federació de Cors de Clavé és una entitat que tot just acaba de fer 150 anys d'història. El nostre fundador va ser Anselm Clavé, una de les persones que juntament amb Cerdà, Monturiol... va perfilar la Catalunya que ara tenim. La Federació, amb tota aquesta trajectòria, ha esdevingut la representació de tota una sèrie de corals repartides per tot Catalunya i Catalunya Nord que a través del cant coral i de la música han conformat moltes vegades una projecció social en el seu entorn molt important dins del món de l'associacionisme.

—Hi ha molts tipus de corals i de música coral, quins trets destaquen en les corals de la vostra federació?

—Actualment a Catalunya hi ha cinc federacions de cant coral. La nostra ocupa un espai molt delimitat en l'àmbit de l'associacionisme a través de la música. Aquest és el nostre tret distintiu. I dins d'aquest context apleguem corals infantils, corals d'homes, corals mixtes, corals de dones, corals de gent jove... Tenim de tot, però amb l'esperit de fer

associació i de divulgar la cultura catalana a través de la música. Tothom hi té cabuda, no hi ha marginació i ni tan sols cal tenir coneixements musicals. Volem que la coral sigui un element integrador i de companyonia, una manera de vertebració i culturització de la societat.

—Què més aporta el cant coral a les persones?

—A part d'una millora en la salut, vincula molt les persones entre elles. A més, quan una persona canta no pensa cap mal. I quan saps el que cantes, et sents bé cantant i al mateix temps cantes el que el públic vol sentir, llavors això aporta un sentiment molt gratificant i una vinculació també amb el públic. Per això a nosaltres ens agrada molt cantar peces del país, com el *Virolai*, del qual recentment hem editat un CD.

—Ha estat la vostra gran aportació a l'Any Verdader?

—Tot el que representi recuperar capital cultural del país, nosaltres hi estem abocats. Per això, hem participat amb diversos actes importants de l'Any Verdader, fins i tot estrenant una sardana seva amb les nostres corals. El punt

En temps de farsa...

En un moment de l'evangelí de sant Lluc, Jesús fa servir una paràbola clara i allisonadora. Diu així: «Per què et fixes en la brossa que hi ha a l'ull del teu germà, i no t'adones de la biga que hi ha al teu propi ull? Com pots dir al teu germà: "Germà, deixa que et tregui la brossa de l'ull", quan tu mateix no veus la biga del teu? Hipòcrita! Treu-te primer la biga de l'ull, i llavors hi veuràs per treure la brossa de l'ull del teu germà.» (Lc 6,41-42). És un avís del perill de caure en un orgull cec i en una voluntat de puresa exagerada. L'atac als hipòcrites, és a dir, a aquells que es creuen capaços de jutjar els altres sense haver-se examinat ells abans, es ben explícit en aquest cas. En aquests versets Jesús es refereix a les persones —però també es pot aplicar a països o societats— que critiquen en les altres exactament allò que elles també fan, i que aconsellen o fins i tot imposen a tothom mesures que no s'apliquen mai a elles mateixes.

Més d'un cop haurem comprovat com fer veure a un hipòcrita la contradicció en què cau —per més evident que aquesta sigui— normalment no serveix de res perquè la immobilitat i l'orgull enterboleixen la ment. Hi ha una dita popular que explica d'una manera entenedora i molt encertada la ridícula de la hipocresia, tant la individual com la social: en temps de farsa el corb diu negra a la garsa.

Eduard Brufau

Rauxa